

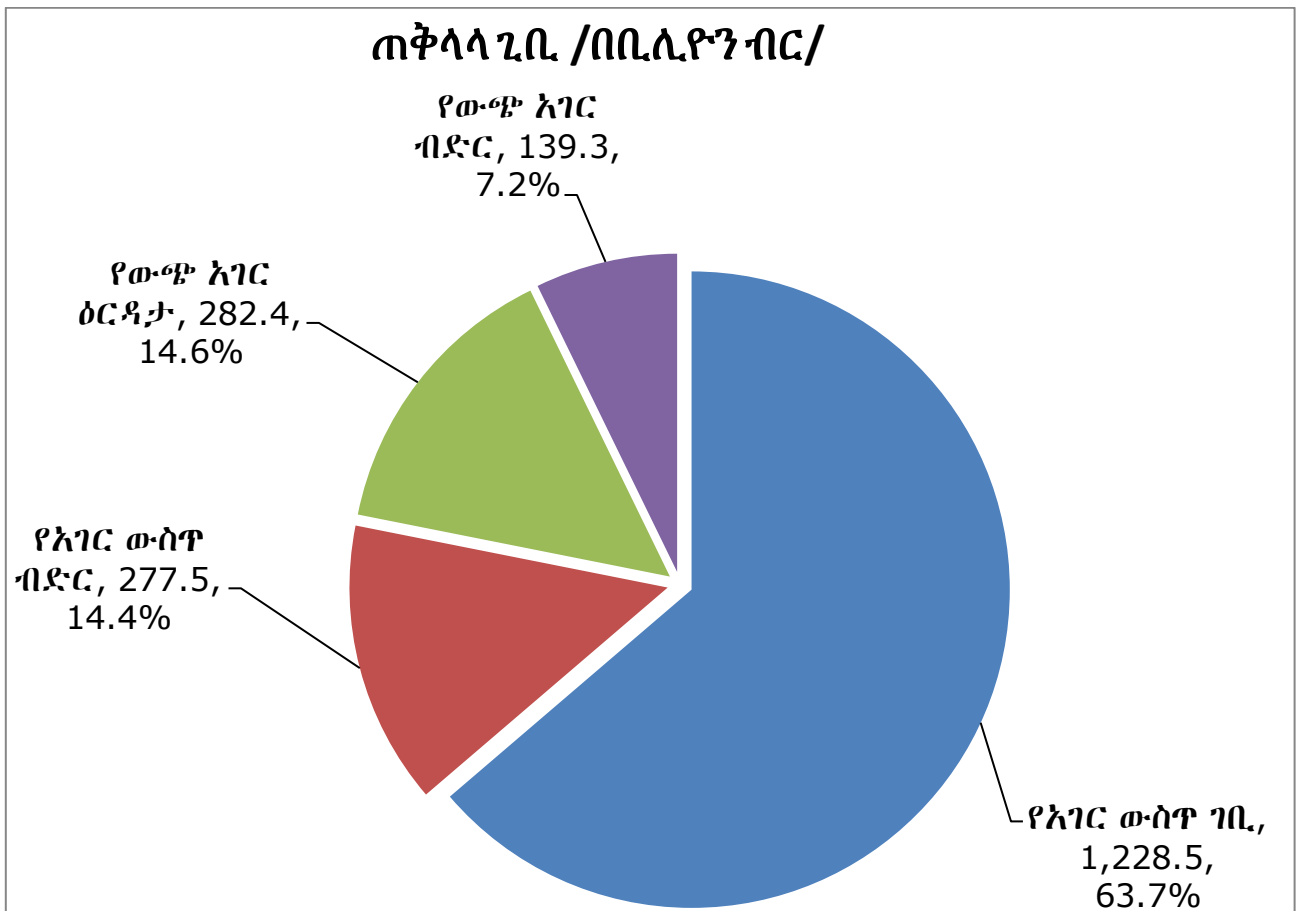
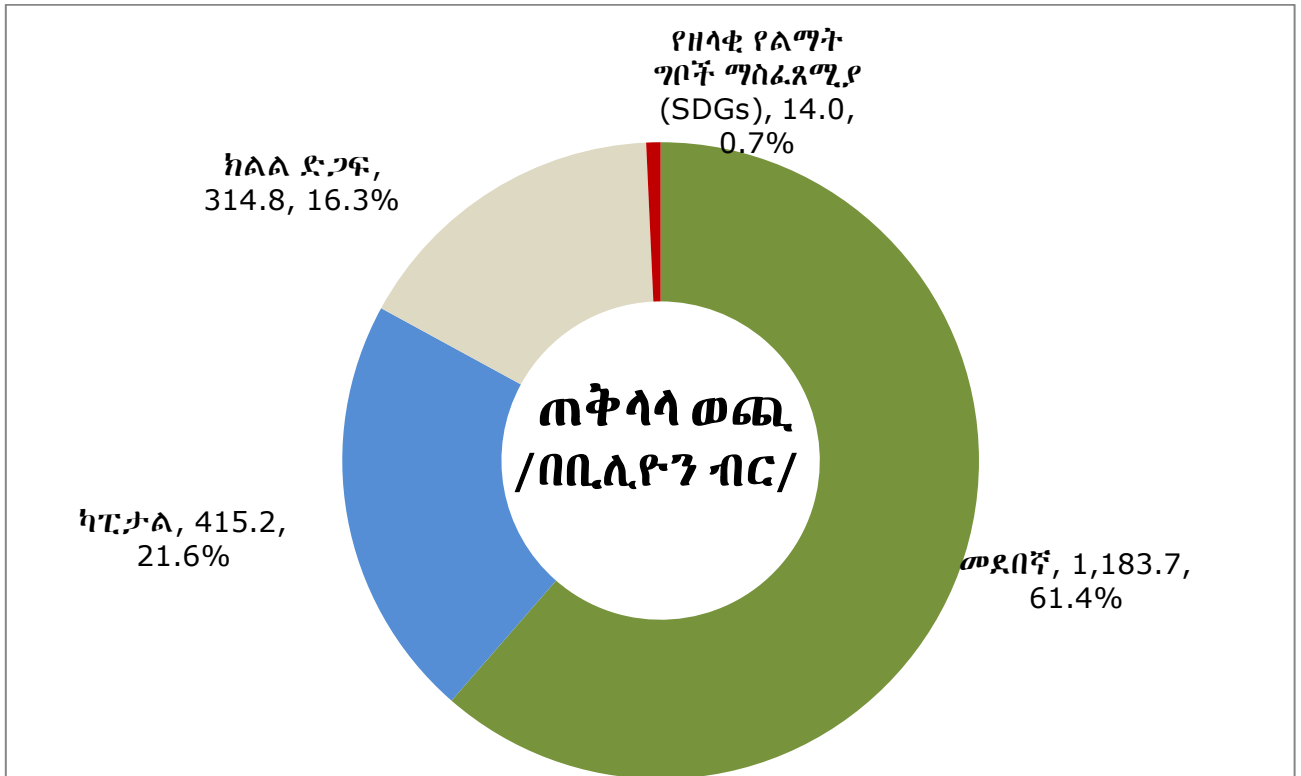
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

የ2018 በጀት ዓመት

የተደገፈ በጀት

(ጥራዝ | በጀት ማጠቃለያ)

ግንቦት 29/2017

ማውጫ

1. መግቢያ	1
2. የማክሮ ኢኮኖሚ አፈጻጸም	2
3 ያለፉት ዓመታት የፊስካል ፖሊሲ አፈጻጸም	6
3.1 የመንግስት ገቢ አፈጻጸም	7
3.2 የመንግስት ወጪ አፈጻጸም	10
3.3 የፊስካል ጉድለትና አሸፋፊን	11
3.4 የመንግስት ብድር አፈጻጸም	12
3.5 የመንግሥት ፋይናንስ አስተዳደር	12
4. የ2017 በጀት አፈጻጸም ዕይታ	14
4.1 የፊስካል ፖሊሲ ማሻሻያ አፈጻጸም	18
5. የ2017 በጀት ዓመት ገቢ፣ ወጪና የወጪ አሸፋፊን	20
5.1 የኢኮኖሚ እና ፊስካል ታሳቢዎች	22
5.1.1 ዋና ዋና የማክሮ ኢኮኖሚ ታሳቢዎች	22
5.1.2 የፊስካል ፖሊሲ ታሳቢዎች	23
5.2 የፌዴራል መንግስት ወጪ	28
5.2.1 የፌዴራል መንግስት መደበኛ ወጪ	28
5.2.2 የፌዴራል መንግስት ካፒታል ወጪ	28
5.2.3 የብሔራዊ ክልላዊ መንግስታት የበጀት ድጋፍ	29
5.2.4 የዘላቂ ልማት ግቦች ማስፈጸሚያ	30
6. የ2018 ፕሮግራም በጀት አዘገጃጀትና ድጋፍ	30
6.1. የ2018 በጀት ዓመት የፕሮግራም በጀት ዝግጅት ዋና ዋና ታሳቢዎች	31
6.1.1. ጠቅላላ ታሳቢዎች	31
6.1.2 የመደበኛ ወጪ ታሳቢዎች	33
6.1.3 የካፒታል ወጪ ታሳቢዎች	34
6.2 ጠቅላላ በጀት	35
6.2.1 የመደበኛ ወጪ	37
6.2.2 የካፒታል ወጪ	41
6.2.3. ከፌዴራል ወጪ ውስጥ ከፍተኛ ድርሻ ያላቸው	46
7. የወጪ አሸፋፊን	48

1. መግቢያ

መንግስት የአስር ዓመቱን መሪ የልማት ዕቅድ ተግባራዊ ከማድረግ ጎን ለጎን የተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያ ፕሮግራም ከያዘነው 2017 በጀት ዓመት ጀምሮ ተግባራዊ እያደረገ ይገኛል። የእስከ አሁን የሪፎርሙ ትግብራ ሲገመገም በርካታ ትርጉም ያላቸውና መሠረታዊ የሚባሉ የማሻሻያ ተግባራት ሥራ ላይ የዋሉ ሲሆን፣ አፈጻጸሙ በሚጠበቀው ደረጃ ላይ እንደሆነ መረጃዎቹ ያሳያሉ። ለዚህም በፊስካል ፖሊሲው የተካተቱ ማሻሻያዎች ትግብራ ከፍተኛ አስተዋጽኦ እንዳለው ይታመናል። በተለይም በያዘነው በጀት ዓመት የተሟላ ማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያውን መሠረት በማድረግ ተሻሻሎ ሥራ ላይ የዋለው የ2017-2021 የማክሮ ኢኮኖሚ ፊስካል ማዕቀፍ ተግባራዊ በመደረጉ ነው።

በቀጣዮቹ ዓመታትም እንዲሁ የተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያው ትግብራ ተጠናክሮ የሚቀጥል በመሆኑ የ2018-2022 የማክሮ ኢኮኖሚና ፊስካል ማዕቀፍ ተዘጋጅቶ ሥራ ላይ እንዲውል ማድረግ በፊስካል ፖሊሲ ረገድ በቀጣይ ዓመታት ተግባራዊ መደረግ ያለባቸው ማሻሻያዎችን አጠናክሮ ለመሄድ ወሳኝ ከመሆኑም በላይ ለ2018 የፌዴራል መንግስት ዝርዝር በጀት ዝግጅት የሚያገለግል ጥቅል የገቢ ትንበያ፣ የወጪ ጣሪያ፣ የብሔራዊ ክልላዊ መንግስታት የበጀት ድጋፍ ጣሪያ እና የፊስካል ጉድለት መጠንን ለመወሰን የሚረዳ ነው። በመሆኑም፣ ከተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያው እና ከመካከለኛ ዘመን የልማት እና ኢንቨስትመንት ዕቅድ ጋር ተናቦ ተዘጋጅቶ ቀርቧል።

ይህ ሰነድ በቅድሚያ ያለፉት ሶስት ዓመታት የአጠቃላይ ኢኮኖሚና የፊስካል ፖሊሲ አፈፃፀምን በአጭሩ በመዳሰስ ይጀምራል። በመቀጠልም የኢኮኖሚና የፊስካል ፖሊሲ አቅጣጫዎች የዳሰሰ ሲሆን፣ ቀጥሎም የ2017 በጀት ዓመት የመጀመሪያ አስር ወራት የኢኮኖሚና ፊስካል አፈጻጸም በአጭሩ ካቀረበ በኋላ በመጨረሻም የ2018 በጀት ዓመት የፌዴራል መንግስት ዝርዝር የገቢ፣ የወጪና የወጪ አሸፋፊን ዕቅድ ከትንታኔ ጋር ቀርቧል።

2. የማክሮ ኢኮኖሚ አፈጻጸም

ባለፉት ዓመታት ተግባራዊ የተደረጉ የኢኮኖሚ ማሻሻያዎች የኢትዮጵያ የማክሮ ኢኮኖሚ ሁኔታ ካሉበት ተግዳሮቶች እየተላቀቀ እንዲሄድ ማስቻላቸው እሙን ነው። በዚህም ረገድ ተዳክሞ የነበረው የኢኮኖሚ ዕድገት እያንሰራራ የመጣ ሲሆን፣ ለተከታታይ ዓመታት የተከሰተው ከፍተኛ የዋጋ ንረትም በአንጻራዊነት እየቀነሰ መጥቷል። ባለፉት ዓመታት በአጠቃላይ ኢኮኖሚው የታየውን የአፈጻጸም ዳሰሳ ከዚህ በታች በየዘርፉ በዝርዝር ለመግለጽ ተሞክሯል።

የብሔራዊ ኢኮኖሚ አካውንት መረጃ እንደሚያሳየው የኢትዮጵያ ኢኮኖሚ ከ2010-2016 ባሉት ዓመታት በአማካይ በየዓመቱ የ7.2 በመቶ እያደገ የነበረ ሲሆን፣ በ2016 በጀት ዓመት በተለይ የ8.1 በመቶ ዕድገት ነበረው። ይህም በመሠረታዊነት በግብርና፣ በኢንዱስትሪና በአገልግሎት ዘርፎች በተፈጠረ የምርት ወይም የአቅርቦት ዕድገት የተገኘ የኢኮኖሚ ዕድገት ሲሆን፣ በዘርፎቹ በ2016 በጀት ዓመት በቅደም ተከተል የ7 በመቶ፣ የ9.2 በመቶ እና የ7.7 በመቶ ዕድገት ተመዝግቧል። ይህም ባለፉት ዓመታት በኢኮኖሚ ውስጥ የሚታዩ ተግዳሮቶችን ለመቅረፍ ተግባራዊ የተደረጉ የማሻሻያ ሥራዎች እና በዘርፎቹ በተደረጉ ኢንቨስትመንት የመጣ ውጤት ነው።

ከዚህ በ2016 በጀት ዓመት ከተመዘገበው የ8.1 በመቶ የኢኮኖሚ ዕድገት ውስጥ 3.2 በመቶ የሚሆነው ከፍተኛው ዕድገት ከአገልግሎት ዘርፉ የተገኘ አስተዋጽኦ ነው። 2.7 በመቶው ደግሞ ከኢንዱስትሪ ዘርፉ የተገኘ ሲሆን፣ ቀሪው 2.2 በመቶው ከግብርና ዘርፍ የተገኘ የዕድገት አስተዋጽኦ ነው።

በሌላ በኩል ከአጠቃላይ ኢኮኖሚ ውስጥ የግብርና ድርሻ በየጊዜው እየቀነሰ የኢንዱስትሪ እና የአገልግሎት ዘርፎች ድርሻ እየጨመረ መምጣቱን መረጃው ያሳያል። በዚህም መሠረት በ2016 የግብርና ድርሻ 31.8 በመቶ የሆነ ሲሆን፣ የኢንዱስትሪና የአገልግሎት ዘርፎች ድርሻ በቅደም ተከተል 29.1 እና 40.1 በመቶ ነው። የግብርና ድርሻ እየቀነሰ የሄደው የግብርና ምርት በመቀነሱ ሳይሆን በአንጻራዊነት የኢንዱስትሪና የአገልግሎት ዘርፎች ምርት ዕድገት እየጨመረ በመምጣቱ ነው።

በሌላ በኩል አጠቃላይ የአገር ውስጥ ምርት ከፍላጎት አንጻር ሲታይ በአንጻራዊነት የግሉ ዘርፍ የፍጆታ ወጪ ድርሻ ከዓመት ወደ ዓመት እየጨመረ መጥቶ በ2016 በጀት ዓመት የ80.2 በመቶ ድርሻ ሲይዝ የመንግስት የፍጆታ ወጪ ድርሻ ወደ 5.5 በመቶ ዝቅ ብሏል። የኢንቨስትመንት ድርሻም እንዲሁ ወደ 20.5 በመቶ ዝቅ ብሏል። በመሆኑም፣ የኢኮኖሚ

ዕድገቱ በአመዛኙ ከግል ፎጆታ ወጪ ጋር ተያይዞ የመነጨ መሆኑን የቀረበው መረጃ አሳይቷል። ይህም በመሆኑ የሀገር ውስጥ ቁጠባ ምጣኔ ከዓመት ወደ ዓመት እየቀነሰ መጥቶ በ2016 በጀት ዓመት ምጣኔው ወደ 14.3 በመቶ ዝቅ ብሏል። ሆኖም በአገር ውስጥ ቁጠባ እና በኢንቨስትመንት በመካከል ያለው ልዩነት እየጠበበ መጥቶ በ2016 በጀት ዓመት ወደ 6.2 ዝቅ ብሏል። ይህም በውጭ ክፍያ ሚዛን ላይ የነበረው ጫና በተወሰነ ደረጃ እንዲረግብ አስችሏል።

በተመሳሳይ የግሉ ዘርፍ የፍጆታ ወጪ በየዓመቱ ከፍተኛ ዕድገት እያስመዘገበ ሲሆን፣ በ2016 በጀት ዓመት የ36.9 በመቶ ዓመታዊ ዕድገት አሳይቷል። በሌላ በኩል በአንጻራዊነት የመንግስት ፍጆታ ወጪ ዕድገት ዝቅተኛ የነበረ ሲሆን፣ በ2016 በጀት ዓመት የ17.9 በመቶ ዕድገት ነበረው። አጠቃላይ ኢንቨስትመንት መካከለኛ ዕድገት ያስመዘገበ ሲሆን፣ በ2016 በጀት ዓመት የ24.6 በመቶ ዕድገት አስመዘግቧል። በሌላ በኩል የአገር ውስጥ ቁጠባ ደግሞ የ30.4 በመቶ ዕድገት ነበረው።

አሁን ተግባራዊ የተደረገው የተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያ በቀጣይ ዓመታት የኢኮኖሚ ዕድገቱ ቀጣይና ፈጣን እንዲሆን ለማድረግ የሚኖረው አስተዋጽኦ ከፍተኛ በመሆኑ በቀጣዮቹ ዓመታት የሚመዘገበው የኢኮኖሚ ዕድገት የታለሙ ግቦችን ከማሳካት አንጻር ከፍተኛ ፋይዳ ይኖረዋል። በአጠቃላይ የኢኮኖሚ ዕድገቱ ለፊስካል ዘርፉ አፈጻጸም እንዲሁም የፊስካል ፖሊሲ አፈጻጸሙ በኢኮኖሚ ዕድገት ላይ የየራሳቸው አሉታዊም ሆነ አዎንታዊ ተጽእኖ እንደሚኖራቸው መረዳት ተገቢ ነው። የኢኮኖሚ ዕድገቱ በሚቀዛቀዝበት ወቅት የመንግስት ገቢ አፈጻጸም ላይ አሉታዊ ተጽእኖ እንዳለው ሁሉ የመንግስት ካፒታል ወጪ በሚቀንሰበት ጊዜ እንዲሁ በኢኮኖሚ ዕድገቱ ላይ አሉታዊ ተጽእኖ የሚኖረው ይሆናል።

የገንዘብ ፖሊሲ የማክሮ ኢኮኖሚ ፖሊሲዎች ማስፈጸሚያ አንዱና ዋናው መሳሪያ ሲሆን፣ በማክሮ ኢኮኖሚ አፈጻጸም ላይ አሉታዊም ሆነ አዎንታዊ ተጽእኖዎች ይኖረዋል። ባለፉት ዓመታት ተፈጻሚ የተደረገው የገንዘብ ፖሊሲ አጠቃላይ የሀገር ውስጥ ብድር የተገደበ ዕድገት እንዲኖረው ያደረገ መሆኑን መረጃው ያመለክታል። በዚህም መሠረት የሀገር ውስጥ ብድር ከ2013-2016 ባሉት ዓመታት በአማካይ በየዓመቱ የ24.3 በመቶ ዕድገት ያሳየ ሲሆን፣ ይህም በነዚህ ዓመታት ከነበረው አጠቃላይ የሀገር ውስጥ ምርት አማካይ ዕድገት (36.7%) አንጻር ዝቅተኛ ነበረ። ሆኖም የማዕከላዊ መንግስት ብድር ከፍተኛ ዕድገት የነበረው ሲሆን፣ በነዚህ ዓመታት በአማካይ የ54.8% አማካይ ዓመታዊ ዕድገት አሳይቷል።

: ይህም የብድር መስፋፋት የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ቀጥታ ብድርና የንግድ ባንኮች ብድር ከፍተኛ ዕድገት በማሳየቱ ነው።

በፊስካል ፖሊሲ አፈጻጸም ላይ ተጽእኖ ከሚኖራቸው የኢኮኖሚ አመልካቾች መካከል አንዱና ዋናው የዋጋ እንቅስቃሴ ነው። ይህም የሸቀጦች ዋጋ እንቅስቃሴ እና የገንዘብ ዋጋ አዝማሚያን የሚያካትት ነው።

የ12 ወራት አማካይ አጠቃላይ ሀገራዊ የሸቀጦች ዋጋ ዕድገት (12 months moving average inflation) በሰኔ 2009 ከነበረበት 7.2 በመቶ በሐምሌ 2009 ወደ 14.8 በመቶ ከፍ ካለበት ጊዜ ጀምሮ በተከታታይ በሁለት አሃዝ ዕድገት በማሳየት እስከ አሁን የቀጠለ ሲሆን፣ በነሐሴ 2014 ላይ 34.5 በመቶ ከፍተኛ ዕድገት አሳይቷል። ለዚህ ተከታታይ ዕድገት የምግብም ሆኑ ምግብ ያልሆኑ ሸቀጦች ዋጋ አስተዋጽኦ ያደረገ ቢሆንም የምግብ ዋጋ ዕድገት ግን ከፍተኛ ድርሻ እንዳለው ከቀረበው መረጃ መረዳት ይቻላል። በነዚህ ጊዜያት የምግብ ሸቀጦች ዋጋ በአብዛኛዎቹ ወራት ዕድገቱ ከአጠቃላይ የዋጋ ንረቱም ሆነ ምግብ ነክ ካልሆኑ ሸቀጦች ዋጋ ዕድገት በላይ ከፍ ብሎ ታይቷል። በዚህም በሐምሌ 2014 የምግብ ዋጋ ዕድገት 40.4 በመቶ ከፍተኛ ዕድገት ያስመዘገበ ሲሆን፣ ምግብ ነክ ያልሆኑ ሸቀጦች ደግሞ በሰኔ 2015 የ33.9 በመቶ ከፍተኛ አማካይ ዕድገት አሳይቷል። ሆኖም የዋጋ ዕድገቱ በአጠቃላይ ከመስከረም 2015 ጀምሮ በተከታታይ በመቀነስ በሰኔ 2016 ወደ 19.9 በመቶ ዝቅ ብሏል። ነገር ግን የዋጋ ዕድገቱ የነጠላ አሃዝ ላይ በመድረስ አለመረጋጋቱን መገንዘብ ያስፈልጋል።

ከ2009-2016 ባሉት ዓመታት የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የብር የውጭ ምንዛሬ ከአሜሪካን ዶላር አንጻር በአማካይ በየዓመቱ በ13.1 በመቶ ቅናሽ (depreciation) እንዲኖረው አድርጓል። በሌላ በኩል በህጋዊና በተጓዳኝ ገበያው መካከል ያለው የብር የውጭ ምንዛሬ ልዩነት ከ2013 ወዲህ ከዓመት ወደ ዓመት እየሰፋ መሄዱን ከቀረበው መረጃ መረዳት ይቻላል። በተለይም በ2016 የልዩነቱ መጠን ከ100% በላይ ሆኗል።

የህጋዊውና የተጓዳኝ ገበያው የብር የውጭ ምንዛሬ ልዩነት በከፍተኛ ደረጃ መስፋፋት የውጭ ንግድ ሚዛኑ ጉድለት እንዲሰፋ ምክንያት ከመሆኑም ባሻገር የአገሪቱ የውጭ ምንዛሬ ክምችት ዝቅተኛ በሚባል ደረጃ ደርሷል። የሀገሪቱ የኤክስፖርት አፈጻጸምም በከፍተኛ ደረጃ የተዳከመበት ሁኔታ ተፈጥሯል።

ይህ የውጭ ምንዛሬ እንቅስቃሴ የፊስካል አፈጻጸሙን በሁለት መንገድ አዳክሞታል። በመጀመሪያ የውጭ ምንዛሬ አቅርቦት መዳከም የሀገሪቱን የውጭ ዕዳ ለመክፈል አዳጋች

አድርጎት ነበር። በሌላ በኩል የውጭ ምንዛሬ አቅርቦቱ በመንግስት ኢንስትሙንት አፈጻጸም ላይ የራሱ አሉታዊ ተጽእኖ አሳድሯል። በመሆኑም ይህንን ችግር ለመቅረፍ በቅርቡ የተካሄደው የውጭ ምንዛሬ ፖሊሲ ማስተካከያ ወሳኝ ጉዳይ ነው።

የገንዘብ ማስቀመጫና ማበደሪያ የወለድ ምጣኔ በኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የሚወሰን ሲሆን፤ በዓመታት ውስጥ እምብዛም ለውጥ ሳይደረግበት የቆየ መሆኑን የሚታወቅ ነው። በመሆኑም ከገንዘብ ማስቀመጫ ጋር ከተያያዙት ምጣኔዎች አንዱ የሆነው የቁጠባ ወለድ ምጣኔ (average saving deposit rate) ከ2011 ጀምሮ በአማካይ 8% ሲሆን የጊዜ ማስቀመጫ ወለድ (weighted average time deposit rate) ደግሞ በአማካይ 7.8% ነው።

በሌላ በኩል የማበደሪያ ወለድ ምጣኔን በሚመለከት ደግሞ ከ2009 ጀምሮ በአማካይ 13.8% ሲሆን፤ የትሬገፍሪ ቢል ማበደሪያ ወለድ ደግሞ ከ2009-2011 ባሉት ዓመታት በአማካይ 1.5%፣ እንዲሁም ከ2012-2015 ባሉት ዓመታት ደግሞ በአማካይ ወደ 7.9% ከፍ ብሏል። በተለይም የትሬገፍሪ ቢል የማበደሪያ ምጣኔ ከዓመት ወደ ዓመት እየጨመረ የመጣ ሲሆን በ2015 መጨረሻ ላይ ወደ 9.71 በመቶ ከፍ ማለቱን መረጃው ያሳያል። በአመዛኙ የትሬገፍሪ ቢል በመሸጥ ብድር የሚያሰባስበው መንግስት በመሆኑ የትገፍሪ ቢል ማበደሪያ ምጣኔ እየጨመረ መምጣት በፊስካል ከፍተኛ ጫና መፍጠሩ ግልጽ ነው።

የማበደሪያም ሆነ የማስቀመጫ ወለድ ምጣኔዎች ባለፉት ዓመታት መጠነኛ ጭማሪ ቢኖራቸውም እነዚህ መጣኔዎች ከዋጋ ዕድገት አንጻር ሲታዩ ነገቲብ መጣኔዎች መሆናቸውን መረዳት ይቻላል። በቅርቡ ተግባራዊ መደረግ በጀመረው በተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያ በገንዘብ ፖሊሲ በኩል ከሚደረጉ ማሻሻያዎች መካከል በሂደት በገበያ ወደ ሚወሰን የወለድ ምጣኔ የሚያሸጋግር ፖሊሲ ተግባራዊ መደረግ መጀመሩ የሚታወቅ ነው። የዚህ ፖሊሲ ትግበራ በፊስካል ፖሊሲ አፈጻጸም ረገድ መንግስት ለፊስካል ጉድለት የሚወስዳቸው ብድሮች በአጭር ጊዜ የሚወደዱ በመሆናቸው በፊስካል ወጪ ላይ ጫና መፍጠሩ የማይቀር ነው። ሆኖም በቀጣዮቹ ዓመታት የዋጋ ንረትን ለመቆጣጠር የሚደረገው ጥረት ውጤት በሚመጣበት ጊዜ የወለድ መጣኔዎች ስለሚቀንሱ የመንግስት ብድርም በዛው መጠን ጫናው የሚቀንስ ይሆናል።

የኢትዮጵያ ኢኮኖሚ ከገጠሙት የማክሮ ኢኮኖሚ ተግዳሮቶች አንዱና ዋነኛው በውጭ ዘርፉ ላይ የታየው የተዛባ አፈጻጸም ሲሆን፤ በተለይም የኤክስፖርት ዘርፉ የሚፈለገውን ያህል የውጭ ምንዛሬ ገቢ ለማስገኘት ባለመቻሉ በውጭ ክፍያ ሚዛናችን ላይ ከፍተኛ ጫና

ተፈጥሯል። ባለፉት ዓመታት በመንግስት በተለይም በመንግስት ልማት ድርጅቶች ተወስደው የነበሩ የንግድ ብድሮች ክፍያ በከፍተኛ ደረጃ መጨመሩ በውጭ ክፍያ ሚዛናችን ላይ ከፍተኛ ጫና እንዲፈጠር ምክንያት ሆኗል። በመሆኑም፣ መንግስት ከያዘው በጀት ዓመት ጀምሮ ተግባራዊ ያደረገው የተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያ እነዚህን ተግዳሮቶች በመሠረታዊነት ለማስወገድ የሚያስችል ሲሆን፣ ቀደም ባሉት ዓመታትም የኤክስፖርት ገቢን ለማሻሻል እና መንግስት የሚወስዳቸው የንግድ ብድሮች እንዲገደቡ የሚያስችሉ የማሻሻያ እርምጃዎችን ተግባራዊ በማድረግ ችግሩ የበለጠ እንዳይባባስ ማድረግ ተችሏል።

ከዚህ አንጻር ባለፉት ዓመታት የነበረው የውጭ ዘርፍ አፈጻጸም ሲታይ እስከ 4 ቢሊዮን ዶላር የሚደርስ የኤክስፖርት ገቢ በ2014 በጀት ዓመት ለመሰብሰብ የተቻለ ሲሆን፣ ከ2010-2016 ባሉት ዓመታት በአሜሪካን ዶላር የተገኘው የኤክስፖርት ገቢ በአማካይ በየዓመቱ የ4.5 በመቶ ዕድገት አሳይቷል። በ2016 በጀት ዓመትም መጠነኛ መሻሻል በማሳየት 3.8 ቢሊዮን የአሜሪካን ዶላር ገቢ የተገኘ ሲሆን፣ ካለፈው ዓመት አፈጻጸም ጋር ሲነጻጸር የ4.8 በመቶ ዕድገት ተመዝግቧል። ለዚህም የቡና ኤክስፖርት ገቢ የተሻለ አፈጻጸም በማሳየቱ አስተዋጽኦ አድርጓል።

በሌላ በኩል የገቢ ዕቃዎች ወጪ ዕድገት እንዲገደብ በመደረጉ የኢምፖርት ገቢ ከ2001-2016 ባሉት ዓመታት የ2.8 በመቶ አማካይ ዓመታዊ ዕድገት በማሳየቱ፣ በውጭ ክፍያ ሚዛን ላይ የነበረውን ጫና ለማርገብ አስችሏል። በመሆኑም የንግድ ሚዛን ዓመታዊ ዕድገቱ በአማካይ 2.6 በመቶ ብቻ ማድረግ ተችሏል።

የውጭ ቀጥተኛ ኢንቨስትመንትና የግል ሀዋላም በአንጻራዊነት የተሻለ አፈጻጸም አሳይተዋል። የውጭ ቀጥተኛ ኢንቨስትመንት ከ2010-2016 ባሉት ዓመታት በአማካይ የ2.2 በመቶ ዓመታዊ ዕድገት ያሳየ ሲሆን፣ በ2016 በጀት ዓመት ግን በ13.9 በመቶ በማደጉ ከፍተኛ አፈጻጸም አሳይቷል። በተመሳሳይ የግል ሀዋላ ከ2010-2016 ባሉት ዓመታት የ3.9 በመቶ ዕድገት ያሳየ ሲሆን፣ በ2016 በጀት ዓመት የ16.9 በመቶ ከፍተኛ ዕድገት አስመዝግቧል።

3 ያለፉት ዓመታት የፊስካል ፖሊሲ አፈጻጸም

በመጀመሪያውና በሁለተኛው የሀገር በቀል የኢኮኖሚ ማሻሻያ ተግዳሮቶችን ለመቅረፍ ከፍተኛ ትኩረት ከተሰጣቸው ዘርፎች መካከል የፊስካል ዘርፉ አንዱና ዋናው ሲሆን፣ የመንግስትን ዝቅተኛ ገቢ አሰባሰብ ለማሻሻል፣ የመንግስትን የዕዳ አስተማማኝ ለማድረግና

የመንግስትን ወጪ ውጤታማ ለማድረግ የሚያስችሉ ማሻሻያዎች ተግባራዊ ተደርገዋል፣ እየተደረጉም ይገኛሉ። የነዚህ ማሻሻያዎች ተግባራዊ መደረግም ለፊስካል አፈጻጸሙ መሻሻል አስተዋጽኦ እያደረገ ሲሆን፣ ባለፉት ዓመታት የታየው አፈጻጸም እንደሚከተለው በዝርዝር ቀርቧል።

3.1 የመንግስት ገቢ አፈጻጸም

ከላይ እንደተገለጸው የመንግስትን ገቢ አፈጻጸም አሁን ካለበት ዝቅተኛ ደረጃ ለማሻሻል በርካታ የታክስ ፖሊሲና የታክስ አስተዳደር ማሻሻያዎች ተግባራዊ ተደርገዋል። ለአብነትም፣

- የቴሌኮም አገልግሎት ጨምሮ አዳዲስ ዕቃዎችና አገልግሎቶች ላይ የኤክሳይ ታክስ እንዲሰበሰብ የሚፈቅድ እና የኢክሳይዝ ታክስ መሠረት ከማምረቻ ወጪ ወደ በፋብሪካ መሸጫ ዋጋ እንዲቀየር ያደረገ አዲስ የኤክሳይዝ ታክስ ህግ ተግባራዊ ተደርጓል፣
- አዲስ የማህበራዊ ልማት ታክስ (Social Development Tax) በገቢ ዕቃዎች ላይ ተግባራዊ ተደርጓል፣
- ለቁጥጥርና ለማስተዳደር አመቺ ባልሆነ መልክ በተለያዩ አካላት ተግባራዊ ሲደረግ የነበረውን የታክስ ማበረታቻ ሥርዓት በማዕከል እንዲመራ እና ውጤታማና ምክንያታዊ ያልሆኑ የጉምሩክ ታሪፍ መጣኔዎችን በማሻሻል (rationalization and centralization of tax incentives) ላልታለመለት ዓላማ ይውል የነበረውን የውጭ ንግድ ቀረጥና ታክስ በከፍተኛ ደረጃ እንዲቀንስ የሚያደርግ ማሻሻያ ተግባራዊ ተደርጓል፣
- የታክስ አስተዳደሩን ለማጠናከር ተግባራዊ የተደረጉ ማሻሻያዎች፣ ዋና ዋናዎቹ ናቸው።

እነዚህ ተግባራዊ የተደረጉ የታክስ ማሻሻያዎች የታክስ ገቢ አሰባሰቡ እንዲሻሻል ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረጉ ሲሆን፣ ሀገራዊ የታክስ ገቢ አሰባሰብ ከ2010-2016 ባሉት ዓመታት ከሶስት እጥፍ በላይ በመጨመር በ2010 ከነበረበት ብር 235.2 ቢሊዮን በ2016 ወደ ብር 723.8 ከፍተኛ ጭማሪ አሳይቷል። በነዚህ ዓመታት የታክስ ገቢ ዓመታዊ ዕድገት በአማካይ 19.5% ነበር። ለዚህም የታክስ ገቢ ከፍተኛ ጭማሪ በአንጻራዊነት የሀገር ውስጥ ታክሶች አፈጻጸም ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርገዋል።

ምንም እንኳን የታክስ ገቢ አፈጻጸሙ በዚህ ደረጃ ከፍተኛ ጭማሪ ያሳየ ቢሆንም ከኢኮኖሚ ዕድገት አንጻር ባሉ መለኪያዎች ሲታይ ግን በሀገር በቀል ኢኮኖሚ ማሻሻያው የተቀመጠውን ግብ ማሳካት አለመቻሉን ከማሳየቱም ባሻገር የታክስ-GDP ጥመርታው ከዓመት ወደ ዓመት በከፍተኛ ፍጥነት እየቀነሰ መምጣቱን (በ2010 ከነበረበት 10.7% በ2016 ወደ 6.2%) የቀረበው መረጃ ያሳያል። እንዲሁም በየዓመቱ የሚታደቀደው የታክስ ገቢ በተሟላ ሁኔታ አለመሰጠቱን መረጃው ያሳያል። ከዓመታዊ ዕቅዱ ይሰበሰብ የነበረው የታክስ ገቢ በአማካይ 93.5% የነበረ ሲሆን፣ በ2010 የተሰበሰበው ገቢ ከዓመታዊ ዕቅዱ 88.2 በመቶው ብቻ ነበር።

የሀገራችን የታክስ-GDP ጥመርታው ከአቻ የአፍሪካ ሀገራት አፈጻጸም ጋር ሲነጻጸርም በጣም ዝቅተኛ የሚባል ነው። ለአብነት በቀረበው መረጃ መሠረት የኢትዮጵያ የታክስ-GDP ጥመርታ እ.ኤ.አ. ከ2019-2023 ባሉት ዓመታት ከሰሪ በታች ከሚገኙ ከሁሉም የአፍሪካ ሀገራት ጋር ሲነጻጸር በሁሉም ዓመታት ዝቅተኛ ሆኖ ይታያል። ሆኖም ይህ አፈጻጸም ከ2019 በፊት ባሉት ዓመታት 25 በመቶ ከሚሆኑት ከነዚህ የአፍሪካ ሀገራት አፈጻጸሙ የተሻለ እንደነበረ መረጃው ያሳያል። ይህ በመሠረታዊነት ኢትዮጵያ ያልሰበሰበችው ከፍተኛ የታክስ አቅም እንዳላት የሚያሳይ ሲሆን፣ አፈጻጸሙም በየጊዜው እየተዳከመ መምጣቱን የሚያሳይ ነው። ለዚህ ዝቅተኛ የታክስ ገቢ አፈጻጸም ምክንያቶቹ ደካማ የታክስ አስተዳደር፣ የግብር ስወራና ማጭበርበር፣ የታክስ ፖሊሲ ክፍተቶች እንዲሁም ሌሎች ኢኮኖሚያዊ ምክንያቶች ናቸው። በመሆኑም፣ ከፊስካል ፖሊሲ አንጻር የታክስ አሰባሰብ ከፍተኛ ትኩረት ሊሰጠው የሚገባ መሆኑን የሚያመለክት ነው።

ሠንጠረዥ 1፡ የመንግስት ሀገራዊ ገቢ አፈጻጸም ዓመታዊ ዕድገትና የአሰባሰብ ምጣኔ

የገቢ ዝርዝር	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	አማካይ (%)
ጠቅላላ ገቢና ዕርዳታ	87.5	92.9	82.5	89.1	86.5	95.7	91.2	89.3
የሀገር ውስጥ ገቢ	86.6	92.8	92.0	92.5	92.2	96.4	91.6	92.0
የታክስ ገቢ	88.2	92.7	94.1	95.0	93.9	97.2	93.5	93.5
የቀጥታ ታክሶች ገቢ	95.9	101.2	100.0	118.3	110.0	99.3	96.5	103.0
ቀጥታ ያልሆኑ ታክሶች ገቢ	83.5	87.2	90.1	80.8	82.9	95.6	90.9	87.3
የሀገር ውስጥ ቀጥታ ያልሆኑ ታክሶች	85.6	93.5	81.3	73.4	75.7	93.4	87.5	84.3
የኢምፖርት ቀረጥና ታክስ	81.6	81.5	98.6	87.9	89.3	97.9	95.2	90.3
ታክስ ያልሆኑ ገቢዎች	76.8	93.6	79.1	78.5	81.7	91.5	82.7	83.4
የውጭ ዕርዳታ	104.3	93.0	43.6	61.6	39.9	82.5	80.3	72.2
ጠቅላላ ገቢና ዕርዳታ	6.4	20.0	14.5	13.9	17.9	35.7	23.3	18.8
የሀገር ውስጥ ገቢ	4.6	15.5	13.8	17.2	21.2	36.5	24.3	19.0
የታክስ ገቢ	11.9	14.1	16.0	16.1	21.9	35.5	21.2	19.5
የቀጥታ ታክሶች ገቢ	19.9	18.7	14.1	29.2	22.5	26.9	28.3	22.8
ቀጥታ ያልሆኑ ታክሶች ገቢ	6.9	10.9	17.5	6.5	21.3	43.2	15.5	17.4
የሀገር ውስጥ ቀጥታ ያልሆኑ ታክሶች	7.4	15.8	1.4	6.8	19.0	62.7	25.4	19.8
የኢምፖርት ቀረጥና ታክስ	6.4	6.3	34.1	6.2	23.1	28.4	5.9	15.8
ታክስ ያልሆኑ ገቢዎች	-27.6	24.5	-0.1	25.3	16.7	43.9	44.6	18.2
የውጭ ዕርዳታ	43.6	87.7	20.9	-15.6	-22.2	20.4	2.8	19.6

ታክስ ያልሆኑ ገቢዎችም በተመሳሳይ ከኢኮኖሚው አንጻር ከዓመት ወደ ዓመት እያሸቆለቆለ እንደመጣ ከላይ የቀረበው መረጃ ያሳያል። በተለይም የመንግስት ልማት ድርጅቶች የፋይናንስ አቋም እየተዳከመ ከመምጣቱ ጋር ተያይዞ ለመንግስት የሚከፍሉት የትርፍ ድርሻ እየቀነሰ መምጣቱ ለዚህ ጉልህ አስተዋጽኦ አድርጓል። በመሆኑም፣ የመንግስት ልማት ድርጅቶችን ትርፋማነት እና አመራር ለማሻሻል የተቀረጹ ማሻሻያዎችን አጠናክሮ ተግባራዊ ማድረግ ያስፈልጋል።

እንዲሁም የውጭ ልማት አጋራት ለፕሮጀክቶች ማስፈጸሚያና ለበጀት ድጋፍ የሚሰጡት የውጭ ሀብት ፍሰትም በእጅጉ እየተዳከመ የመጣ መሆኑን መረጃው ያሳያል። በተለይም ከ2014-2016 ባሉት ዓመታት በበጀት ድጋፍ መልክ የሚሰጠው የውጭ ሀብት ሙሉ ለሙሉ የቆመ ቢሆንም፣ አሁን ከማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያው ጋር ተያይዞ የታየው መነቃቃት ግን የሚያበረታታ ነው።

3.2 የመንግስት ወጪ አፈጻጸም

የመንግስት ሀገራዊ ወጪ ባለፉት ዓመታት ከፍተኛ ዕድገት ያሳየ ሲሆን፤ በ2009 በጀት ዓመት ከነበረበት ብር 329.7 ቢሊዮን በ2016 ከሶስት እጥፍ በላይ በማደግ ወደ 1.1 ትራሊዮን ደርሷል። ይህ የወጪ ዕድገት የመደበኛውና የካፒታል ወጪው በማደጉ የመጣ ቢሆንም በአንጻራዊነት በይበልጥ የመደበኛ ገቢው ዕድገት ለዚህ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ማድረጉን በሠንጠረዥ 2 የቀረበው መረጃ ያሳያል። ከ2009-2016 ባሉት ዓመታት የመንግስት አጠቃላይ ወጪ በየዓመቱ በአማካይ በ19.3 ያደገ ሲሆን፤ የመደበኛውና የካፒታል ወጪ አማካይ ዓመታዊ ዕድገት በቅደም ተከተል 21 እና 18 በመቶ ነበር።

ሠንጠረዥ 2፣ የመንግስት ሀገራዊ ወጪ አፈጻጸም (በቢሊዮን ብር)

የወጪ ዝርዝር	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ጠቅላላ ወጪ	329.7	354.2	413.1	488.2	599.0	784.4	943.9	1120.9
መደበኛ ወጪ	176.6	210.5	238.2	280.7	363.6	517.2	588.1	653.1
መከላከያ	11.9	12.8	15.6	16.9	37.1	102.6	82.8	71.1
ድህነት ቅንሳ ተኮር ወጪዎች	89.9	104.1	120.1	148.6	177.0	208.6	234.1	263.0
የወለድ ክፍያ	8.2	11.6	13.5	13.5	24.0	38.5	54.5	68.9
የሀገር ውስጥ ብድር ወለድ	4.1	6.2	7.4	6.4	16.6	26.6	41.6	56.8
የውጭ ብድር ወለድ	4.1	5.4	6.1	7.1	7.4	11.9	13.0	12.1
ሌሎች	66.5	82.0	88.9	101.7	125.5	167.5	216.7	250.2
ካፒታል ወጪ	153.0	143.7	174.9	207.6	235.4	267.2	355.8	467.8
ከመንግስት ግምጃ ቤት	115.8	108.7	142.7	156.8	186.9	220.3	284.0	382.5
ከፕሮጀክቶች ዕርዳታ	11.9	14.2	16.0	17.9	23.6	26.7	29.7	33.0
ከፕሮጀክቶች ብድር	25.4	20.9	16.2	32.9	24.9	20.2	42.0	52.2
ከዚህ ውስጥ፡ ድህነት ቅንሳ ተኮር ወጪዎች	114.4	106.7	124.5	147.1	165.6	181.0	222.5	267.8

የመንግስት ወጪ ዝርዝር አፈጻጸም ሲታይ ከ2009-2016 ባሉት ዓመታት ከስምንት እጥፍ በላይ ጭማሪ በማሳየት ከፍተኛ ዕድገት የታየበት የወጪ ዓይነት የመንግስት ብድር ወለድና ዋና ገንዘብ ክፍያ ሲሆን፤ በ2009 ብር 8.2 ቢሊዮን የነበረው የወለድ ክፍያ ወጪ በ2016 ወደ ብር 68.9 ቢሊዮን መጨመሩን በሠንጠረዥ የቀረበው መረጃ ያሳያል። ይህም የልማት ወጪን በእጅጉ እየተሻማ ሲሆን፤ ለድህነት ቅንሳ ዘርፎች እየተመደበ ያለው የመደበኛና ካፒታል ወጪ ድርሻም ሆነ ዕድገት ከጊዜ ወደ ጊዜ እየቀነሰ መጥቷል። ይህም በመሆኑ በማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያው የመንግስት ብድር አንዱ ትኩረት የተሰጠው ጉዳይ ሆኗል። በሌላ በኩል የመከላከያ ወጪ በ2013 እና በ2014 በጀት ዓመታት ከፍተኛ ጭማሪ የተያየት ሲሆን፤ ከ2015 ጀምሮ ከፍተኛ ቅናሽ አሳይቷል። ይህ የመከላከያ ወጪ ጭማሪ ከአጠቃላይ

የሀገር ውስጥ ምርት ያለው ድርሻ በ2012 ከነበረበት 0.5 በመቶ በ2014 ወደ 1.7 በመቶ ደርሶ የነበረ ሲሆን በ2016 ተመልሶ ወደ 0.6 በመቶ ወርዷል። የሳላም ስምምነቱ ለዚህ ቅናሽ ዋናው ምክንያት ሲሆን ለዚህ ይወጣ የነበረው ሀብትም የልማት ወጪዎች ለመሸፈን አስችሏል።

ባለፉት ዓመታት የመንግስት ሀብት በአንጻራዊነት ለየትኛው የወጪ ዓይነት እንደዋለ ለማየት ለነዚህ የተመደበው ወጪ ከአጠቃላይ ወጪ ያለውን ድርሻ ማየት የሚያመላክት ነው። በዚህ መሠረት የቀረበውን መረጃ እንደሚያሳየው የካፒታል-መደበኛ ወጪ ጥመርታው እየሰፋ ሄዶ አሁን በመጥበብ ላይ ሲሆን የድህነት ቅነሳ ተኮር ወጪዎች ድርሻ ግን ከጊዜ ወደ ጊዜ እየቀነሰ መሄዱን ያመለክታል።

በሌላ በኩል የመከላከያ ወጪ ድርሻ በከፍተኛ ደረጃ ጭማሪ ከሳየ በኋላ ባለፉት ሁለት ዓመታት በከፍተኛ ደረጃ ቀንሷል። እንዲሁም የዕዳ ወለድ ክፍያ ድርሻው ከዓመት ወደ ዓመት ጭማሪ ያሳየ ሲሆን በ2016 ድርሻው ከመከላከያ ወጪ ጋር ተመሳሳይ ሆኗል።

3.3 የፊስካል ጉድለትና አሸፋፊን

በመንግስት ገቢና ዕርዳታ እና በወጪ መካከል የሚከሰተውን የበጀት ጉድለት መጠንና ፋይናንስ የሚደረግበትን አማራጮችን መለየትና አስተማማኝ እና ከማክሮ ኢኮኖሚ ግቦች ጋር በሚጣጣሙ የብድር መሳሪያዎች እንዲሸፈን ማድረግ አንዱና ዋናው የፊስካል ፖሊሲ ተግባር ነው። በዚህም ረገድ ባለፉት ዓመታት በአብዛኛውን የፊስካል ጉድለቱ ከአጠቃላይ የሀገር ውስጥ ምርት ከ3% በመቶ እንዳይበልጥ የተደረገ ሲሆን፣ በ2013 እና በ2014 በጀት ዓመታት የመንግስት ወጪ ከፍተኛ ጫና በማሳደሩ ከፍ ብሎ ታይቷል። ከፍተኛው የፊስካል ጉድለት የተመዘገበው በ2014 በጀት ዓመት ሲሆን፣ ከአጠቃላይ የሀገር ውስጥ ምርት የነበረው ድርሻ 4.1% ነበር። ሆኖም በ2015 እና በ2016 በቅደም ተከተል ወደ 2.6% እና 2% ዝቅ ማድረግ ተችሏል።

በሌላ በኩል የፊስካል ጉድለቱ የተሸፈነበት መንገድ ሲታይም በተመሳሳይ በአብዛኛው ዓመታት በአመዛኙ የመንግስት ግምጃ ቤት ሰነድ በመሸጥና በትሬዥቪ ቦንድ የተሸፈነ ሲሆን፣ በ2013 እና በ2014 በጀት ዓመታት ግን የፊስካል ጉድለቱ አብዛኛውን ከብሔራዊ ባንክ በተወሰደ ቀጥታ ብድር ተሸፍኗል። ይህም የዋጋ ዕድገት እንዲባባስ ማድረግ ይታመናል። በመሆኑም አሁን ተግባራዊ በተደረገው የተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያ የፊስካል ጉድለቱም የበለጠ እንዲጠብ ከመደረጉም በላይ የብሔራዊ ባንክ ቀጥታ ብድር ሙሉ ለሙሉ እንዲቆም ተደርጓል። ነገር ግን ለበጀት ጉድለቱ መሸፈኛ የተወሰደው የተጣራ

የውጭ ሀገር ብድር ግን በከፍተኛ ደረጃ ቀንሶ በ2016 በጀት ዓመት ከአጠቃላይ የሀገር ውስጥ ምርት የነበረው ድርሻ 0.2 በመቶ ብቻ ሆኗል።

3.4 የመንግስት ብድር አፈጻጸም

ባለፉት ዓመታት የመንግስት ዕዳ ክምችት በአሜሪካን ዶላር ከዓመት ወደ ዓመት እየጨመረ የመጣ መሆኑን የቀረበው መረጃ ያመለክታል። ይህም በዋናነት የሀገር ውስጥ ዕዳ ክምችት እየጨመረ በመምጣቱ የተከሰተ ጭማሪ ሲሆን፣ የውጭ ዕዳ ክምችት እስከ 2013 ባሉት ዓመታት መጠነኛ ጭማሪ እያሳየ ቢመጣም ከ2014 ጀምሮ ቅናሽ አሳይቷል። በውጭ ብድር ቅናሽ የታየው በተለይ የንግድ ብድሮች ሙሉ ለሙሉ በመቆማቸውና በአነስተኛ ወለድና በረዥም ጊዜ ክፍያ ከመልቲላተራል እና ከመንግስታት የሚወሰዱ ብድሮችም በመቀነሳቸው ምክንያት ነው።

የጠቅላላ የመንግስት ዕዳ ክምችት ስብጥሩ ሲታይ የሀገር ውስጥ ዕዳ ክምችት ከዓመት ወደ ዓመት ድርሻው እየመረ በመምጣት በ2016 የጠቅላላ ዕዳ ክምችትን 58% ይዟል። ከፍተኛውን ድርሻ ይይዝ የነበረው የውጭ ዕዳ እንዲሁ ድርሻው እየቀነሰ መጥቶ በ2016 42% ሆኗል።

በሌላ በኩል ጠቅላላ የመንግስት ዕዳ ክምችት ከአጠቃላይ የሀገር ውስጥ ያለው ድርሻ ከዓመት ወደ ዓመት እየቀነሰ መምጣቱን የቀረበው መረጃ ያሳያል። በዚህም መሠረት ጠቅላላ የእዳ ክምችት ከአጠቃላይ የሀገር ውስጥ ምርት ያለው ድርሻ በ2010 ከነበረበት 58.6% በ2016 ወደ 32.8 በመቶ በመውረድ ከፍተኛ ቅናሽ አሳይቷል። የውጭ ዕዳ ክምችት ከአጠቃላይ የሀገር ውስጥ ምርት ያለው ድርሻም እንዲሁ ከፍተኛ ቅናሽ አሳይቷል። ለዚህም በነዚህ ዓመታት አዲስ የንግድ ብድር አለመወሰዱ፣ አዲስ የተወሰደ የንግድ ያልሆነ ብድርም እየቀነሰ በመምጣቱ እና የብድር ክፍያዎችም በመፈጸማቸው ነው።

3.5 የመንግሥት ፋይናንስ አስተዳደር

የመንግስትን የፊሲካል ፖሊሲ በውጤታማነት ተግባራዊ ለማድረግ ዘመናዊ፣ ቀልጣፋና ችግር ፈች የመንግስት ፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓት በመቅረጽ ተግባራዊ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑ ይታመንበታል። በዚህ ረገድ ውጤታማ የመንግሥት ፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓትን በሥራ ላይ ማዋል የህዝብን ሀብት በአግባቡና ግልጽነትና ተጠያቂነት ባለው ሥርዓት መምራት ወሳኝ ጉዳይ ነው። ከዚህ አንጻር ባለፉት ዓመታት የመንግሥት ፋይናንስ አስተዳደርና ቁጥጥር ሥርዓቱን ውጤታማ ለማድረግ የሚያስችሉ በርካታ ተግባራት

ተከናውኑዋል። እነዚህን ተግባራት የሪፎርም ፕሮግራም በመቅረጽ ወጥነት ባለው መንገድ ሥራ ላይ ለማዋል ተሞክሯል። ይህ የሪፎርም ፕሮግራም በበጀት፣ በክፍያ፣ በሂሳብ፣ በውስጥና በውጭ ኦዲት እንዲሁም በፋይናንስ መረጃ አያያዝና ሪፖርት አቀራረብ ዘመናዊና ቀልጣፋ ስርዓት ለመዘርጋት የሚያስችሉ አገር አቀፍ አሰራሮችን ለመዘርጋት አስችሏል። ከነዚህም የተከናወኑ ተግባራት መካካል፡-

- አዲስ የመንግስት ፋይናንስ ሪፎርም ስትራቴጂ እና የአደጋ ስጋት ፋይናንስ ስትራቴጂ እንዲቀረፅ ተደረጎ ወደስራ ተገብቷል።
- የፕሮግራም በጀት አሠራር ሥርዓትን ወደ ክልሎች/ከተማ አስተዳደሮች ለማውረድ የሚያስችል የቅድመ ዝግጅት ሥራዎች የተጠናቀቁ ሲሆን፣ በተሰጣቸው የቴክኒክ ድጋፍ መሰረት አብዛኛዎቹ ክልሎች/ከተማ አስተዳደሮች በ2018 በጀት ዓመት በናሙና ለመጀመር ዝግጅታቸውን አጠናቀዋል።
- የመንግስት በጀት ዘርፈ ብዙ አካላትን ከማረጋገጥ አንፃር የስርዓተ ምሳሌ እና የአየር ንብረት እንዲሁም ስነ አመጋገብ (Gender, Climate and Nutrition budget tagging) ወጪዎች በበጀት ውስጥ ተለይተው የሚካተቱበትና ክትትል የሚደረግበት አሰራር ተዘርግቷል።
- የመንግስት ግዥ ስርዓትን በማዘመን ቀልጣፋ፣ ግልፅና ውጤታማ ግዥዎችን ለመፈጸም የሚያስችለው የኤሌክትሮኒክ የመንግሥት ግዥ ሥርዓት (Electronic Government Procurement) በሁሉም የፌደራል መ/ቤቶች ተደራሽ ሆኗል። በዚህም መሰረት በበጀት ዓመቱ የመንግስት መ/ቤቶችና የኒቨርስቲዎች በኤሌክትሮኒክ የመንግስት ግዥ (e-GP) ሲስተምን በመጠቀም ግዥዎች በ e-GP እየተፈጸሙ ይገኛል።
- የፌደራል ባለበጀት መ/ቤቶች ክፍያዎች ቀጥታ በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት እንዲፈፀሙ በማድረግ በበጀት ዓመቱ 9 ወራት 97 በመቶ ወይም 511.4 ቢሊዮን ብር በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ክፍያ ለመፈጸም ተችሏል።
- በመንግስት የጥሬ ገንዘብ አስተዳደሩን በይበልጥ ለማሻሻል የሚረዳው የትሬዥቲ ነጠላ አካወንት/TSA/ ስርዓት ለማስጀመር የቅድመ ዝግጅት ስራዎች በመጠናቀቅ ላይ ይገኛል። በሌላ በኩል አለም አቀፍ ፕብሊክ ዘርፍ የሂሳብ አያያዝ እና አቀራረብ ደረጃዎች /IPSAS/ ለመተግበር የዳሰሳ እና የፖሊሲ አማራጭ ሰነዶች ተዘጋጅተው ውይይት እየተደረገባቸው ሲሆን ስታንዳርዱን ደረጃ በደረጃ ከ2018 ዓም ጀምሮ ለማስጀመር የሚያስችል እቅድ ተዘጋጅቶ በስትሪንግ ኮሚቴ ለማፀደቅ በሂደት ላይ

ይገኛል። ከዚህ ጋር ተያይዞ ይህንን ሪፎርም በብቃት ለመምራት እንዲቻል ለሚመለከታቸው ልዩ ልዩ ባለሙያዎች ሥልጠና እየተሰጠ ይገኛል።

- በበጀት ዓመቱ የተቀናጀ የመንግስት ፋይናንስ አስተዳደር መረጃ ስርዓት (IFMIS) ዝርጋታ የማከናወን ስራ የቀጠለ ሲሆን በ15 ተጨማሪ መ/ቤቶች ዝርጋታ ተካሂዷል። አጠቃላይ ሽፋኑም 126 የፌደራል መንግስት ተቋማት እና 113 ቅርንጫፍ መ/ቤቶች ተደራሽ የሆነ ሲሆን በቀጣይ በ43 የመንግስት የኒቨርስቲዎች ለማካሄድ አማካሪ ቅጥር ተፈፅሞ በ21 የኒቨርስቲዎች የዝርጋታው ስራ ተጀምሯል። ኢ.ፍ.ሚስ በተዘረጋላቸው ባለበጀት መ/ቤቶች ለሚገኙ ሴት 627 እና ወንድ 442 በድምሩ 1069 ባለሙያዎች ሥልጠና ተሰጥቷል።
- የኢትዮጵያ ሂሳብ ባለሙያዎች ማሠልጠኛና ብቃት ማረጋገጫ ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ አዋጅ ፀድቆ ስራ ላይ ውሏል። በዚህ መሠረት ኢንስቲትዩቱን የማደራጀት ስራዎች በመከናወን ላይ ይገኛሉ።
- ዜጎች ስለሀገራዊ በጀት ዝግጅት ሂደትና መረጃ አውቀውና ተረድተው በበጀት ትግበራ ሂደት ላይ በባለቤትነት እንዲሳተፉና እንዲቆጣጠሩ ለማድረግ በህግ አውጭው አካል ለ2017 በጀት ዓመት የፀደቀውን በጀት ለሁሉም ዜጎች በቀላልና ሊገባ በሚችል መልኩ አዘጋጅቶ ለማሠራጨት በታቀደው መሠረት የዜጎች የበጀት መረጃ ሠነድ (Citizens Budget) ተዘጋጅቶ መረጃው ተሰራጭቷል። የመንግስት በጀት አፈፃፀም ሪፖርቶችም በተመሳሳይ ለተጠቃሚዎች ተደራሽ የማድረግ ስራ የተሰራ ሲሆን በፌዴራል እና ክልል ደረጃ የፋይናንስ ግልፅነትና ተጠያቂነት ሪፎርም ስራዎች ድጋፍና ክትትል ተደርጓል።
- በበጀት ዓመቱ የክልሎችና ከተማ አስተዳደሮች የመንግስት ፋይናንስ አስተዳደር ለማሻሻል የተለያዩ የማቴርያል እና ቴክኒክ ድጋፎች ተደርጓል።

4. የ2017 በጀት አፈጻጸም ዕይታ

ከያዝነው በጀት ዓመት ጀምሮ ተግባራዊ በተደረገው የተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያ የተከሰተውን የማክሮ ኢኮኖሚ መዛባት ለማስተካከል የሚያስችሉ በርካታ ማሻሻያዎች ተግባራዊ ተደርጓል። ከእነዚህ ማሻሻያዎች መካከል ዋናውና ወሳኙ ለውጥ የተደረገው በውጭ ምንዛሬ ፖሊሲ ላይ ሲሆን ይህም በገበያ ወደ ሚወሰን የውጭ ምንዛሬ ምጣኔ ሽግግር ተደርጓል። ይህንንም ማሻሻያ ለመደገፍ የገንዘብ ፖሊሲውን ዘመናዊ ለማድረግ በገበያ ወደ ሚወሰን የወለድ ምጣኔ እና ጥብቅ የፈሰሰ ፖሊሲ (Fiscal Consolidation) ተግባራዊ

መደረግ ጀምሯል። ከዚህ አንጻር ማሻሻያው ተግባራዊ በሆኑባቸው ባለፉት ስድስት ወራት (ከሐምሌ 2016-ታህሳስ 2017) የታዩ አፈጻጸሞችን እና የቀሪዎቹን የበጀት ዓመታት ዕይታ እንደሚከተለው ለማቅረብ ተሞክሯል። ይህም ለ2018 በጀት ዓመት የበጀት ዝግጅት አንዱና ዋናው ግብዓት ነው።

የውጭ ምንዛሬ ማሻሻያው ዋና ዓላማ በሂደት በኢኮኖሚ ውስጥ የታዩ አዳዲስ እንቅስቃሴዎችንና ዓለም ዓቀፍ ለውጦችን በማገናዘብ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የውጭ ምንዛሬን ለማስተዳደር ከዚህ ቀደም ያወጣቸውን ነባር በርካታ መመሪያዎች በመፈተሽ ከሀገሪቱ የኢኮኖሚ ማሻሻያ ፕሮግራም ጋር በማጣጣም በአዲስ መመሪያ እንዲተኩ በማድረግ የማክሮ ኢኮኖሚ መዛባት ችግርን መፍታት ነው። ከዚህ አንጻር በጀት ዓመት የሚከተሉት ዋና ዋና ማሻሻያዎች ተግባራዊ ተደርገዋል፡-

- በገበያ የሚመራ የውጭ ምንዛሬ ሥርዓት ተግባራዊ ተደርጓል። ይህም ባንኮች ከደንበኞቻቸው እርስ በርሳቸው የውጭ ምንዛሬ በውድድር እንዲሸጡ እና እንዲገዙ አስችሏል፤ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የገበያ ሥርዓቱ በጀመረባቸው የመጀመሪያዎቹ ጊዜያትና በታወቀና በግልጽ አሠራር የገበያው ሥርዓቱን ለመደገፍ በተወሰነ ደረጃ ጣልቃ ከመግባት በስተቀር በውጭ ምንዛሬ ግብይት ውስጥ ሚናው እንዲወሰን ተደርጓል። ይህም የሚፈጸመው የውጭ ምንዛሬን ለሁሉም ባንኮች በጨረታ በመሸጥና በመግዛት የሚፈጸም ሲሆን፣ እስከ አሁን ማዕከላዊ ባንኩ ገበያውን ለማረጋገጥ ሁለት ጊዜ የውጭ ምንዛሬ ለሁሉም ባንኮች በማቅረብ በጨረታ ሽያጭ አካሂዷል፤
- ኤክስፖርተሮች ወደ ውጭ ዕቃ ለዓለም ገበያ በማቅረብ ከሚያገኙት የውጭ ምንዛሬ 40% እንዲይዙ ያደረገውን መመሪያ በመቀየር ይህ ወደ 50% ከፍ እንዲል የተደረገ ሲሆን፣ ቀሪውን የንግድ ባንኮች እንዲያገኙ ተደርጓል። ይህንንም የውጭ ምንዛሬ እንዲጠቀሙበት የተቀመጠው ቀን ገደብ ሙሉ ለሙሉ እንዲነሳ ተደርጓል፤
- የውጭ ኢንቨስተሮች በኢትዮጵያ ካፒታል ገበያ ላይ (Securities market) እንዲሳተፉ የሚፈቅድ መመሪያ የወጣ ሲሆን፣ በልዩ የኢኮኖሚ ዞኖች (Special Economic Zones) ውስጥ ለሚያመርቱ ካምፓኒዎች እስከ 100% የሚያገኙትን የውጭ ምንዛሬ እንዲጠቀሙ የሚያደርግ ልዩ የውጭ ምንዛሬ መብት እንዲሰጥ ተደርጓል። በመሆኑም እነዚህ እና ሌሎች በርካታ ማሻሻያዎች በሥራ ላይ ውለዋል።

በአጠቃላይ ይህ የአጭር ወራት አፈጻጸም ግምገማ እንደሚያሳየው የውጭ ምንዛሬ ማሻሻያ ትግበራው በትክክለኛ ጎዳና ላይ እንደሆነና ወደ የውጭ ምንዛሬ ግብይቱ በአንድ ገበያ ብቻ እንዲመራ ለማድረግ መልካም ጅምር መሆኑን ያሳየና የኢኮኖሚ ማንቆዎችም እየተፈቱ

መሆናቸውን ነው። የውጭ ምንዛሬ ለውጡ በአጭር ጊዜ የዋጋ ንረቱን የሚያባብስ ሊሆን እንደሚችል የተገመተ ቢሆንም የተፈራውንና የተጠበቀውን ያህል እንዳልሆነ ከዋጋ ዕድገት መረጃዎች መረዳት ይቻላል። በቀጣዮቹ ወራት ይህንን እና ተዛማጅ ማሻሻያዎችን በታቀደው መሠረት አጠናክሮ ተግባራዊ በማድረግም የተቀመጡ የኢኮኖሚ ግቦችን ለማሳካት አደጋች እንደማይሆን ያመላክታል። በተለይም የውጭ ምንዛሬ አቅርቦትም እየተሻሻለና ገበያውም እየተረጋጋ በመሄድ የውጭ ምንዛሬ ምጣኔውም አዝጋሚና የተረጋጋ እንደሚሆን ይጠበቃል።

በያዝነው በጀት ዓመት ተግባራዊ ከተደረጉ ዋና ዋና የማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያዎች መካከል የገንዘብ ፖሊሲን ለማዘመን ተግባራዊ እየተደረጉ ያሉ ማሻሻያዎች ሲሆኑ በዚህ ረገድ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የተለያዩ መመሪያዎችን ተግባራዊ አድርጓል። የገንዘብ ፖሊሲ ማሻሻያው ዋና ዋና ዓላማዎች ዋጋን ማረጋገጥ፣ የፋይናንስ ዘርፉን አስተማማኝ ማድረግና የኢኮኖሚ ዕድገትን ማረጋገጥ ናቸው።

የገንዘብ ፖሊሲ ማሻሻያው ዋና ግብ የገንዘብ ፖሊሲው ደረጃ በደረጃ በገበያ በሚወሰን የወለድ ምጣኔ መሳሪያ እንዲመራ ማድረግ ሲሆን፣ ይህንን ለማረጋገጥ ባለፉት ወራት ውስጥ የገንዘብ ፖሊሲ ማዕቀፉን ዘመናዊ ለማድረግ የሚያስችሉ የተለያዩ ማሻሻያዎች ተግባራዊ ተደርገዋል። ዋና ዋናዎቹም የሚከተሉት ናቸው፣

- ከሐምሌ ወር 2016 መጀመሪያ ጀምሮ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የፖሊሲ ወለድ ምጣኔን ተግባራዊ ያደረገ ሲሆን፣ የፖሊሲ ወለድ ምጣኔውም ለመጀመሪያ 15% እንዲሆን ወስኗል። የትሬዥቻ ቢል ማበደሪያ አማካይ ምጣኔው በየካቲት ወር ላይ ከፖሊሲ ምጣኔው ከፍ ያለ ነው። ይህ የፖሊሲ ወለድ ምጣኔ በኢኮኖሚ ውስጥ የአጭር ጊዜ የወለድ ምጣኔን ለመወሰን አመላካች ሆኖ እንዲያገለግል የተቀመጠ ሲሆን፣ ደረጃ በደረጃ በገበያ ወደ ሚወሰን ወለድ ምጣኔ ላይ የተመሠረተ የገንዘብ ፖሊሲ ማዕቀፍ እንዲኖር ለማድረግ የሚያስችል ነው።
- የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ቀጥተኛ ካልሆኑ የገንዘብ ፖሊሲ መሳሪያዎች (የፖሊሲ ወለድ ምጣኔ) በተጨማሪ ቀጥተኛ የሆኑ የገንዘብ ፖሊሲ መሳሪያዎችንም ለአጭር ጊዜ ተግባራዊ አድርጓል። ከነዚህም መካከል አንዱ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ከባንኮች ገንዘብ ለመግዛትና ለባንኮች ገንዘብ ለመሸጥ የሚያስችለውን ነጻ ገበያ (Open Market Operation-OMO) አሠራር ዘርግቷል። ይህም እንደአስፈላጊነቱ ከባንኮች ገንዘብ በመሰብሰብና (liquidity absorption) ወደ ባንኮች ገንዘብ በማስገባት (liquidity injection) የንግድ ባንኮች የማበደሪያና የማስቀመጫ ወለድ ምጣኔ

ከብሔራዊ ባንክ የፖሊሲ ወለድ ምጣኔ ጋር የተቀራረበ ለማድረግ የሚያስችል መሳሪያ ነው። አፈጻጸሙም በግልጽ በተዘጋጀ ማኑዋል የሚመራ ነው። በተጨማሪም በሥራ ላይ የዋለው ቀጥተኛ ያልሆነ የገንዘብ ፖሊሲ መሳሪያ የንግድ ባንኮች ከኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ በራሳቸው ተነሳሽነት የሚበደሩበትና በብሔራዊ ባንክ የሚያስቀምጡበት አሠራር (standing lending & deposit facility) ነው። ይህም ንግድ ባንኮች ለአጭር ጊዜ የገንዘብ ችግር በሚገጥማቸው ጊዜ የሚያገለግል መሳሪያ መሆኑ የሚታወቅ ነው።

- እ.ኤ.አ. ከአክቶብር 2024 ጀምሮ በባንኮች መካከል ለሚደረግ የገንዘብ ግብይት (interbank money market) ሥርዓት ተዘርግቶ ባንኮች ግብይት እያካሄዱበት ይገኛል።
- ከዚህም በተጨማሪ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ በተለየ ሁኔታ የጥሬ ገንዘብ ችግር ለሚያጋጥማቸው ባንኮች ድጋፍ የሚደረግበት አሠራር (Emergency liquidity assistances) ዘርግቷል።

እነዚህ ማሻሻያዎች ተግባራዊ በመደረጋቸው ባለፉት ወራት በርካታ ውጤቶች የተገኙ መሆኑን የተገኘው የአፈጻጸም መረጃ ያሳያል። ለአብነት የሚከተሉትን ማየት ይቻላል፤

- የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ጥብቅ የገንዘብ ፖሊሲ (tight monetary policy) ተግባራዊ በማድረጉ የተቀማጭ ገንዘብ (reserve money) እና የገንዘብ አቅርቦት (broad money) ዕድገታቸው ተገድቧል። ይህም የውጭ ምንዛሬ ፖሊሲ ማሻሻያ አፈጻጸሙ በታቀደው መሠረት በተረጋጋ ሁኔታ እንዲፈጸም አስችሏል። ማሻሻያው ተግባራዊ ከመደረጉ በፊት በሐምሌ 2016 የነበረው የገንዘብ አቅርቦት ዕድገት 24.8% የነበረ ሲሆን በህዳር 2017 መጨረሻ ወደ 19% ዝቅ ብሏል። በተመሳሳይ የተቀማጭ ገንዘብም ከ24.8% በመቶ ዕድገት ወደ 17.3% ዝቅ ብሏል።
- የመንግስትን የበጀት ጉድለት ለመሸፈን ከብሔራዊ ባንክ የሚወሰደው የቀጥታ ብድር መቆም፣ የOpen Market Operation-OMO አሠራር ሥራ ላይ መዋል እና የ14% የብድር ጣሪያ ፖሊሲው ለተቀማጭ ገንዘብ ዕድገት መገደብ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርገዋል።
- የ14% የብድር ጣሪያ ፖሊሲ የንግድ ባንኮችን የገንዘብ መስፋፋት (money creation) መገደቡ እና የብሔራዊ ባንክ ቀጥታ ብድር መቆም በተከታታይ የዋጋ ንረቱ እንዲቀንስ ካስቻሉ እርምጃዎች ዋናዎቹ ናቸው። በቅርቡም የኢትዮጵያ

ብሔራዊ ባንክ የብድር ጣሪያው ወደ 18% ከፍ እንዲል አድርጓል። በሚያዝያ 2017 መጨረሻ አጠቃላይ የሸቀጦች ዋጋ ዕድገት 14.4% ሆኗል።

ይህ አዲስ የገንዘብ ፖሊሲ ማዕቀፍ ትግበራ የውጭ ምንዛሬ ማሻሻያውን ከመደገፉም ባሻገር የዋጋ ንረቱም የተጠበቀውን ያህል እንዳይጨምር ከፍተኛ ዕገዛ አድርጓል። ሆኖም የገንዘብ እንቅስቃሴ ገደቡ በኢኮኖሚ እንቅስቃሴም ሆኖ የመንግስትን የበጀት ጉድለት ለመሸፈን የሚያስፈገውን የሀገር ብድር ለማሰባሰብ ከፍተኛ ጫና የፈጠረ ሲሆን፣ በቀሪዎቹ የበጀት ዓመቱ ወራት የገንዘብ ፖሊሲው በኢኮኖሚ ውስጥ አስፈላጊውን የጥሬ ገንዘብ እንዲኖር በሚያስችል መልኩ ተግባራዊ እንደሚደረግና የበጀት ጉድለቱንም ለመሸፈን የሚያስችል ሁኔታ እንደሚፈጠር ይገመታል። የዋጋ ንረቱ በሚያዝያ 2017 መጨረሻ ወደ 14.4% ዝቅ ያለ ሲሆን፣ እንዲሁም እየቀነሰ እንደሚሄድና በዓመቱ መጨረሻ ወደ 13.95%¹ ዝቅ እንደሚል ተገምቷል። እንዲሁም የትሬዥቪ ቢል የማበደሪያ የወለድ ምጣኔ በአማካይ ወደ 16.5% ከፍ እንደሚል ተገምቷል።

4.1 የፊስካል ፖሊሲ ማሻሻያ አፈጻጸም

በተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያ በፊስካል ዘርፍ ረገድ ተግባራዊ እየተደረጉ ያሉ ማሻሻያዎች በርካታ ሲሆኑ፣ የማሻሻያዎቹ ዓላማ የመንግስትን ገቢ ማሳደግ፣ የመንግስት ወጪ ትኩረት ለሚሰጣቸው የመንግስት ፕሮግራሞች እንዲውሉ ማድረግ፣ የፊስካል ጉድለቱና አሸፋፊነቱ የተረጋጋ የማክሮ ኢኮኖሚን ለማረጋገጥ እንዲያስችል ማድረግ፣ የመንግስት ብድር አስተማማኝና ጤናማ እንዲሆን ማድረግ እና የመንግስት ልማት ድርጅቶችን አመራር ዘመናዊና ውጤታማ በማድረግ የድርጅቶቹን ትርፋማነት ማረጋገጥ ነው። ከዚህ አንጻር ባለፉት ስድስት ወራት እነዚህን ዓለማዎች ከማሳካት አንጻር በርካታ ማሻሻያዎች ተግባራዊ የተደረጉ ሲሆን፣ ዋና ዋናዎቹ እንደሚከተለው ቀርበዋል።

የታክስ ገቢን ከማሳደግ አንጻር አዳዲስ የታክስ ህጎች ሥራ ላይ የዋሉ ሲሆን፣ በጠቅላላ ተግባራዊ የተደረጉ ዋና ዋና ማሻሻያዎች የሚከተሉት ናቸው።

- የብሔራዊ የመካከለኛ ዘመን የገቢ ስትራቴጂ በሚኒስትሮች ም/ቤት ጸድቆ ተግባራዊ በመደረግ ላይ ይገኛል።
- የተሟላ የኤክሳይዝ ታክስ ስታምፕ ሥርዓትን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስችል መመሪያ በሥራ ላይ ውሏል። እንዲሁም ሥርዓቱን የሚዘረጋ ድርጅት ለመቅጠር በሂደት ላይ ይገኛል።

¹ የዋጋ ዕድገት ግምት የተገኘው ከፕላንና ልማት ሚኒስቴር ሲሆን የARIMA ሞዴልን በመጠቀም የተገመተ ነው።

- በአልኮል ላይ የተጣለው የቁርጥ ኤክሳይ ታክስ መጣኔ (specific excise rate on alcohol) ከዋጋ ንረቱ ጋር የጣጣመ እንዲሆን ለማድረግ መመሪያው ተሻሽሎ በሥራ ላይ ውሏል።
- አዲስ የኤክሳይዝ ታክስ እና የተጨማሪ እሴት ታክስ የማሻሻያ አዋጆች ሥራ ላይ ውለዋል።

ከመንግስት ወጪ አንጻር ተግባራዊ የተደረጉ ዋና ዋና ማሻሻያዎች የሚከተሉት ናቸው፣

- የመካከለኛ ዘመን የፊስካልና ማክሮኢኮኖሚ ማዕቀፍ ተሻሽሎ በሚኒስትሮች ምክርቤት ጸድቆ ተግባራዊ የተደረገ ሲሆን፣ ለ2017 በጀት ዓመት ተጨማሪ የፌዴራል መንግስት በጀት በፓርላማ ጸድቆ ሥራ ላይ ውሏል።
- የተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያው ዝቅተኛ ገቢ ባለው ህብረተሰብ ላይ የሚያስከትለውን የኢኮኖሚ ጫና ለማርገብ የነዳጅ፣ የማዳበሪያ፣ የምግብ ዘይትና የመድሀኒት ዋጋን ለመደጎም የሚያስችል የድጎማ በጀት ተመድቦ በሥራ ላይ ውሏል። እንዲሁም የፌዴራልና የክልል መንግስታት ሠራተኞች ደሞዝ ማሻሻያ ተግባራዊ የተደረገ ሲሆን፣ ለዚህ የሚያስፈልገውም በጀት በተጨማሪ በጀት ተካቶ እንዲጸድቅ ተደርጓል።
- በተመሳሳይ ለልማታዊ ሴፍቲኔት ፕሮግራም ማስፋፊያ ተጨማሪ በጀት የተመደበ ሲሆን፣ ይህም በሥራ ላይ እየዋለ ይገኛል።
- በተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያው ምክንያት (የውጭ ምንዛሬ ማሻሻያውን ጨምሮ) ተጨማሪ ወጪ ለሚያስከትሉ የመንግስት ወጪዎች በተለይም የዕዳ ክፍያ የተጨማሪ በጀት ጸድቆ ሥራ ላይ ውሏል።

የመንግስት የፊስካል ጉድለት መጠን እንዲገደብ የተደረገ ሲሆን፣ የዋጋ ንረትን በማያባብስ የፋይናንስ መሳሪያ በተለይም የትሬዥቅ ቢል በመሸጥ እየተሸፈነ ይገኛል። ከኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የሚወሰደው የቀጥታ ብድር ሙሉ ለሙሉ እንዲቆም ተደርጓል።

የመንግስትን የውጭ ብድር ጤናማ ከማድረግ አንጻር ከአበዳሪዎች ጋር የተጀመረው የብድር ሽግሽግ ወደ ተሻለ ደረጃ ላይ ማድረስ የተቻለ ሲሆን፣ በኢትዮጵያ በኩል ለሚደረገው የብድር ሽግሽግ የቀረበውን ዝርዝር ሀሳብ (detail proposal) የአበዳሪዎች ኦፊሽያል ኮሚቴው ገምግሞ የራሱን ተለዋጭ ሀሳብ ያቀረበ ሲሆን፣ በኢትዮጵያ በኩል በዚህ ላይ ተጨማሪ አስተያየት ቀርቦ ኮሚቴው ቀድሞ ባቀረበው የመደራደሪያ ሀሳብ ላይ ማሻሻያ በማድረግ የተሻለ አማራጭ ይዞ ቀርቧል። ይህም በኢትዮጵያ በኩል በዝርዝር ከተገመገመ

በኋላ ለኢትዮጵያ የተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚውን ከማሳካት አንጻር የሀገሪቱን የዕዳ ጫና የስጋት ደረጃ የሚያሻሽል ሆኖ በመገኘቱ እና በOCC ካልተካተቱ ከግል አበዳሪዎችም ጋር ለመደራደር የሚያስችል ሆኖ በመገኘቱ በመርህ ደረጃ ተቀባይነት አግኝቷል። በቀጣይም ከአበዳሪዎች ጋር በዚህ ላይ ተመስርቶ ዝርዝር የጋራ መግባቢያ ሰነድ (Memorandum of Understanding-MoU) መፈራረም ይሆናል።

5. የ2017 በጀት ዓመት ገቢ፣ ወጪና የወጪ አሸፋፊን

በአጠቃላይ በፊስካል ፖሊሲ ዘርፍ ሌሎችም በርካታ ማሻሻያዎች ተግባራዊ እየተደረጉ ሲሆን፣ ያለፉት አስር ወራት የፌዴራል መንግስት በጀት አፈጻጸም እና የቀሪዎቹ ሁለት ወራት የአፈጻጸም ግምት እንደሚከተለው ቀርቧል።

በበጀት ዓመቱ የመጀመሪያዎቹ አስር ወራት ከታክስ፣ ታክስ ካልሆኑ እንዲሁም ከውጭ የበጀት ድጋፍ ዕርዳታ ምንጮች የተሰበሰበው ጠቅላላ የፌዴራል መንግስት ገቢ ብር 776.7 ቢሊዮን ነው። ይህም ከዓመታዊ በጀቱ 79.6% አፈጻጸም ያሳየ ሲሆን፣ ባለፈው በጀት ዓመት ተመሳሳይ ወቅት ከነዚህ የገቢ ምንጮች ከተሰበሰበው ጋር ሲነጻጸር የ124.8% ዕድገት አሳይቷል። ይህ ከፍተኛ አፈጻጸም የተመዘገበው ከታክስ ገቢ ብር 592.9 ቢሊዮን፣ ታክስ ካልሆኑ ገቢዎች ብር 61.7 ቢሊዮን እንዲሁም ከውጭ በጀት ድጋፍ ብር 122.2 ቢሊዮን ገቢ በመሰብሰቡ ነው። የታክስ ገቢው ከተያዘው ዓመታዊ የታክስ ገቢ ዕቅድ አንጻር የ75.7% አፈጻጸም ያሳየ ሲሆን፣ ባለፈው በጀት ዓመት ተመሳሳይ ወቅት ከተሰበሰበው የታክስ ገቢ አንጻር የ90.6% ዕድገት አሳይቷል። ይህ የታክስ ገቢ አፈጻጸም ባለፉት 10 ዓመታት ውስጥ ለመጀመሪያ ጊዜ የታየ ከፍተኛ አፈጻጸም እንደሆነ መረጃዎቹ በግልጽ የሚያሳዩ ሲሆን፣ በሁሉም የታክስ ዓይነቶች የተሰበሰበው ገቢ ከፍተኛ ዕድገት አሳይቷል። በተለይም ከውጭ ንግድ ቀረጥ የተሰበሰበው ገቢ በአንጻራዊነት ቀድሞ እንደተገመተው በጣም ከፍተኛ የሚባል አፈጻጸም ነው (85.7% ከዓመታዊ ዕቅድ፣ 140.9% ዕድገት)። ለዚህ አፈጻጸም በዋናነት የውጭ ምንዛሬ ለውጡ ያስገኘው ንፋስ አመጣሽ ገቢ (windfall revenue) ከፍተኛ ድርሻ አለው። ከውጭ የቀጥታ በጀት ድጋፍ ዕርዳታም እንዲሁ ከፍተኛ ገቢ ተገኝቷል። ባለፉት ዓመታት የልማት አጋሮች ይህንን ድጋፍ ሙሉ ለሙሉ ካቆሙ ጀምሮ ይህ ለመጀመሪያ ጊዜ ወደ ሀገሪቱ የፈሰሰ ገንዘብ በመሆኑ፣ የማሻሻያው ፋይዳ አንዱ መገለጫ ነው።

በቀጣዮቹ ወራት የሚኖረው የታክስ ገቢ አሰባሰብ ዕይታ የተወሰኑ የገቢ ዓይነቶች ላይ አሰባሰቡ እየቀነሰ የሚሄድ ሲሆን፣ በተወሰኑ የገቢ ዓይነቶች ደግሞ አሰባሰቡ አሁን በታየው

አሰባሰብ ሁኔታ እንደሚቀጥል የማሻሻያው የመጀመሪያ ሰባት ወራት ግምገማ ያሳያል። ለምሳሌም የቀጥታ ታክስ ገቢ በተለይም የኮርፖሬት ታክስ ገቢ በአመዛኙ በመጀመሪያዎቹ ስድስት ወራት የሚሰበሰብ በመሆኑ በቀሪዎቹ ወራት አሰባሰቡ በጣም እንደሚቀንስ ያለፉት መረጃዎች ትንታኔ ያሳያል። በመሆኑም ከቀጥታ ታክስ እንደሚሰበሰብ የታቀደው የታክስ ገቢ ከዓመታዊ ዕቅዱ ከ87% ላይበልጥ እንደሚችል የአስር ወራት አፈጻጸም ግምገማ ያመላክታል። የአገር ውስጥ ቀጥታ ያልሆኑ ታክሶች አፈጻጸም ሲታይ ደግሞ በአስር ወራት የተሰበሰበው ገቢ ከሚጠበቀው (96%) አፈጻጸም በ34.6% ዝቅ ያለ ነው። ስለዚህም በቀሪዎቹ ወራትም እንዲሁ ቅናሽ እንደሚኖር ግምት የተወሰደ ሲሆን፣ በበጀት ዓመቱ ከዚህ ምንጭ የሚሰበሰበው ገቢ ከዓመታዊ ዕቅዱ ከ84.8% እንደማይበልጥ ተገምቷል። በሌላ በኩል በበጀት ዓመቱ መጀመሪያ አስር ወራት ከውጭ ንግድ ቀረጥ የተሰበሰበው ገቢ ከሚጠበቀው አሰባሰብ (90%) ዝቅ ያለ አፈጻጸም (85.7%) ያሳየ በመሆኑ በቀጣዮቹ ወራት ከዚህ የሚሰበሰበው ገቢ ከፍ ያለ አፈጻጸም እንደሚኖረው ግምት ተወስዷል። በመሆኑም በበጀት ዓመቱ ከውጭ ንግድ ቀረጥ የሚሰበሰበው ጠቅላላ ገቢ በዕቅድ ከተያዘው በላይ (106%) እንደሚሆን ግምት ተወስዷል። በዚህም በበጀት ዓመቱ ሊሰበሰብ የሚችለው ጠቅላላ የታክስ ገቢ ከዓመታዊ ዕቅዱ ከ90% (ብር 705.2 ቢሊዮን) እንደማይበልጥ ወይም ብር 78.3 ቢሊዮን የሚገመት ገቢ ላይሰበሰብ እንደሚችል ግምት ተወስዷል። ይህም በ2017 እንደሚሰበሰብ የሚጠበቀው የፌዴራል መንግስት ታክስ ገቢ ከአጠቃላይ የአገር ውስጥ ምርት ያለው ድርሻ 4.5% እንደሚሆን የተገመተ ሲሆን፣ ይህም ባለፉት ዓመታት በተከታታይ እየወረደ የመጣው የታክስ ገቢ-GDP ጥመርታ ለመጀመሪያ ጊዜ ዕድገት እንደሚያሳይ ያመላክተ ነው።

በሌላ በኩል የወጪ በጀት አፈጻጸም ሲታይ በበጀት ዓመቱ አስር ወራት ብር 959 ቢሊዮን ወጪ የተደረገ ሲሆን፣ ይህም የዓመታዊ በጀቱ 77% ነው። ከዚህ ውስጥ ለነጻጅና ለማዳበሪያ ድጎማ የተከፈለው ብር 129 ቢሊዮን ሲሆን፣ ይህም ለዓመቱ ከተያዘው በጀት አንጻር 78.7% ነው። በሌላ በኩል ለገጠርና ለከተማ ልማታዊ ሴፍቲኔት ፕሮግራም ማስፈጸሚያ በሰባት ወራት ውስጥ ብር 36.9 ቢሊዮን ወጪ የተደረገ ሲሆን፣ ይህም ለበጀት ዓመቱ ከታወጀው በጀት አንጻር 48.6% ነው። እንዲሁም ከመደበኛ ወጪ ውስጥ ብር 120.8 ቢሊዮን የሚሆነው ለአገር ውስጥና ለውጭ ዕዳ ወለድ ክፍያ የዋለ ነው።

በበጀት ዓመቱ አስር ወራት የተመዘገበው የፊስካል ሚዛን (fiscal balance) ብር 182.1 ቢሊዮን ሲሆን፣ ይህም የትሬገፍ ስንድ በመሸጥ እና ከዓለም ባንክና ከዓለም ገንዘብ ድርጅት በተገኘ የበጀት ድጋፍ ብድር የተሸፈነ የበጀት ጉድለት ነው። የበጀት ጉድለቱ ከፍተኛ

የሚባል ጉድለት ካለመሆኑም በላይ ለዓመቱ ከተያዘው የበጀት ጉድለት ግብ አንጻር 60.1 በመቶ ነው። ይህም የሚያሳየው የፌዴራል መንግስት ወጪውን በገቢው ልክ በመመጠን ጥብቅ የበጀት አስተዳደር ሥራ ላይ ማዋሉን ነው። ይህም የተሟላ ማክሮኢኮኖሚ ማሻሻያ ትግበራው የተሳካ አንዲሆን ከፍተኛ አስተዋጽኦ ከአደረጉ ዋና ዋና አፈጻጸሞች አንዱ ነው።

5.1 የኢኮኖሚ እና ፊስካል ታሳቢዎች

5.1.1 ዋና ዋና የማክሮ ኢኮኖሚ ታሳቢዎች

በ10 ዓመቱ የልማት ዕቅድ የተቀመጡ ግቦችን ለማሳካት በተዘጋጀው የ3 ዓመታት የልማትና የኢንቨስትመንት ዕቅድ እና በሁለተኛው የሀገር በቀል ኢኮኖሚ ፕሮግራም የተቀመጡ ማሻሻያዎች ተግባራዊነት በግብርና፣ በኢንዱስትሪና በአገልግሎት ዘርፎች ምርትና ምርታማነትን ለማሻሻል የሚያስችሉ በመሆናቸው የ2017 በጀት ዓመትን ጨምሮ በቀጣዮቹ አምስት ዓመታት የኢትዮጵያ ኢኮኖሚ የተሻለ ዕድገት እንደሚያሳይ ግምት ተወስዷል። በመሆኑም፣ በ2017 የአጠቃላይ የሀገር ውስጥ ምርት (real GDP) የ8.4 በመቶ ዕድገት እንደሚያስመዘግብ የሚጠበቅ ሲሆን፣ በ2018 በጀት ዓመት የ8.9% ዕድገት እንደሚያስመዘግብ በፕላንና ልማት ሚኒስቴር ተዘጋጅቶ የቀረበው ትንበያ ያሳያል። እንዲሁም የአጠቃላይ የሀገር ውስጥ ምርት በጊዜው የገበያ ዋጋ (nominal GDP) በ2018 በጀት ዓመት 23.2% እንደሚያድግ፣ በሌላም በኩል በቀጣዩ በጀት ዓመት የዋጋ ንረት እየቀነሰ እንደሚሄድ ታሳቢ በማድረግ 11.9% ዕድገት እንደሚኖረው ተገምቷል። በአቅርቦት በኩል ለኢኮኖሚ ዕድገቱ መሳካት በሁለተኛው የሀገር በቀል ኢኮኖሚ ማሻሻያ በግብርና፣ በማኑፋክቸሪንግ፣ በቴሪዝምና በሌሎች አገልግሎቶች ምርትና ምርታማነትን ለማሻሻል ተግባራዊ እየተደረጉ ያሉ ማሻሻያዎች ከፍተኛ አስተዋጽኦ ይኖራቸዋል። ከዚህም በተጨማሪ የህዳሴ ግድብ መጠናቀቅና ሀይል በሙሉ አቅሙ ማመንጨት የኢንዱስትሪውን የምርት አቅም በከፍተኛ ደረጃ የሚያሻሽልና በኢኮኖሚ ውስጥ በርካታ ተግዳሮቶችን ለመቅረፍ የሚያስችል በመሆኑ ለኢኮኖሚ ዕድገቱ መሳካት ከፍተኛ ሚና ይኖረዋል።

ሌሎች የማክሮ ኢኮኖሚ ታሳቢዎች ከዚህ በላይ ከቀረበው ከኢኮኖሚ ዕድገት ትንበያዎች ጋር ተጣጥመው የተዘጋጁ ሲሆን፣ ዝርዝር ታሳቢዎቹ እንደሚከተለው ቀርበዋል፣

- በቀጣዩ ዓመት የገቢ ዕቃዎች ወጪ (value of goods import) በአማካይ በየዓመቱ የ10.8% ዕድገት እንደሚያሳይ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ትንበያ

- ያሳያል። በያዝነው በጀት ዓመት የገቢ ዕቃዎች ኢምፖርት 19.2 ቢሊዮን የአሜሪካን ዶላር እንደሚደርስ የታቀደ ሲሆን፣ ዓመታዊ ዕድገቱም 4% ነው።
- ከዚህ ጋር ተያይዞ የነዳጅ ኢምፖርት በ2017 በጀት ዓመት 3.7 ቢሊዮን የአሜሪካን ዶላር እንደሚደርስ የተገመተ ሲሆን፣ በቀጣዩ ዓመት የ8.9% ዓመታዊ ዕድገት እንደሚኖረው ተገምቷል።
- እንዲሁም የሸቀጦች ዋጋ ዕድገት በያዝነው በ2017 በጀት ዓመት ወደ 13.95% ዝቅ እንደሚል ከፕላንና ልማት ሚኒስቴር የተገኘው ግምት የሚያሳይ ሲሆን፣ በቀጣይ ዓመት 11.94% በመቶ ዕድገት እንደሚኖረው ተገምቷል።
- በተጨማሪም በያዝነው በጀት ዓመት የትሬዥቅ ቢል የማበደሪያ የወለድ መጣኔ በአማካይ 16.5% እንደሚሆን እና በቀጣዩ የ2018 በጀት ዓመት ደግሞ 16.38 እንደሚሆን ተገምቷል።

5.1.2 የፊስካል ፖሊሲ ታሳቢዎች

ከያዝነው በጀት ዓመት ጀምሮ ተግባራዊ እየተደረገ በሚገኘው የተሟላ ማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያ መሠረት የፊስካል ፖሊሲ ማሻሻያው ዋና ዋና ዓላማዎች በገቢ አሰባሰብ ረገድ ዕመርታዊ ለውጥ ማሳየት፣ የመንግስት ወጪ ፖሊሲ በአጭር ጊዜ ዝቅተኛ ገቢ ያለው ህብረተሰብ የኢኮኖሚ ማሻሻያው የሚያሳድርበትን ተጽእኖ ለማርገብ ለሚያስችሉ የማህበራዊ ወጪዎች ትኩረት መስጠትና በመካከለኛ ግዜም በልማት ላይ ትኩረት ማድረግ፣ የመንግስት ብድር (public debt) ጤናማ እንዲሆን በዕዳ ሽግሽግና ቅነሳ ከአበዳሪዎች ጋር የተጀመረውን ድርድር ማጠናቀቅና የዕዳ ስጋት ደረጃችንን ወደ መካከለኛ ስጋት ደረጃ ማውረድ፣ የመንግስት ልማት ድርጅቶችን የስጋት ተጋላጭነት መቀነስና ትርፋማነታቸውን በማሻሻል ለኢኮኖሚ ዕድገት የሚያበርክቱትን አስተዋጽኦ ማሳደግ፣ እንዲሁም የማክሮ ኢኮኖሚውን ለማረጋገጥ አስተዋጽኦ ማድረግ ናቸው።

እነዚህን ከላይ የተገለጹትን ዓላማዎች ለማሳካትና በፊስካል ዘርፉ የሚታዩ ተግዳሮቶችን ለማስተካከል በፊስካል ፖሊሲ ዘርፉ ከያዝነው 2017 በጀት ዓመት ጀምሮ የተለያዩ ማሻሻያዎች ተግባራዊ እየተደረጉ ይገኛሉ። በመሆኑም ተግባራዊ ለማድረግ በዕቅድ የተያዙት የፊስካል ፖሊሲዎች የታክስ ገቢን ለማሳደግ የሚያስችሉ የመንግስት ገቢ ፖሊሲ ማሻሻያዎች፣ የመንግስት ወጪ ፖሊሲ ማሻሻያዎች፣ እንዲሁም የበጀት ጉድለት፣ የበጀት ጉድለት አሸፋፊን እና የብድር ፖሊሲ ማሻሻያዎችን ያካትታል።

5.1.3 የፌዴራል መንግስት ገቢ ታሳቢዎች

የታክስ ገቢ ታሳቢዎች

ከዚህ በላይ የተገለጹት የታክስ ፖሊሲ እና የታክስ አስተዳደር ማሻሻያዎች (የመካከለኛ ዘመን የገቢ ስትራቴጂ) እና የማክሮ ኢኮኖሚ ታሳቢዎች ተግባራዊ ሲደረጉ በቀጣዩ ዓመት ሊሰበሰብ የሚችለው የፌዴራል መንግስት የታክስ ገቢ ግምት ትንበያ ተዘጋጅቷል። የታክስ ገቢ ግምቱ የተዘጋጀው በያዝነው በጀት ዓመት ጨምሮ ባለፉት ዓመታት በሥራ ያሉ የታክስ ህጎችን ተግባራዊ በማድረግ እና በቀጣዮቹ ዓመታት ተግባራዊ በሚደረጉ የታክስ ህጎች አማካኝነት ሊገኝ የሚችለውን ገቢ በዝርዝር በመለየት የገቢ ትንበያውን ለማዘጋጀት ተሞክሯል። ከዚህም በተጨማሪ በያዝነው በጀት ዓመት የታክስ ገቢ ዕቅድ አፈጻጸም የት ሊደርስ እንደሚችል በበጀት ዓመቱ አስር ወራት አፈጻጸም ላይ በመመስረት በጥንቃቄ ለመገመት የተሞከረ ሲሆን፣ ይህም የቀጣዮቹን ዓመታት ትንበያ ለማዘጋጀት እንደ ጠቃሚ ግብዓት ተወስዷል። የገቢ ትንበያውም በተቻለ መጠን በኢኮኖሚ ሞዴሎች እና በባለሙያዎች የታክስ እንዲሆን ለማድረግ ተሞክሯል። የኢያንዳንዱ የታክስ ማሻሻያ ለገቢው የሚኖረው አስተዋጽኦም በዝርዝር ተመላክቷል ።

- የዝቅተኛ አማራጭ ገቢ ግብር (minimum alternative tax-MAT) በ2018 በጀት ዓመት ሥራ ላይ እንደሚውል ታሳቢ ተደርጓል።
- የቅድሚያ ግብር መጣኔ (withholding income tax rate) ላይ በ2018 በጀት ዓመት ማሻሻያ የሚደረግ ይሆናል።
- የአክሲይዝ ታክስን ለማስተዳደር ዘመናዊ የቴምብር ሥርዓት ለመዘርጋት የተጀመረው ሥራ ተጠናቆ በ2018 ሙሉ ለሙሉ ተግባራዊ እንደሚደረግ ታሳቢ ተደርጓል።
- በነዳጅ ላይ የተጣለውን የኤክሲይዝ ታክስ ምጣኔ (15%) በ2018 በጀት ዓመት ሙሉ ለሙሉ ተፈጻሚ ለማድረግ ዕቅድ ተይዟል።
- በነዳጅ ላይ የተጣለውን የተ.እ.ታ. ምጣኔ (15%) በ2018 በጀት ዓመት ሙሉ ለሙሉ ተፈጻሚ ለማድረግ ዕቅድ ተይዟል።
- የብሔራዊ ክልላዊ መንግስታትን የገቢ አቅም ለማጠናከር በ2018 በጀት ዓመት አዲሱ የንብረት ታክስ አዋጅ በየክልሉ በተመረጡ ከተሞች በክልሎች በኩል ህጎችን በማጽደቅ ተፈጻሚ የሚደረግ ይሆናል።

- በነዳጅ በሚሰሩ ተሽከርካሪዎች ላይ የሚጣል የሞተር ተሽከርካሪ ሥርጭት ታክስ (motor vehicle circulation tax) በ2018 በህግ ለመጣል ዕቅድ ተይዟል።

ከነዚህ በተጨማሪ የታክስ አስተዳደሩን ለማጠናከር ለግብር ከፋዮች የሚሰጠውን የታክስ ትምህርት በማጠናከርና ድጋፍ በማድረግ የህግ ተገዢነትንና የታክስ አገልግሎትን ለማሻሻል፣ እንዲሁም የአዲትና ስጋት አመራር አገልግሎትን ለማጠናከር የተቀረጹ ማሻሻያዎች በተጠናከረ መንገድ ተግባራዊ የሚደረጉ ይሆናል። እንዲሁም የታክስ አስተዳደሩን በኢንፎርሜሽንና በዲጂታል ቴክኖሎጂ ለመደገፍ የሚያስችሉ ሥራዎች እና ሌሎችም ማሻሻያዎች ተጠናክረው ተግባራዊ ይደረጋሉ።

ታክስ ያልሆኑ ገቢዎች ታሳቢዎች

በሌላ በኩል ታክስ ካልሆኑ ምንጮች የሚገኙ የመንግስት ገቢዎችን አሟጦ ለመጠቀም የሚያስችሉ ሥራዎች የሚሰሩ ሲሆን፣ የውጭ ሀብት አሰባሰብን ለማሻሻል ከልማት አጋሮች ጋር ስትራቴጂካዊ በሆነ መንገድ ግንኙነቶችን ለማሻሻል ይሰራል። በመሆኑም፣ ከልማት አጋሮች በበጀት ድጋፍ መልክ የሚገኙ የውጭ ሀብቶች ለበጀት መሸፈኛ በገቢ ውስጥ እንዲካተቱ ተደርጓል።

የውጭ ዕርዳታና ብድር (soft loan) ዋና ዋና ታሳቢዎች

የውጭ ሀብት ከፕሮጀክቶች ዕርዳታና ብድር እንዲሁም በቀጥታ ወደ ትሬዥቪ ከሚፈሱ ፕሮግራሞች የሚገኝ የዕርዳታ እና ብድር ሀብት ነው። በበጀት ውስጥ የተካተቱ የብድር ሀብቶች በረዥም ጊዜ የሚከፈሉ እንዲሁም ዝቅተኛ ወለድ እና ረጅም የመክፈያ ችሮታ ጊዜ ያላቸው የብድር ዓይነቶች ናቸው። ከፕሮጀክቶች ዕርዳታና ብድር የሚገኙት ገቢዎች በቀጥታ ለፕሮጀክቶቹ ማስፈጸሚያ ብቻ የሚውሉ ሲሆን ከአስፈጻሚ አካላት በተገኘ የፕሮጀክቶች ዝርዝር መሠረት የተገመተ ነው። በአንጻሩ ወደ ትሬዥቪ በቀጥታ የሚፈሱት የብድርና ዕርዳታ ገቢዎች በልማት አጋሮች እና በመንግስት በተደረሱ ስምምነቶች መሠረት እንዲሁም፣ የፍሰት ታሪካቸውን በመገምገም የተገመተ ነው። ከተያዘው በጀት ዓመት ጀምሮ በተተገበረው የተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚ ፕሮግራም መሰረት ከውጪ የሚገኙ ድጋፎች ከባለፉት ዓመታት በተለየ መልክ የቀጠለ ሲሆን ከዓለም ባንክ እንዲሁም ከአለም ዓቀፉ የገንዘብ ድርጅት የተገኘው የበጀት ድጋፍ ዕርዳታና ብድር ለዚህ ማሳያ ናቸው።

በእነዚህ ዝርዝር ታሳቢዎች ላይ በመመሥረት በቀጣዩ ዓመት እንደሚሰበሰብ የተገመተው የፌዴራል መንግስት ገቢ በሰንጠረዥ 3 ላይ በዝርዝር ቀርቧል። የ2018 የፌዴራል መንግስት ገቢ ማጠቃለያም የቀረበ ሲሆን፣ በገቢ ትንበያው መሠረት በ2018 ጠቅላላ የፌዴራል መንግስት ገቢ ብር 1,510.9 ቢሊዮን እንደሚሆን ተገምቷል። ይህም የገቢ ግምት በያዘው በ2017 በጀት ዓመት ይሰበሰባል ተብሎ ከተገመተው ገቢ አንጻር የ62% ጭማሪ አለው፣ ከአጠቃላይ የሀገር ውስጥ ምርት ድርሻ አንጻር በ2017 በጀት ዓመት ይደርሳል ተብሎ ከተገመተው 6.0% በ2018 ወደ 7.5% እንደሚጨምር ተገምቷል (የ1.5 መቶኛ ጭማሪ)። በ2018 ይሰበሰባል ተብሎ ከተገመተው ጠቅላላ ገቢ ውስጥ የታክስ ገቢ ድርሻ 72.8% ሲሆን፣ የታክስ-GDP ጥመርታው 5.7% (የ1.2 መቶኛ ጭማሪ) እንደሚሆን ተገምቷል። በሌላ በኩል ከልማት አጋሮች በ2018 በጀት ዓመት ብር 279.5 ቢሊዮን (2.07 ቢሊዮን የአሜሪካን ዶላር) ገቢ በዕርዳታ መልክ እንደሚገኝ የተገመተ ሲሆን፣ ከዚህ ውስጥ ብር 235.5 ቢሊዮን (84.3 በመቶ) በበጀት ድጋፍ መልክ እንደሚገኝ የተገመተ ነው። እንዲሁም ታክስ ካልሆኑ ገቢዎች ብር 129.4 ቢሊዮን እንደሚሰበሰብ የተገመተ ሲሆን፣ በ2017 ይሰበሰባል ተብሎ ከተገመተው የ110% ጭማሪ አለው።

ሠንጠረዥ 3:- የ2018 በጀት ዓመት የፌዴራል መንግሥት የገቢ ዕቅድ (በሚሊዮን ብር)

የገቢ ዓይነት	2017		የ2018 የገቢ ዕቅድ	ዕድገት በመቶኛ	
	በጀት	ግምት		ከ2017 በጀት	ከ2017 ግምት
ጠቅላላ ገቢና ዕርዳታ	1,017,155	930,750	1,510,885	49	62
የአገር ውስጥ ገቢ	845,096	766,792	1,228,533	45	60
የታክስ ገቢ ድምር	783,526	705,222	1,099,113	40	56
ቀጥታ ታክሶች	241,844	169,439	262,867	9	55
የአገር ውስጥ ቀጥታ ያልሆኑ ታክሶች	191,032	161,948	257,855	35	59
የሀገር ውስጥ ዕቃዎች ተ.እ.ታ	69,343	55,474	93,599	35	69
የአገልግሎት ተ.እ.ታ	81,627	72,648	110,180	35	52
የዕቃዎች ኤክሳይዝ ታክስ	36,666	32,286	49,492	35	53
ተርን አቨር ታክስ	208	163	281	35	72
የቴምብር ሽያጭ ቀረጥ	3,188	1,377	4,303	35	212
የውጭ ንግድ ቀረጥና ታክስ	350,650	373,835	578,391	65	55
የጉምሩክ ቀረጥ /የገቢ ዕቃዎች/	142,240	163,115	182,684	28	12
የገቢ ዕቃዎች ኤክሳይዝ ታክስ	31,294	13,675	111,120	255	713
የገቢ ዕቃዎች ተ.እ.ታ	130,570	169,088	239,352	83	42
ሱር ታክስ	46,535	27,921	45,220	-3	62
ታክስ ያልሆኑ ገቢዎች	61,569	61,569	129,420	110	110
ጠቅላላ የውጭ ዕርዳታ	172,060	163,959	282,352	64	72
የቀጥታ የበጀት ድጋፍ ዕርዳታ	130,260	122,159	235,470	81	93
የፕሮጀክቶች ዕርዳታ	41,800	41,800	46,882	12	12

ይህ የገቢ ትንበያ ከፍተኛ በመሆኑ የተያዘውን የገቢ ዕቅድ ለማሳካት ከፍተኛ ጥረትን የሚጠይቅ ሲሆን፣ በተለይም የታክስ አስተዳደሩን ለማጠናከር የተቀመጡ ማሻሻያዎችን ተግባራዊ ማድረግና ውጤታማ ማድረግን የሚጠይቅ ነው። ለዚህም የገቢ አሰባሰብን ለመከታተል የተቋቋመው ብሔራዊ የታክስ ግብረ-ኃይል የገቢ ማሻሻያዎች በተቀመጠላቸው ጊዜና ይዘት ተግባራዊ መደረጋቸውንና በገቢ አሰባሰቡ ላይ እያመጡ ያሉትን ለውጦች የዕለት ተዕለት ክትትልን የሚጠይቅ ነው። በተጨማሪም ብሔራዊ ክልላዊ መንግስታትና ከተማ አስተዳደሮችም እነዚህ ማሻሻያዎች በቅንጅት አጠናክረው ተግባራዊ ሊያደረጉ ይገባል።

5.2 የፌዴራል መንግስት ወጪ

በሀገራችን ካለው ከፍተኛ የልማት ፍላጎት አንጻር ክፍተት በመኖሩ የፌዴራል መንግስት የወጪ ፍላጎት ከፍተኛ እንደሆነ ይታወቃል። በመሆኑም፣ የሚኖረውን ውስን የመንግስት ሀብት አሁን ከተፈጠረው የፊሲካል ጫና አንጻር ቅድሚያ ትኩረት ሊሰጣቸው ለሚገቡ የወጪ ፍላጎቶች ማዋል አስፈላጊ ነው። ከዚህ አንጻር የመንግስትን የወጪ ጣሪያ ለመወሰን መንግስት የሚከተለውን የወጪ ፖሊሲ ግንዛቤ ውስጥ በማስገባት እና ሊኖር የሚችለውን የፋይናንስ አቅም ግምት ውስጥ በማስገባት ተዘጋጅቷል።

በመሆኑም የፌዴራል መንግስት የገቢ ትንበያን መሠረት በማድረግ ለፌዴራል መንግስት መደበኛና ካፒታል ወጪዎች እንዲሁም ለብሔራዊ ክልላዊ መንግሥታት የበጀት ድጋፍ እና የዘላቂ ልማት ግቦች ማስፈጸሚያ ድጋፍ የሚያስፈልገው ወጪ ተዘጋጅቶ ቀርቧል።

5.2.1 የፌዴራል መንግስት መደበኛ ወጪ

የመደበኛ ወጪ መንግስት ለሚከተለው ጤናማ የፊሲካል የፖሊሲ አቅጣጫ እና በአካሄደው የተሟላ የማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያ ምክንያት ተጨማሪ ወጪ በማስከተሉ አብዛኛው በጀት ለዕዳ ክፍያ እና ለማህበራዊ ድጎማ እንደሚውል ታሳቢ ተደርጓል።

በዚህም መሰረት ለ2018 በጀት ዓመት ብር 1.93 ትሪሊዮን የተመደበ ሲሆን ከዚህ ውስጥ ብር 1.18 ትሪሊዮን (61.1 በመቶ) ለፌዴራል መንግስት የመደበኛ ወጪ ተደግፎ የቀረበ ሲሆን ከ2017 በጀት ዓመት ከተፈቀደው ብር 799.2 ቢሊዮን ጋር ሲነጻጸር ብር 384.5 ቢሊዮን ወይም 48.1 በመቶ ዕድገት ያሳያል።

5.2.2 የፌዴራል መንግስት ካፒታል ወጪ

የፌዴራል መንግስት የካፒታል ወጪ የሚሸፈነው ከአገር ውስጥ ከመንግስት ግምጃ ቤት እና ከመ/ቤቶች የውስጥ ገቢ እንዲሁም ከውጭ ብድርና ዕርዳታ ነው። የ2018 በጀት ዓመት ከመንግስት የትኩረት አቅጣጫ አንጻር በመካሄድ ላይ ላሉ ነባር ፕሮጀክቶች አሁን ያለውን ዕቅድ ለማሳካትና እንዲጠናቀቁ ለማድረግ እና በግጭት ምክንያት የወደሙ መሠረተ ልማቶችና አገልግሎቶች ወደ ቀድሞው ይዘታቸው ለመመለስ ለመልሶ ማቋቋም ቅድሚያ በመስጠት እንዲሁም በሶስት ዓመቱ የልማትና የኢንቨስትመንት ዕቅድ መሰረት የዘላቂ ልማትን፣ የማህበራዊና የኢኮኖሚ ትራንስፎርሜሽን፣ የኢንዱስትሪ ልማትና የኤክስፖርት

ማስፋፋት፣ የግብርና ምርታማነት፣ የመስኖ ልማት እና የስራ ዕድል ፈጠራ ግቦችን ለማሳካት እንዲያስችሉ ለተጀመሩ ፕሮጀክቶች ማስፈጸሚያ ጋር እንዲጣጣም ተደርጎ ተዘጋጅቷል። በመሆኑም ከ2018 በጀት ዓመት የፌደራል መንግስት የካፒታል ወጪ ብር 415.2 ቢሊዮን ውስጥ ብር 342.6 ቢሊዮን ወይም 82.5 በመቶ ከመንግስት ግምጃ ቤት፤ ከውጭ እርዳታ ብር 45.9 ቢሊዮን ወይም 11.1 በመቶ እና ከውጭ ብድር ብር 26.7 ቢሊዮን ወይም 6.4 በመቶ እንደሚሆን ታቅዷል። ይህም በ2017 በጀት ዓመት ከተፈቀደው ብር 343.2 ቢሊዮን ጋር ሲነጻጸር በብር 72.0 ቢሊዮን ወይም በ21.0 በመቶ ጭማሪ አለው።

5.2.3 የብሔራዊ ክልላዊ መንግስታት የበጀት ድጋፍ

የክልላዊ መንግስታት አብዛኛው ወጪ የሚሸፈነው ከፌዴራል መንግስት በሚተላለፍ የበጀት ድጋፍ መሆኑ ይታወቃል። በመሆኑም መንግስት በክልሎች ለሚከናወኑት የገጠር መሰረተ ልማት፣ ምርትና ምርታማነትን ማሳደግ፣ የአቅም ግንባታ እንዲሁም ድህነት ተኮር የወጪ ዘርፎች ትኩረት የሰጠ ነው። ለ2018 በጀት ዓመት ለክልላዊ መንግስታት ብር 314.8 ቢሊዮን የተደገፈ ሲሆን ከዚህ ውስጥ ብር 313.8 ቢሊዮን ከመንግስት ግምጃ ቤት ነው።

ለ2017 በጀት ዓመት ለክልላዊ መንግስታት ድጋፍ ብር 222.7 ቢሊዮን ፀድቆ የነበረ ቢሆንም በማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያው ምክንያት ለደመወዝ ማሻሻያና እና ለአየር ፀባይ አበል ብር 55.1 ቢሊዮን ተጨማሪ በጀት የተላለፈ በመሆኑ በአጠቃላይ ለክልላዊ መንግስታት ድጋፍ ብር 277.8 ቢሊዮን ተፈቅዷል። በመሆኑም የ2018 በጀት ዓመት ከመንግስት ግምጃ ቤት የተደገፈው ብር 313.8 ቢሊዮን የክልል ድጋፍ ከ2017 በጀት ዓመት ከተፈቀደው ብር 270.4 ቢሊዮን ጋር ሲነጻጸር የብር 43.4 ቢሊዮን ወይም የ16.0 በመቶ ጭማሪ እንዳለው ያሳያል።

ከሁሉም የፋይናንስ ምንጭ ለ2018 በጀት ዓመት ለክልሎች ድጋፍ የተደገፈው ብር 314.8 ቢሊዮን ለ2017 በጀት ዓመት ከተፈቀደው ብር 277.8 ቢሊዮን ጋር ሲነፃፀር በብር 37.0 ቢሊዮን ወይም በ13.3 በመቶ ዕድገት ያሳያል።

5.2.4 የዘላቂ የልማት ግቦች ማስፈጸሚያ

የዘላቂ የልማት ግቦች ማስፈጸሚያ ድጋፍ የዘላቂ የልማት ግቦችን ማሳካት እንዲቻል በክልሎች ለሚካሄዱ ዘላቂ ልማትና የኢኮኖሚ ትራንስፎርሜሽን ለማረጋገጥ የሚያግዙ የአግሮ ፕሮሰሲንግ እና ለስራ ዕድል ፈጠራ እንዲሁም በክልሎች ለሚካሄዱ ለአነስተኛ እና መካከለኛ መስኖ ልማት የካፒታል ፕሮጀክቶች ብር 14.0 ቢሊዮን ተደግፏል። ከዚህ ቀጥሎ የበጀት ዝግጅቱ ታሳቢዎችና ማብራሪያዎች እንደሚከተለው ቀርቧል።

6. የ2018 የፕሮግራም በጀት አዘገጃጀትና ድጋፍ

የፌዴራል መንግሥት የ2018 በጀት ዓመት የበጀት ዝግጅት የአስር ዓመቱ መሪ የልማት ዕቅድ አካል የሆነውን የ2016 - 2018 የልማትና ኢንቨስትመንት እቅድ የተቀመጡ ግቦችን ከማስፈጸም አኳያ፣ የሀገር ደህንነት ከማስጠበቅ፣ ምርትና ምርታማነትን ማሳደግና የማክሮ ኢኮኖሚውን ከማረጋጋት፣ በተፈጥሮና በሰው ሰራሽ ችግሮች ምክንያት የተፈናቀሉ ዜጎችን ከመርዳት እና በጦርነቱ የወደሙ መሰረተ ልማቶች እና አገልግሎቶች መልሶ ከማቋቋም እንዲሁም በቀጣይ ሊኖር የሚችለውን የማህበራዊና የኢኮኖሚ ትራንስፎርሜሽን አቅጣጫዎችና ዓላማዎች እና የ2018-2022 የመካከለኛ ዘመን የማክሮ ኢኮኖሚና የፊሲካል ማዕቀፍን መሠረት ያደረገ ነው። የአምስተኛው ዙር የፕሮግራም በጀት አካል የሆነው የ2018 የፕሮግራም በጀት ዝግጅት የ2017 በጀት ዓመት የፕሮግራም በጀት አፈጻጸም መነሻ በማድረግ በፕሮግራም ዘመኑ መጨረሻ የታቀዱትን ዓላማዎች መሰረት በማድረግ እንዲዘጋጅ ተደርጓል።

በዚህም መሠረት በመንግስት የተቀመጡ ግቦችን ከማሳካት አንፃር፣ ከመንግሥት የፋይናንስ አቅም፣ መ/ቤቶች ከተሰጣቸው ተልዕኮና ማንዴት አኳያ ለውጤቶች፣ ለዋና ዋና ተግባራትና ለፕሮጀክቶች የሚያስፈልገውን ወጪ በመገምገም በጀቱ እንዲዘጋጅ ተደርጓል። ለፕሮግራም በጀት ዝግጅት እንዲረዳ የበጀት ጣሪያ ከዝርዝር መመሪያ ጋር እንዲደርሳቸው ተደርጓል። በበጀት ጥሪው መሠረት አስፈጻሚ መ/ቤቶች የበጀት ጥያቄአቸውን አቅርበው ከተልዕካቸው እና ከስራ ፀባያቸው አኳያ ትኩረት የሚሹ ጉዳዮችን በመለየት ከመ/ቤቶች ጋር የበጀት ስሚ ተከናውኗል።

6.1. የ2018 በጀት ዓመት የፕሮግራም በጀት ዝግጅት ዋና ዋና ታሳቢዎች

6.1.1. ጠቅላላ ታሳቢዎች

የፕሮግራም በጀት በጀትን ከውጤት ጋር የሚያዛምድ የበጀት አሰራር ስርዓት ሲሆን፣ ውጤትን ለመለካት፣ ተጠያቂነትን ለማስፈን፣ ፖሊሲና ስትራቴጂን መሰረት በማድረግ እቅድን ከበጀት ጋር ለማስተሳሰር እና የመደበኛና የካፒታል ወጪዎችን ለማቀናጀት የሚያስችል ቁልፍ መሳሪያ ነው። ለ2018 በጀት ዓመት የፕሮግራም በጀት ዝግጅት ታሳቢ የተደረጉ ዋና ዋና ጉዳዮች የሚከተሉት ናቸው።

- ለ2018 በጀት ዓመት የተዘጋጀው በጀት የአስር ዓመቱ መሪ የልማት ዕቅድ አካል የሆነውን የ2016-2018 የልማትና ኢንቨስትመንት እቅድ እና የፕሮግራም በጀት በማጣጣም የተቀመጡ ግቦችና አቅጣጫዎችን ከማስፈጸም አኳያ እና ሊኖር የሚችለውን የሀብት መጠን ከግምት ውስጥ በማስገባት፣
- በማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያ መሠረት የውጭ ምንዛሪ በገበያ እንዲመራ እንዲሁም የደመወዝ ማሻሻያ እና የታሪፍ ለውጦች በመደረጉ የሚያስከትሉትን ተጨማሪ ወጪዎች ግምት ውስጥ በማስገባት፣
- በዕቅዱ ዘመን ለማህበራዊና ለኢኮኖሚ ትራንስፎርሜሽን፣ ለኢንዱስትሪ ልማትና ለኤክስፖርት መስፋፋት፣ ለሥራ ዕድል ፈጠራ፣ ለመስኖ ልማት እና ለግብርና ልማት የተሰጠው ከፍተኛ ትኩረት በቀጣይም ትኩረት እንደሚሰጠው ከግምት ውስጥ በማስገባት፣
- በካፒታል ወጪ በመካሄድ ላይ ላሉ ነባር ፕሮጀክቶች ቅድሚያ በመስጠት እና በውጭ ፋይናንስ ለሚካሄዱ ፕሮጀክቶች ደግሞ የመንግስት ድርሻን ታሳቢ በማድረግ፣
- የሀገር ደህንነት ለማስጠበቅ፣ በተፈጥሮና በሰው ሰራሽ ችግሮች ምክንያት ለተጎዱ ዜጎች የእለት እርዳታ ለማቅረብ እና ለልማታዊ ሴፍቲኔት የሚያስፈልገውን ወጪ ታሳቢ በማድረግ፣

- በጦርነቱ ምክንያት የወደሙ መሰረተ ልማቶች እና አገልግሎቶች ወደ ቀድሞ ይዞታቸው ለመመለስ የመልሶ ማቋቋም ስራን ታሳቢ በማድረግ፤
- ሊኖር የሚችለውን የአገር ውስጥ ብድር ጫና ግምት ውስጥ በማስገባት የአገር ውስጥ እና የውጭ ሀገር ዕዳ ክፍያን ግምት ውስጥ በማስገባት፤
- ለዘላቂ ልማት ግቦች ማስፈጸሚያ በክልሎች በተጓዳኝ ፋይናንስ /Matching Fund/ ጭምር ለሚካሄዱ አነስተኛ እና መካከለኛ የመስኖ ልማት ፕሮጀክቶች እና ለነባር የመስኖ ፕሮጀክቶች ማስፈጸሚያ ክፍተት ትኩረት በመስጠት፤
- መ/ቤቶች በተመደበላቸው በጀት የሚያከናውኑት የመሰረተ ልማትና አገልግሎት አቅርቦት ለህብረተሰቡ የሚያስገኙት ውጤቶችና ለውጦችን ግምት ውስጥ በማስገባት፤
- የመንግስት መ/ቤቶች የቀረጹቸው ፕሮግራሞች ከየመ/ቤቱ ተልዕኮና ማንዴት ጋር የተጣጣሙ እንደሚሆን ታሳቢ በማድረግ፤
- መ/ቤቶች ቅድሚያ ትኩረት የሚሰጧቸውን አላማዎች እና ፕሮግራሞች በቅደም ተከተል እንዳቀረቡ ታሳቢ በማድረግ፤
- የፕሮግራም በጀቱ በቁጠባ፣ በብቃትና በውጤታማነት እንደሚመራና እንደሚተገበር ታሳቢ በማድረግ፤
- በአጠቃላይ በመደበኛ ወጪ ሊያሰራ የሚችል በጀት እና በካፒታል ወጪ ደግሞ ለፕሮጀክቶች ከፊዚካል ስራ ጋር የተጣጣመ በጀት በመመደብ በቀጣይ በጀት አመት ከመጠባበቂያ በጀት ተጨማሪ በጀት እንደማይኖር ታሳቢ በማድረግ፤

በአምስተኛው ዙር /2016-2018/ የፕሮግራም በጀት መ/ቤቶች ካስቀመጡት ስትራቴጂክ ዓላማዎች፣ ግቦች፣ ከሚጠበቁ ውጤቶች እና ከ2017 የፕሮግራም በጀት አፈጻጸም አኳያ በመገምገም የ2018 በጀት ዓመት የፕሮግራም በጀት ተዘጋጅቷል።

6.1.2 የመደበኛ ወጪ ታሳቢዎች

- መ/ቤቶች የተሰጣቸውን ተልዕኮ በአግባቡ ለመወጣት እንዲያስችላቸው በመደበኛ ወጪ ቁጠባና ለብክነት የተጋለጡ ወጪዎችን መቀነስ እንደተጠበቀ ሆኖ በቀጣይ በጀት አመት ሊያሰራ የሚችል በጀት በመመደብ ከመጠባበቂያ በጀት ተጨማሪ በጀት እንደማይኖር ታሳቢ በማድረግ፤
- ከልማታዊ ሴፍቲኔት ውጪ በተፈጥሮና በሰው ሰራሽ ችግሮች ለዜጎች የዕለት ዕለት ደራሽ ዕርዳታ ለማቅረብ የሚያስፈልገውን በጀት ግምት ውስጥ በማስገባት፤
- የአገር ውስጥና የውጭ ሀገር ዕዳ ክፍያን ግምት ውስጥ በማስገባት፤
- ፕሮጀክቶች ተጠናቀው ለአገልግሎት ዝግጁ እንዲሆኑ በመደበኛ በጀት የሚያስከትለውን የወጪ ግምት ታሳቢ በማድረግ፤
- በአለም ገበያ የአፈር ማዳበሪያ እና የነዳጅ ዋጋ በመጨመሩ የተፈጠረውን የዋጋ ልዩነት ለመሸፈን የማህበራዊ ድጎማ በጀትን ታሳቢ በማድረግ፤
- በ2018 በጀት ዓመት ለሚካሄደው አገራዊ ምርጫ የሚያስፈልገውን ወጪ ግምት ውስጥ በማስገባት፤
- ከመ/ቤቶች የሚጠበቀው ውጤት እና ከሚከናወኑ ዋና ዋና ተግባራት አኳያ ቀጥተኛና ቀጥተኛ ያልሆኑ የግብዓት ወጪዎች በማስላት፤
- የመ/ቤቶችን የበጀት አጠቃቀም፣ የዋጋ ንረት እንዲሁም በመንግስት ተመን የወጣላቸውን /ምግብ፣ የውሎ አበል፣ ጥቅማ ጥቅም፣ ወዘተ.../ መሰረት በማድረግ፤
- ከመንግስት ግምጃ ቤት ለሚገዙ መሳሪያዎች፣ ዕቃዎችና አገልግሎቶች የቀረጥ ሂሳብ በእያንዳንዱ መ/ቤት እንዲያዝ በማድረግ፤

6.1.3 የካፒታል ወጪ ታሳቢዎች

- ከሶስት ዓመቱ የልማት እና ኢንቨስትመንት ዕቅድ አኳያ የዘላቂ ልማት ዘርፎች እና የማህበራዊና የኢኮኖሚ ትራንስፎርሜሽን፣ የኢንዱስትሪ ልማትና የኤክስፖርት ማስፋፋት፣ የግብርና ምርታማነትን፣ የመስኖ ልማት እና የስራ ዕድል ፈጠራ ግቦችን ለማሳካት እንዲያስችል ለተጀመሩ የካፒታል ፕሮጀክቶች ቅድሚያ በመስጠት ከፊዚካል ስራ ዕቅድ ጋር የተጣጣመ በጀት እንዲመደብ በማድረግ፣
- በዩኒቨርሲቲዎች ያሉ ፕሮጀክቶች በርካታ ከመሆናቸውም በላይ እነዚህን ፕሮጀክቶች ለማጠናቀቅ የሚያስፈልገው በጀት ከፍተኛ በመሆኑ ፕሮጀክቶቹን ከዩኒቨርሲቲዎች ሪፎርም እና አግባብነት አኳያ በመገምገም በቀጣይ በጀት አመት ለሚካሄዱ ነባር ፕሮጀክቶች ብቻ አስፈላጊው በጀት እንዲመደብ በማድረግ፣
- በውጭ ፋይናንስ ጭምር ለሚካሄዱ ፕሮጀክቶች የውጭ ፋይናንስ በእርግጠኝነት በበጀት ዓመቱ ሊፈስ የሚችለውን የገንዘብ መጠን በበጀት እንዲያዝ በማድረግ፣
- በውጭ ፋይናንስ ለሚካሄዱ ፕሮጀክቶች ከመንግስት የሚያስፈልገውን ተጓዳኝ ፋይናንስ (Matching Fund) እንዲያዝ በማድረግ፣
- በጠርነቱ ምክንያት የወደሙ መሰረተ ልማቶች እና አገልግሎቶች ወደ ቀድሞ ይዘታቸው ለመመለስ የመልሶ ማቋቋም ስራን ታሳቢ በማድረግ፣
- አስፈጻሚ መ/ቤቶች ለፕሮጀክቶች ክትትልና ግምገማ ልዩ ትኩረት እንደሚሰጡና ፕሮጀክቶች በታቀደው ወጪ፣ ጊዜና ጥራት እንዲካሄዱ በማድረግ የሀብት ብክነት እንደማይኖር ግምት ውስጥ በማስገባት፣
- በየጊዜው እየጨመረ የመጣውን የመ/ቤቶች የቢሮ ኪራይ ወጪ ለመቀነስ እና ምቹ የሥራ ሁኔታን ለማመቻቸት በ2018 በጀት ዓመትም የመንግስት ቢሮዎች ግንባታ በማዕከል በከተማና መሰረተ ልማት ሚኒስቴር እንደሚካሄድ ታሳቢ ተደርጎ በጀቱ ተደግፏል።

በአጠቃላይ የ2018 በጀት ዓመት የበጀት ዝግጅት የመንግስትን የትኩረት አቅጣጫዎች መሰረት አድርጎ ከፍ ብለው የተመለከቱትን ታሳቢዎች ግምት ውስጥ ያስገባና ያስቀመጠ ሲሆን ከመንግሥት የሚመደበው የበጀት ድጋፍም በመደበኛና በካፒታል ወጪዎች በመለየት እንደሚከተለው ቀርቧል።

6.2 ጠቅላላ በጀት

በ2017 በጀት ዓመት ለመደበኛ ወጪ ብር 451.31 ቢሊዮን፣ ለካፒታል ወጪ ብር 283.20 ቢሊዮን እንዲሁም ለክልል መንግስታት ድጋፍ ብር 222.7 ቢሊዮን እና ለዘላቂ የልማት ግቦች ማስፈጸሚያ ብር 14.00 ቢሊዮን በአጠቃላይ ብር 971.2 ቢሊዮን ፀድቆ የነበረ ቢሆንም በማክሮ ኢኮኖሚ ማሻሻያው ምክንያት ብር 463.0 ቢሊዮን ተጨማሪ በጀት በመታወጁ አጠቃላይ በጀቱ ብር 1.43 ትሪሊዮን ሆኗል። በመሆኑም የፌዴራል መደበኛ ወጪ ለክልል የተላለፈውን ተጨማሪ በጀት ሳይጨምር ለዕዳ ክፍያ፣ ለመንግስት ሰራተኞችና የፀጥታ አካላት የደመወዝ ማሻሻያ እና ለማህበራዊ ድጎማ በድምሩ ብር 347.9 ቢሊዮን እና በካፒታል ወጪ ለገጠርና ለከተማ የሴፍቲኔት ፕሮግራም ብር 60 ቢሊዮን ተጨማሪ በጀት የተፈቀደ በመሆኑ የመደበኛ በጀት ወደ ብር 799.2 ቢሊዮን፣ የካፒታል በጀት ወደ ብር 343.2 ቢሊዮን እንዲሁም የክልል ድጋፍ ወደ 277.8 ቢሊዮን ሊደርስ ችሏል።

በአጠቃላይ ለፌዴራል መንግስት ለ2018 በጀት ዓመት ለመደበኛ ወጪ ብር 1,183.7 ቢሊዮን፣ ለካፒታል ወጪ ብር 415.2 ቢሊዮን እንዲሁም ለክልል መንግስታት ድጋፍ ብር 314.8 ቢሊዮን እና ለዘላቂ የልማት ግቦች ማስፈጸሚያ ብር 14.0 ቢሊዮን በጠቅላላው ብር 1.93 ትሪሊዮን ተደግፏል። ለ2018 የተደገፈው በጀት ለ2017 በጀት ዓመት ከተፈቀደው ብር 1.43 ትሪሊዮን ጋር ሲነጻጸር በብር 493.5 ቢሊዮን ወይም የ34.4 በመቶ ዕድገት ያሳያል።

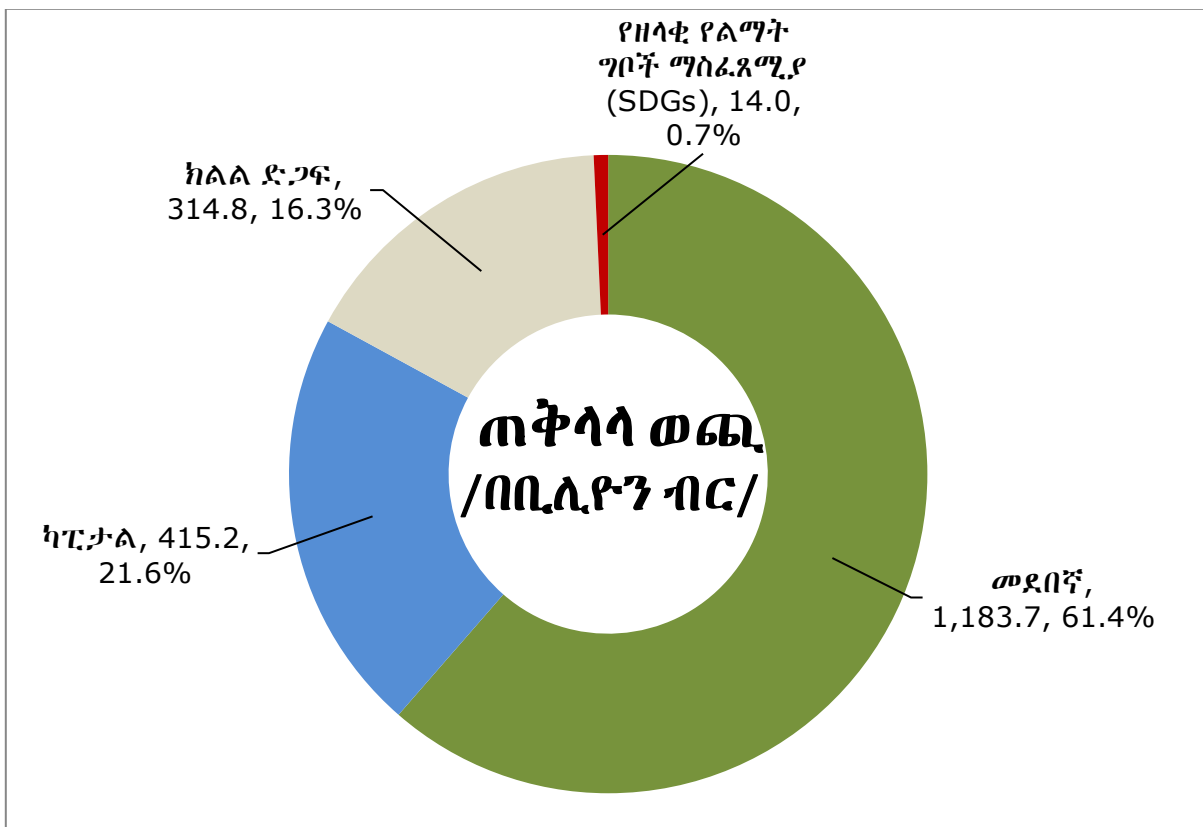

የ2018 በጀት ዓመት የበጀት ድጋፍ

በቢ.ሊ.ዮን

የወጪ አይነት	የ2017 በጀት	የ2018 የተደገፈ በጀት	ልዩነት	
			በመጠን	በ%
1	2	3	4=3-2	5=4/2
መደበኛ	799.2	1,183.7	384.5	48.1
ካፒታል	343.2	415.2	72.0	21.0
ክልል ድጋፍ	277.8	314.8	37.0	13.3
የዘላቂ የልማት ግቦች ማስፈጸሚያ (SDGs)	14.0	14.0		
ድምር	1,434.2	1,927.7	493.5	34.4

ከሠንጠረዥ ላይ መረዳት እንደሚቻለው ለ2018 ከተደገፈው በጀት ውስጥ ከፍተኛውን ድርሻ የሚይዘው ለመደበኛ ወጪ የተመደበው በጀት ሲሆን፤ በሁለተኛ ደረጃ የተደገፈው ደግሞ ለካፒታል ወጪ ነው።

የበጀት ድጋፍና ድልድሉ በዋና ዋና ወጪዎች ይህን ሲመስል፣ ለመደበኛ ለካፒታል ወጪዎች የተመደበውን በጀት በዘርፍ በመለየት ከዚህ በታች በአጭሩ ለማብራራት ተሞክሯል።

6.2.1 የመደበኛ ወጪ

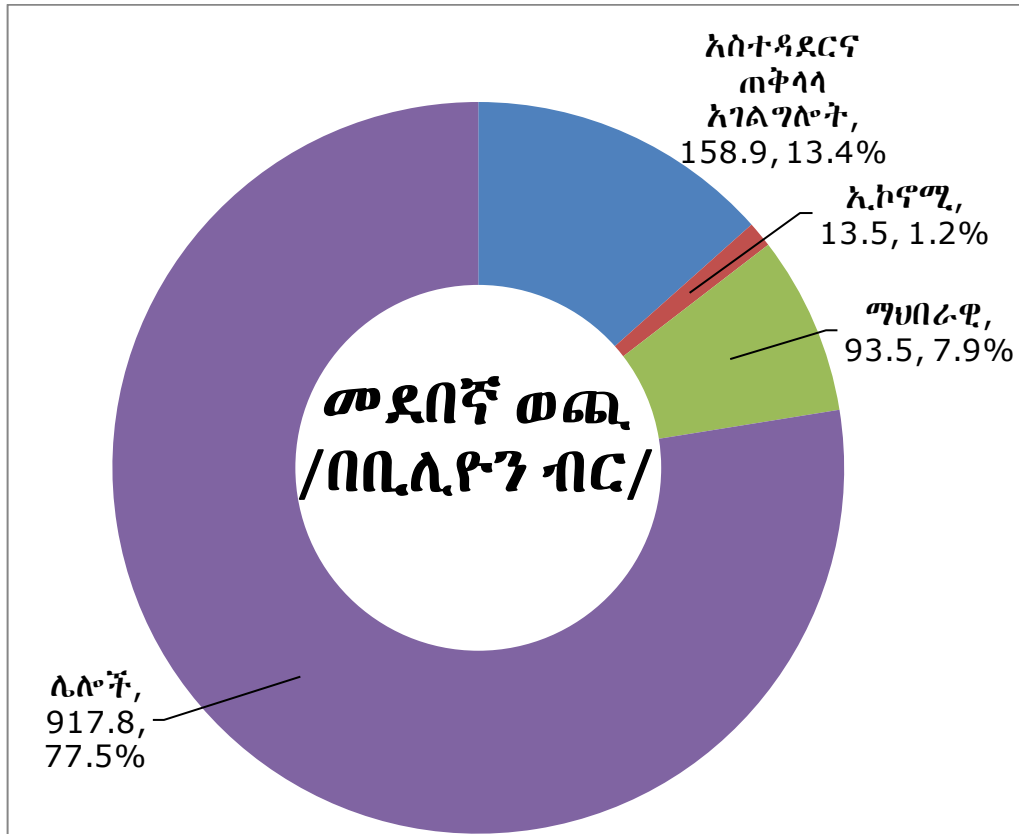
የ2018 በጀት ዓመት የመደበኛ ወጪ ብር 1,183.7 ቢሊዮን ሲሆን፣ ከዚህ ውስጥ ለአስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት ብር 158.9 ቢሊዮን (13.4%)፣ ለኢኮኖሚ አገልግሎት ብር 13.5 ቢሊዮን (1.1%)፣ ለማህበራዊ አገልግሎት ብር 93.5 ቢሊዮን (7.9%) እና ለሌሎች ክፍያዎች ብር 917.8 ቢሊዮን (77.5%) ነው። ከሌሎች ክፍያ ውስጥ ደግሞ ብር 185.5 ቢሊዮን (20.2%) ለበጀት ድጋፍ፣ ብር 463.3 ቢሊዮን (50.5%) ለዕዳ ክፍያ እና ብር 269.0 ቢሊዮን (29.3%) ለመጠባበቂያ የተመደበ ነው።

በአጠቃላይ ለ2018 በጀት ዓመት የተደገፈው መደበኛ ወጪ ብር 1,183.7 ቢሊዮን በ2017 በጀት ዓመት ከተፈቀደው በጀት ብር 799.2 ቢሊዮን ጋር ሲነጻጸር በብር 384.5 ቢሊዮን ወይም የ48.1 በመቶ ጭማሪ አሳይቷል።

የ2018 በጀት ዓመት መደበኛ ወጪ

በቢሊዮን ብር

አገልግሎት	የ2017 በጀት	የ2018 በጀት		ልዩነት		ድርሻ በመቶ
		የተጠየቀ	የተደገፈ	በመጠን	በ%	
1	2	3		5=4-2	6=5/2	
አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት	106.9	199.8	158.9	52.0	48.6	13.4
ኢኮኖሚ	8.5	16.4	13.5	5.0	58.8	1.1
ማህበራዊ	68.2	115.1	93.5	25.3	37.1	7.9
ሌሎች	615.7	834.7	917.8	302.1	49.1	77.5
የበጀት ድጋፍ	47.0	215.5	185.5	138.5	294.7	
ዕዳ ክፍያ	324.3	483.3	463.3	139	42.9	
መጠባበቂያ	244.4	135.0	269.0	24.6	10.1	
ድምር	799.2	1,165.9	1,183.7	384.5	48.1	

6.2.1.1 አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት ዘርፍ

በ2018 በጀት ዓመት የተደገፈው በጀት ብር 158.9 ቢሊዮን ሲሆን፣ ከ2017 በጀት ዓመት ከጸደቀው በጀት ብር 106.9 ቢሊዮን ጋር ሲነጻጸር የብር 52.0 ቢሊዮን ወይም 48.6 በመቶ ጭማሪ አሳይቷል። ይህም ሊሆን የቻለው ለሀገር መከላከያ ሚኒስቴር፣ ለብሔራዊ ምርጫ ቦርድ፣ ለኢሚግሬሽንና ዜግነት አገልግሎት፣ ለውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር፣ ለጉምሩክ ኮሚሽን፣ ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን፣ ለገቢዎች ሚኒስቴር፣ ለኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት አስተዳደር እና ለፌዴራል ማረሚያ ቤቶች ኮሚሽን ተጨማሪ የበጀት ድጋፍ በመደረጉ ነው።

6.2.1.2 ኢኮኖሚ ዘርፍ

በኢኮኖሚ ዘርፍ በ2018 በጀት ዓመት የተደገፈው መደበኛ ወጪ ብር 13.5 ቢሊዮን ሲሆን ለ2017 በጀት ዓመት ከጸደቀው በጀት ብር 8.5 ቢሊዮን ጋር ሲነፃፀር በብር 5.0 ቢሊዮን ወይም በ58.8 በመቶ ጭማሪ አሳይቷል። ይህም ሊሆን የቻለው ለግብርና ሚኒስቴር፣ ለኢትዮጵያ መንገዶች አስተዳደር፣ ለኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ኢንሱቲትዩት፣ ለኢንዱስትሪ ሚኒስቴር፣ ለኢትዮጵያ ሲቪል አቪዬሽን ባለስልጣን፣

ለንግድና ቀጠናዊ ትስስር ሚኒስቴር፣ ለኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽን እና ለአምራች ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት ተጨማሪ የበጀት ድጋፍ በመደረጉ ነው።

6.2.1.3 ማኅበራዊ ዘርፍ

ለማኅበራዊ ዘርፍ ለ2018 በጀት ዓመት የጸደቀው በጀት ብር 93.5 ቢሊዮን ሲሆን፣ ለ2017 በጀት ዓመት ከተፈቀደው በጀት ብር 68.2 ቢሊዮን ጋር ሲነፃፀር የብር 25.3 ቢሊዮን ወይም የ37.1 በመቶ ጭማሪ አሳይቷል። ለጭማሪው ዋናው ምክንያት ለትምህርት ምዘናና ፈተናዎች አገልግሎት፣ ለጎንደር፣ ለአዲስ አበባ፣ ለጅማ፣ ለመቀሌ፣ ለባህርዳር፣ ለወላይታ ሶዶ ዩኒቨርሲቲዎች እና ለኢትዮጵያ ጤና መድሀን አገልግሎት ተጨማሪ የበጀት ድጋፍ በመደረጉ ነው።

6.2.1.4. ሌሎች

ለ2018 በጀት ዓመት ለበጀት ድጋፍ ብር 185.5 ቢሊዮን፣ ለዕዳ ክፍያ ብር 463.3 ቢሊዮን እና ለመጠባበቂያ ብር 269.0 ቢሊዮን በአጠቃላይ ለሌሎች አገልግሎቶች ብር 917.8 ቢሊዮን የተደገፈ ሲሆን ዕዳ ክፍያ 50.5 በመቶ፣ የበጀት ድጋፍ 20.2 በመቶ እና መጠባበቂያ በጀት 29.3 በመቶ ድርሻ ይይዛል።

6.2.1.5 መደበኛ ወጪ በኢኮኖሚ ጠቀሜታ

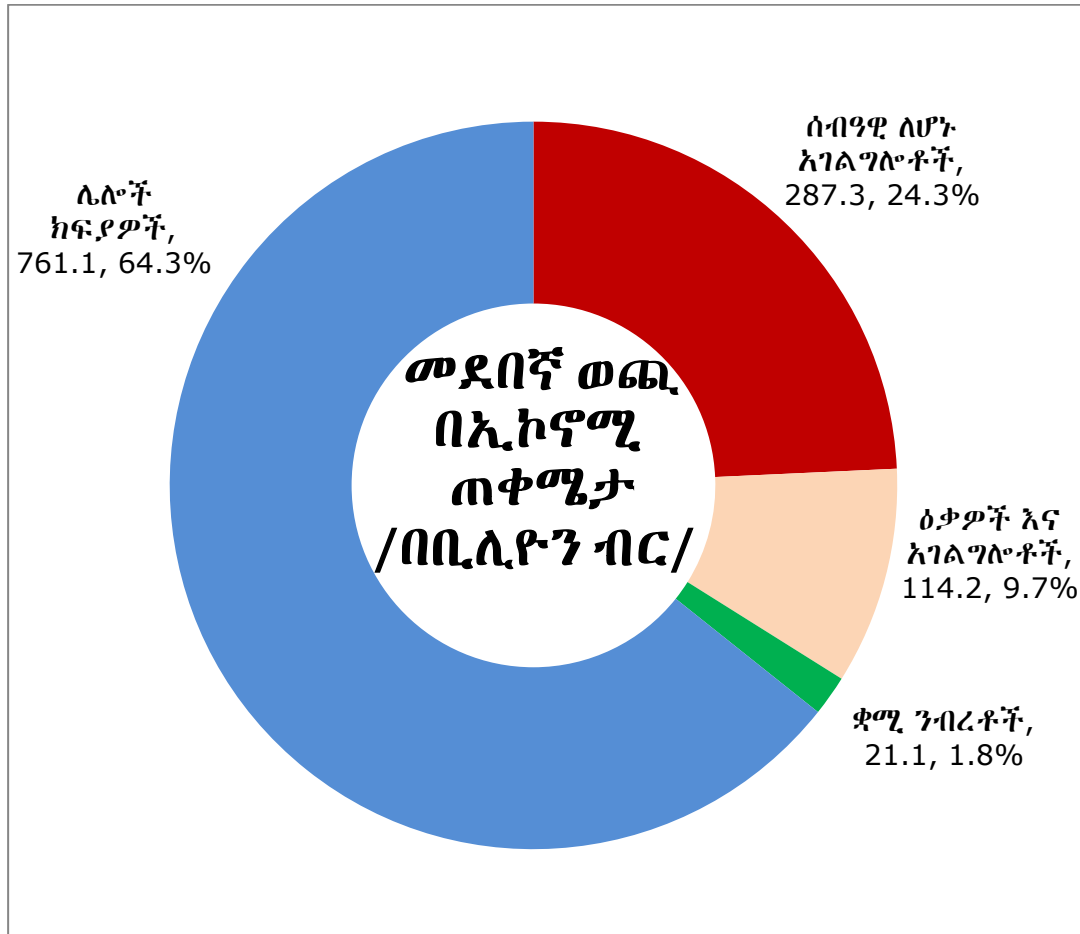
የ2018 በጀት ዓመት ጠቅላላ የመደበኛ ወጪ በኢኮኖሚ ጠቀሜታ ሲታይ ብር 287.3 ቢሊዮን ወይም 24.3 በመቶ ለደመወዝ፣ አበልና ልዩ ልዩ ክፍያዎች እና ብር 896.4 ቢሊዮን ወይም 75.7 በመቶ ለስራ ማስኬጃ የተደገፈ ነው። ለ2018 በጀት ዓመት ለሥራ ማስኬጃ ወጪ የተደገፈው በጀት ለ2017 በጀት ዓመት ከጸደቀው በጀት ብር 631.1 ቢሊዮን ጋር ሲነፃፀር የብር 265.3 ቢሊዮን ወይም የ42.0 በመቶ ጭማሪ ያሳየ ሲሆን ለደመወዝ፣ አበልና ልዩ ልዩ ክፍያዎች የተደገፈው በጀት ለ2017 በጀት ዓመት ከጸደቀው በጀት ጋር ሲነጻጸር በአስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት ዘርፍ ቡብር 25.0 ቢሊዮን (54.0%)፣ በኢኮኖሚ ዘርፍ ብር 1.0 ቢሊዮን (31.2%) እና በማህበራዊ ዘርፍ ብር 6.1 ቢሊዮን (23.2%) ጭማሪ ያሳያል።

የ2017 እና የ2018 የመደበኛ ወጪ የደመወዝ አበልና ልዩ ልዩ ክፍያዎች እና የሥራ ማስኬጃ በጀት ንጽጽር

በቢ.ሊ.ዮን ብር

አገልግሎት	የ2017 በጀት አመት			የ2018 በጀት			ልዩነት			
	ደመወዝ አበልና ልዩ ልዩ ክፍያዎች	ሥራ ማስኬጃ	ድምር	ደመወዝ አበልና ልዩ ልዩ ክፍያዎች	ሥራ ማስኬጃ	ድምር	ደመወዝ አበልና ልዩ ልዩ ክፍያዎች		ሥራ ማስኬጃ	
							መጠን	%	መጠን	%
አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት	46.3	60.6	106.9	71.3	87.6	158.9	25.0	54.0	27.0	44.5
ኢኮኖሚ	3.2	5.3	8.5	4.2	9.3	13.5	1.0	31.2	4.0	75.5
ማህበራዊ	26.7	41.5	68.2	32.8	60.7	93.5	6.1	22.8	19.2	46.3
ሌሎች	92.0	523.7	615.7	179.0	738.8	917.8	87.0	94.5	215.1	41.1
ድምር	168.2	631.1	799.2	287.3	896.4	1,183.7	119.1	70.8	265.3	42.0

6.2.2 የካፒታል ወጪ

የ2018 በጀት ዓመት ጠቅላላ የካፒታል ወጪ ብር 415.2 ቢሊዮን ሲሆን፣ ከዚህ ውስጥ ብር 342.6 ቢሊዮን ከአገር ውስጥ ምንጭ፣ ብር 45.9 ቢሊዮን ከውጭ እርዳታና ብር 26.7 ቢሊዮን ከውጭ ብድር የሚሸፈን ነው። ጠቅላላ የካፒታል የተያዘው በጀት ለ2017 በጀት ዓመት ከተፈቀደው በጀት ብር 343.2 ቢሊዮን ጋር ሲነፃፀር የብር 72.0 ቢሊዮን ወይም 21.0 በመቶ ጭማሪ ያሳያል።

የ2018 በጀት ዓመት የካፒታል ወጪ ከ2017 በጀት ዓመት ጋር ሲነፃፀር ለአስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት ዘርፍ ብር 5.0 ቢሊዮን ሲቀንስ፣ ለኢኮኖሚ ዘርፍ ብር 17.0 ቢሊዮን፣ ለማህበራዊ ዘርፍ ብር 39.8 ቢሊዮን እና ለሌሎች ዘርፍ ብር 20.2 ቢሊዮን ጭማሪ በማድረግ የተደገፈ ነው።

የ2018 የካፒታል ወጪ ከ2017 በጀት ዓመት ጋር ሲነፃፀር የግብርና፣ የጤና፣ የከተማና መሰረተ ልማት እና የውሃ መስኖና ኢነርጂ ዘርፎች ከፍተኛ የበጀት ድጋፍ ጭማሪ

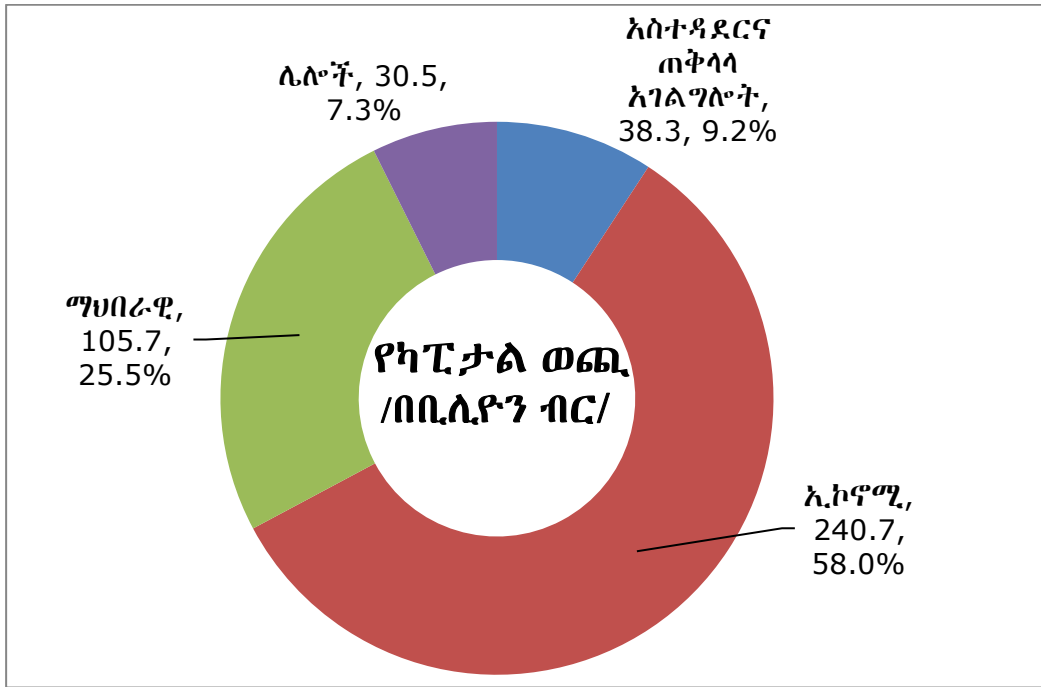

የተደረገባቸው ዘርፎች ሲሆኑ ለግብርና ሚኒስቴር፣ ለጤና ሚኒስቴር፣ ለከተማና መሰረተ ልማት ሚኒስቴር፣ ለመስኖና ቆላማ አካባቢ ሚኒስቴር፣ ለኢትዮጵያ መንገዶች አስተዳደር፣ ለውሃና ኢነርጂ ሚኒስቴር፣ ለባህልና ስፖርት ሚኒስቴር፣ ለትራንስፖርትና ሎጂስቲክስ ሚኒስቴር፣ ለአካባቢ ጥበቃ ባለስልጣን እና ለትምህርት ሚኒስቴር የበጀት ድጋፍ ጭማሪ ተደርጓል።

የ2018 በጀት ዓመት የካፒታል ወጪ

በቢሊዮን ብር

አገልግሎት	የ2017 በጀት	የ2018 በጀት		ልዩነት		ድርሻ በመቶኛ
		የተጠየቀ	የተደገፈ	በመጠን	በ%	
1	2	3	4	5=4-2	6=5/2	
አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት	43.3	79.7	38.3	-5.0	-11.5	9.2
ኢኮኖሚ	223.7	301.2	240.7	17.0	7.6	58.0
ማህበራዊ	65.9	194.6	105.7	39.8	60.4	25.5
ሌሎች	10.3	32.5	30.5	20.2	196.1	7.3
ድምር	343.2	608.0	415.2	72.0	21.0	100.0

6.2.2.1 ከካፒታል ወጪ ውስጥ ከፍተኛ ትኩረት የተሰጣቸው

የ2017 በጀት ዓመት የካፒታል ወጪው ድጋፍ ሲዘጋጅ ምርትና ምርታማነትን የማሳደግ፣ ፍትሐዊና ዘላቂ ልማት የማምጣት፣ የኢኮኖሚ ትራንስፎርሜሽን የማረጋገጥ እና ድህነትን የማስወገድ ዕቅድን መሠረት ያደረገ በመሆኑ ከካፒታል ወጪው ውስጥ ከፍተኛ ትኩረትና የበጀት መጠን ያላቸው የሥራ ዘርፎች የሚከተሉት ናቸው።

- በመሠረተ ልማት በኩል የኢትዮጵያ መንገዶች አስተዳደር ለዋና መንገዶች፣ ለአገናኝ መንገዶች ግንባታ እና ነባሮቹን ለማጠናከርና ለማሻሻል ለተጀመሩ ፕሮጀክቶች ማስፈጸሚያ ከመንግስት ግምጃ ቤት ብር 85.0 ቢሊዮን ተደግፏል። በአጠቃላይ ለመንገድ ፕሮጀክቶች የውጭ ፋይናንስን ጨምሮ ብር 93.6 ቢሊዮን የተደገፈ ሲሆን ከዚህ ውስጥ ለዋና መንገዶች ማጠናከርና ማሻሻል ብር 26.9 ቢሊዮን፣ ለአዲስ መንገዶች ግንባታ ብር 58.0 ቢሊዮን እና ለመንገዶች ከባድ ጥገና ብር 4.2 ቢሊዮን ተደግፎ ቀርቧል።
- ለከፍተኛ ትምህርት ነባር ፕሮጀክቶች ማስፈጸሚያ ከመንግስት ግምጃ ቤት ብር 40.7 ቢሊዮን እና ለቴክኒክና ሙያ ስልጠና ኢንስቲትዩት ብር 360.0 ሚሊዮን እንዲሁም ለአጠቃላይ ትምህርት ጥራት ማሻሻያ ፖኬጅ የውጭ ፋይናንስ ጨምሮ ብር 3.4 ቢሊዮን ተደግፎ ቀርቧል።

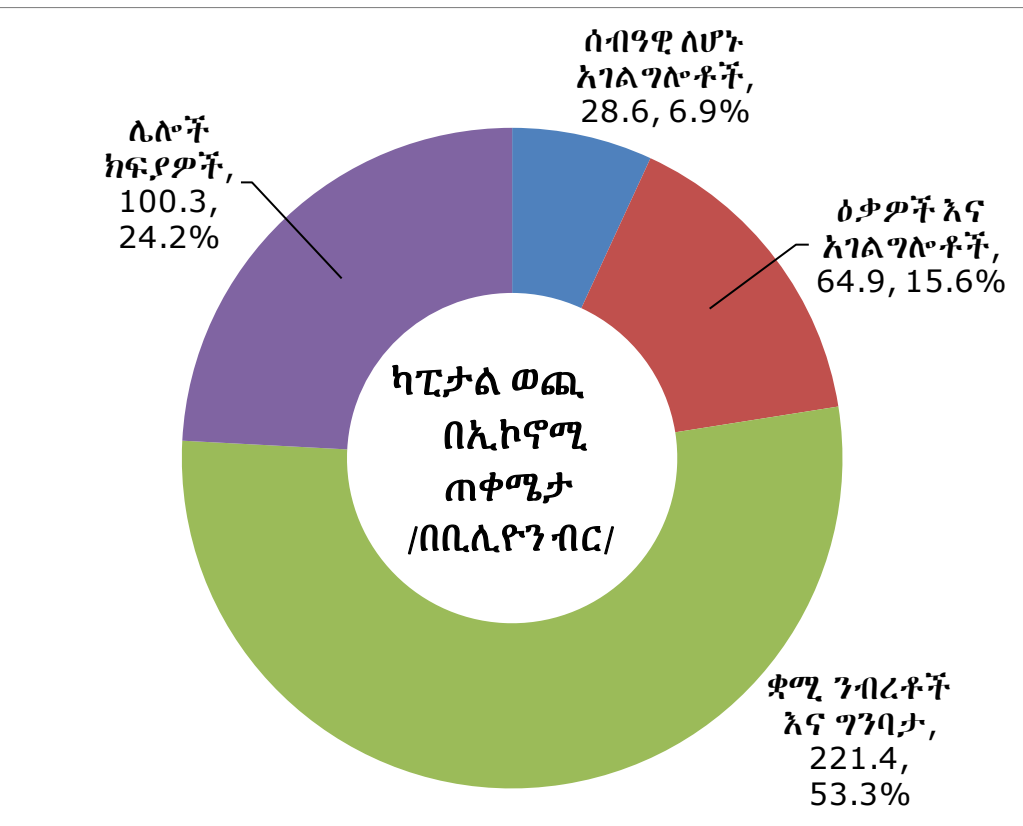

- የመስኖ ልማትን ለማስፋፋት ለነባርና ለትላልቅና አነስተኛ መስኖዎች ግንባታ የውጭ ፋይናንስን ጨምሮ ብር 17.1 ቢሊዮን እንዲሁም በቆላማ አካባቢዎች ለምርምርና የቴክኖሎጂ ስርዓት በማድረግ የአካባቢውን ህብረተሰቡ ኑሮ ለማሻሻል ብር 1.2 ቢሊዮን በካፒታል በጀት ተደግፎ ቀርቧል።
- በጦርነቱ ምክንያት የወደሙ ንብረቶች እና አገልግሎት መስጫ ተቋማት ወደ ነበሩበት እንዲመለሱ ለማድረግ ለመልሶ ማቋቋም ፕሮጀክት ከመንግስት ግምጃ ቤት ብር 10.0 ቢሊዮን ተደግፏል።
- ለመጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን ብር 15.3 ቢሊዮን ተደግፏል። ከዚህ ውስጥ ብር 3.4 ቢሊዮን ከመንግስት ግምጃ ቤት በድርቅ የሚጠቁ አካባቢዎችን የመጠጥ ውሃ አቅርቦት ለሚሟላት የተደገፈ ነው።
- በግብርናው ዘርፍ ለተፈጥሮ ሀብት ልማትና ጥበቃ 2.6 ቢሊዮን የተደገፈ ሲሆን ከዚህ ውስጥ ብር 59.0 ሚሊዮን ከመንግስት ግምጃ ቤት ነው።
- በገጠር የስራ ዕድልና የምግብ ዋስትና ለማረጋገጥ ለልማታዊ ሴፍቲኔት ፕሮግራም ከመንግስት ግምጃ ቤት ብር 45.0 ቢሊዮን እና ከውጭ ፋይናንስ ብር 3.7 ቢሊዮን በድምሩ ብር 48.7 ቢሊዮን ተደግፏል። በተመሳሳይ ለከተማ ምግብ ዋስትናና ልማታዊ ሴፍቲኔት ከመንግስት ግምጃ ቤት ብር 15.0 ቢሊዮን እና ከውጭ ፋይናንስ ብር 9.1 ቢሊዮን በድምሩ ብር 24.1 ቢሊዮን ተደግፏል።

- ለጤና ሴክተር ከመንግስት ግምጃ ቤት ብር 31.7 ቢሊዮን እና ከውጭ እርዳታ ብር 16.3 ቢሊዮን በድምሩ ብር 48.0 ቢሊዮን የተደገፈ ሲሆን ከዚህ ውስጥ ለስርዓተ ምግብ ማሻሻል፣ ማጠናከርና ማስፋፋት ብር 18.0 ቢሊዮን ከመንግስት ግምጃ ቤት እንዲሁም ለእናቶችና ህጻናት ጤና አገልግሎት ብር 6.6 ቢሊዮን፣ ለበሽታ መከላከልና ቁጥጥር ብር 6.7 ቢሊዮን እና ለሰቆጣ ቃልኪዳን ትግበራ ብር 4.4 ቢሊዮን የውጭ ፋይናንስን ጨምሮ የተደገፈ ነው።
- የመንግስት አገልግሎቶችን በተመቻቸ ቦታ ለመስጠትና የቢሮ ኪራይ ለመቀነስ እንዲቻል ለመንግሥት ቢሮዎች ግንባታ ፕሮጀክት ብር 4.0 ቢሊዮን ከመንግስት ግምጃ ቤት ተደግፎ ቀርቧል።

ከዚህ በላይ የተሰጡት ማብራሪያዎች በዋና ዋና ወጪዎች ላይ ያተኮሩ ሲሆን በአስፈጻሚ መ/ቤቶችና በበጀት ዓይነት በመለየት በጥራዝ ሁለት የበጀት ሠነድ ውስጥ በዝርዝር መግለጫ ተሰጥተዋል።

6.2.3. ከፌዴራል ወጪ ውስጥ ከፍተኛ ድርሻ ያላቸው

ከዚህ በላይ በፌዴራል የመደበኛና የካፒታል ወጪ ውስጥ ከፍተኛ ድርሻ ያላቸውን ለማሳየት ተሞክሯል። ከዚህ ቀጥሎ የመደበኛና የካፒታል ወጪ ተዳምረው ሲታይ የክፍላተ ኢኮኖሚ ድርሻ እንደሚከተለው ቀርቧል።

ከአጠቃላይ ከፌዴራል በጀቱ ከብር 1.6 ትሪሊዮን ውስጥ 25.2 በመቶ ድርሻ ያላቸው ትምህርት፣ መንገድ፣ ጤና፣ ግብርና፣ ውሀና ኤነርጂ እና የከተማ ልማት ናቸው። በፌዴራል ደረጃ የነዚህ ሴክተሮች በጀት ድርሻ አነስተኛ ሆኖ ቢታይም በአብዛኛው ስራዎቹ በክልሎች የሚካሄዱ በመሆኑ የእነዚህ ሴክተሮች የበጀት ድርሻ የክልሎችን ሲጨምር በሀገር ደረጃ ከፍተኛ እንደሚሆን ይገመታል።

በአጠቃላይ ከፌዴራል በጀቱ ውስጥ የዕዳ ክፍያ 29.0 በመቶ፣ መጠባበቂያ 16.8፣ የበጀት ድጋፍ 13.5 በመቶ፣ ትምህርት 7.2 በመቶ እና መንገድ 5.9 በመቶ ድርሻ አላቸው።

የ2018 የበጀት ዓመት የተደገፈው ጠቅላላ ወጪ ከ2017 በጀት ዓመት ጋር ሲነጻጸር ግብርና፣ ትምህርት፣ ጤና፣ ፍትሕና ደህንነት፣ መከላከያ፣ ውሃ ሀብትና ኢነርጂ፣ ከተማ ልማት እና መንገድ ከፍተኛ የበጀት ድጋፍ ጭማሪ የተደረገባቸው ዘርፎች ሲሆኑ፤ የግብርና ሚኒስቴር፣ የጤና ሚኒስቴር፣ የመከላከያ ሚኒስቴር፣ የከተማና መሠረተ ልማት ሚኒስቴር፣ ብሔራዊ ምርጫ ቦርድ፣ የኢትዮጵያ መንገዶች አስተዳደር፣ የውሃና ኢነርጂ ሚኒስቴር፣ የመስኖና ቆላማ አካባቢ ሚኒስቴር፣ የኢሚግሬሽንና ዜግነት አገልግሎት፣ የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር፣ የባህልና ስፖርት ሚኒስቴር፣ የጉምሩክ ኮሚሽን እና ፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን እንደ ቅደም ተከተላቸው ከፍተኛውን የበጀት ድጋፍ ጭማሪ ይዘዋል።

በፌዴራል የመደበኛና ካፒታል ወጪ ውስጥ ከፍተኛ ድርሻ ያላቸው

በቢሊዮን ብር

ተ.ቁ	ዋና ዋና ወጪዎች	መጠን	%
1	ዕዳ ክፍያ	463.3	29.0
2	መጠባበቂያ	269.0	16.8
3	የበጀት ድጋፍ	216.0	13.5
4	ትምህርት	115.5	7.2
5	መንገድ	95.0	5.9
6	መከላከያ	81.0	5.1
7	ግብርና	64.5	4.0
8	ጤና	60.9	3.8
9	ፍትህና ደህንነት	43.3	2.7
10	ውሀ ሀብትና ኤነርጂ	40.1	2.5
11	የከተማ ልማት	29.0	1.8
12	ትራንስፖርት እና መገናኛ	14.9	0.9
13	ባህልና ስፖርት	10.9	0.7
14	ንግድ፣ ኢንዱስትሪና ቱሪዝም	7.8	0.5
15	ሌሎች	87.7	5.6
ድምር		1,598.9	100

7. የወጪ አሸፋፊን

በ2018 በጀት ዓመት ከፌዴራል መንግሥት ከሀገር ውስጥ የገቢ ምንጮች እና ከውጭ ዕርዳታ በድምሩ ብር 1,510.9 ቢሊዮን እንደሚሰበሰብ ተገምቷል። ከዚህ ውስጥ ከአገር ውስጥ ገቢ ብር 1,228.5 ቢሊዮን (81.3%)፣ ከቀጥታ የበጀት ድጋፍ ዕርዳታ ብር 235.5 ቢሊዮን (15.6%) እና ከፕሮጀክቶች ዕርዳታ ብር 46.9 ቢሊዮን (3.1%) ሊገኝ እንደሚችል ታቅዷል።

በሌላ በኩል ለፌዴራል መንግሥት የመደበኛ ወጪ 1,183.7 ቢሊዮን (61.4%)፣ የካፒታል ወጪ ብር 415.2 ቢሊዮን (21.6%)፣ ለክልሎች ድጋፍ ብር 314.8 ቢሊዮን (16.3%) እንዲሁም ለዘላቂ የልማት ግቦች ማስፈጸሚያ ብር 14.0 ቢሊዮን (0.7%) በድምሩ ብር 1,927.7 ቢሊዮን ወጪ ታቅዷል። በዚህም መሠረት በገቢው ብር 1,510.9 ቢሊዮን እና በጠቅላላው ወጪው ብር 1,927.7 ቢሊዮን መካከል የብር 416.8 ቢሊዮን የበጀት ጉድለት ይታያል።

የዚህ የበጀት ጉድለት ብር 416.8 ቢሊዮን የፋይናንስ ምንጭም ከቀጥታ በጀት ድጋፍ ብድር ብር 112.6 ቢሊዮን፣ ከፕሮጀክት ብድር ብር 26.7 ቢሊዮን እና ከሀገር ውስጥ ብድር ብር 277.5 ቢሊዮን ለመሸፈን ታቅዷል። ከጠቅላላ የበጀት ጉድለት ውስጥ ብር 228.9 ቢሊዮን ለመንግስት ዋና እዳ ክፍያ የሚውል ነው። በመሆኑም የተጣራ የበጀት ጉድለት ከጠቅላላው የሀገር ውስጥ ምርት (GDP) ያለው ድርሻ 1.0% ሲሆን የተጣራ የሀገር ውስጥ ብድር (የዋና ዕዳ ክፍያ ብር 104.5 ቢሊዮን ተቀንሶ) ድርሻ ደግሞ 0.9% በመሆኑ የማክሮ ኢኮኖሚውን ለማረጋገጥ ተግባራዊ ከሚደረገው የገንዘብ ፖሊሲ ጋር ተጣጥሞ የሚሄድ ስለሆነ በዋጋ ንረት ላይ ተጽእኖ እንደማያሳድር ይታመናል። ዝርዝሩ ከዚህ ቀጥሎ ባለው ሠንጠረዥና ተመልክቷል።

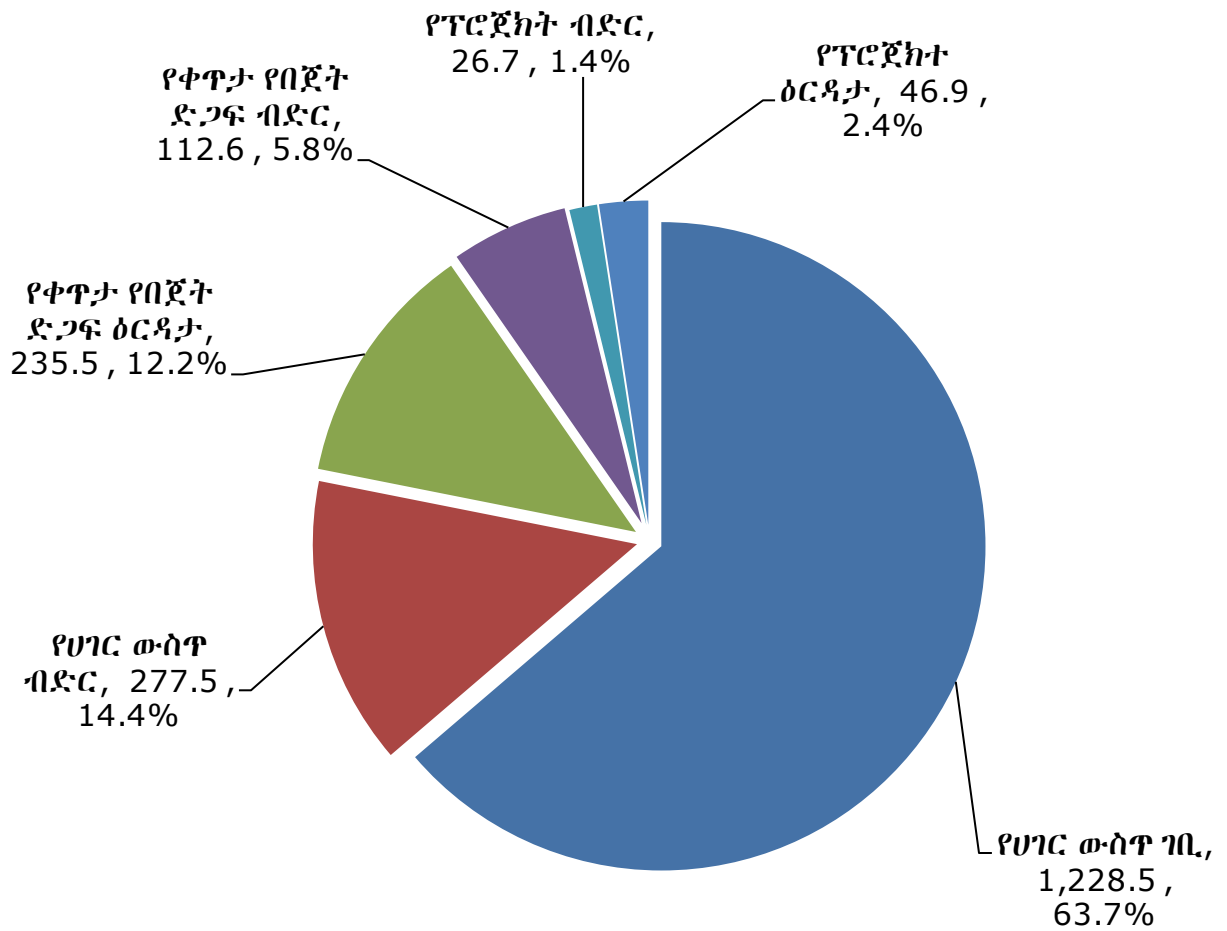

የ2018 በጀት ዓመት የፌዴራል መንግስት የገቢና ወጪ
ዕቅድ ማጠቃለያ (በቢሊዮን ብር)

I. ጠቅላላ ገቢ	<u>1,510.9</u>
1.1 ታክስ ገቢ	1,099.1
1.2 ታክስ ያልሆኑ	121.3
1.3 ቀጥታ የበጀት ድጋፍ እርዳታ	235.5
1.4 ፕሮጀክት ዕርዳታ	46.9
1.5 የካፒታል ገቢ	8.1
II. ጠቅላላ ወጪ	<u>1,927.7</u>
2.1 መደበኛ ወጪ	1,183.7
2.2 ካፒታል ወጪ	415.2
2.3 የክልሎች ድጋፍ	314.8
2.4 ለዘላቂ የልማት ግቦች ማስፈጸሚያ ድጋፍ	14.00
III. የበጀት ጉድለት (I - II)	<u>-416.8</u>
የውጭ ሀገር ብድር	<u>139.3</u>
3.1 ቀጥታ የበጀት ድጋፍ ብድር	112.6
3.2 ፕሮጀክት ብድር	26.7
የሀገር ውስጥ ብድር	<u>277.5</u>
3.3 የሀገር ውስጥ ብድር	277.5

የ2018 በጀት ዓመት የፌዴራል መንግስት ገቢ /በቢሊዮን ብር/

የፌዴራል መንግሥት የ2018 ገቢ በጀት

የሂሳብ መደብ	የገቢ ዓይነት	ብር
	ጠቅላላ ገቢ /የውጭ ብድርን ጨምሮ/	1,650,221,302,232
	ጠቅላላ ገቢና ዕርዳታ	1,510,884,859,621
1100-1300	የታክስ ገቢ	1,099,113,155,261
1000-1110	የአገር ውስጥ ቀጥታ ታክሶች	262,866,667,887
1101	ምንዳና ደመወዝ	59,483,687,351
1102	የኪራይ ገቢ ግብር	1,582,375,262
1104	የኮርፖሬት ድርጅቶች የንግድ ሥራ ገቢ ግብር	161,139,977,547
1105	የደብዳቤና የሎተሪ ገቢ ግብር	14,256,966,065
1106	የካፒታል ዋጋ ዕድገት ጥቅም	2,086,398,146
1108	ሮያሊቲ	185,232,455
1109	ከገቢ ዕቃዎች የቅድሚያ ገቢ ግብር	16,270,627,979
1111	የወለድ ገቢ ግብር	7,861,403,082
	የአገር ውስጥ ቀጥታ ያልሆኑ ታክሶች	257,855,254,082
1120-1190	በአገር ውስጥ ከሚመረቱ ዕቃዎችና አገልግሎቶች የተጨማሪ እሴት ታክስ	203,779,015,359
1120-1160	በአገር ውስጥ ከሚመረቱ ዕቃዎች የተጨማሪ እሴት ታክስ	93,598,803,964
1121	ነዳጅና የነዳጅ ውጤቶች	3,016,766,072
1122	ስኳር	1,958,230,014
1123	ጨው	337,877,918
1124	ለስላሳ መጠጥ	3,163,482,957
1125	ሚኒራል ውሃ	398,664,301
1126	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	3,185,978,562
1127	ቢራ	11,509,759,525
1128	ትምባሆና የትምባሆ ውጤቶች	1,285,704,393
1129	ቆዳና የቆዳ ውጤቶች	718,706,397
1131	የፕላስቲክ ውጤቶች	862,694,006
1132	ጥጥ፣ ድርና ማግ	145,580,329
1133	ጨርቃ ጨርቅና ልብሶች	3,661,045,349
1134	ኬሚካልና የኬሚካል ውጤቶች	1,286,790,712
1135	ብረት ያልሆኑ የማዕድን ውጤቶች	2,460,794,693
1136	ብረታ ብረትና ቆርቆሮ	2,606,263,352
1137	ተሽከርካሪዎችና መለዋወጫዎች	1,946,630,434
1138	ማሽኖች፣ ቋሚ ዕቃዎችና መለዋወጫዎች	475,814,429
1139	እንጨትና የእንጨት ውጤቶች	278,704,364
1141	ምግብ	2,753,710,186
1142	የኤሌክትሪክ ዕቃዎችና መለዋወጫዎች	520,388,978
1143	የጽሕፈትና የሕትመት መሣሪያዎች	373,903,454
1144	የእርሻና የደን ውጤቶች	2,468,837,452
1169	ሌሎች ዕቃዎች	48,182,476,087
1170-1190	የአገልግሎቶች የተጨማሪ እሴት ታክስ	110,180,211,395
1171	ቴሌኮሙኒኬሽን	38,796,337,737
1172	ኮሚሽን ኤጀንት	272,714,607

የሂሳብ መደብ	የገቢ ዓይነት	ብር
1173	ቱሪዝም	438,828,560
1174	መኝታ ቤት	544,630,131
1175	የሙያ አገልግሎት	6,312,083,729
1176	ሥራ ተቋራጭ	18,422,329,846
1177	ዕቃ ማከራየት	1,836,942,911
1178	የጋራሻር አገልግሎት	355,715,639
1199	ሌሎች አገልግሎቶች	43,200,628,235
1200-1210	በአገር ውስጥ ከሚመረቱ ዕቃዎች ኤክስፖርት ታክስ	49,492,166,244
1201	ከነዳጅና የነዳጅ ወ.ጤቶች	3,432,525
1202	ስኳር	4,862,998,294
1203	ከጨው	3,665,144
1204	ለስላሳ መጠጥ	9,835,177,697
1205	የማዕድን ውሃ	794,001,447
1206	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	2,401,123,558
1207	ቢራ	18,564,982,039
1208	ትምባሆና የትምባሆ ወ.ጤቶች	6,827,129,117
1209	ጨርቃ ጨርቅና ልብሶች	1,043,678,707
1212	የፕላስቲክ ምርቶች	79,241,689
1219	ሌሎች ዕቃዎች	5,076,736,027
1220-1270	የዕቃዎችና የአገልግሎት ተርን እሸር ታክስ	280,804,665
1220-1240	በአገር ውስጥ ከሚመረቱ ዕቃዎች ተ.አ.ታ	57,338,090
1222	ስኳር	18,399
1223	ጨው	2,631,409
1224	ምግብ	1,549,511
1227	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	1,830,611
1233	ኬሚካልና የኬሚካል ወ.ጤቶች	3,952
1234	ብረታ ብረትና ቆርቆሮ	34,144
1237	የእርሻና የደን ወ.ጤቶች	15,805
1238	እንጨትና የእንጨት ወ.ጤቶች	503,009
1249	ሌሎች ዕቃዎች	50,751,250
1250-1270	የአገልግሎት ተርን እሸር ታክስ	223,466,575
1254	የልብስ ስፌት	5,895
1257	ሂሳብ ምርመራ	966,076
1258	ሥራ ተቋራጭ	239,532
1259	መኝታ ቤት	1,338,746
1261	አማካሪነት	1,209,444
1265	ቱሪስት ማስተናገድ	155,532
1267	ማስታወቂያ	241,486
1269	የፋይናንስ አገልግሎቶች	14,245
1279	ሌሎች አገልግሎቶች	219,295,619
1290	የቴምብር ሽያጭ ቀረጥ	4,303,267,814
1291	የቴምብር ሽያጭ	41,363,542

የሂሳብ መደብ	የገቢ ዓይነት	ብር
1292	የቴምብር ቀረጥ በተሸከርካሪ ሽያጭ ላይ	4,217,771,149
1299	ሌሎች የቴምብር ቀረጥ	44,133,123
1300	የውጭ ንግድ ቀረጥና ታክስ	578,391,233,292
1300-1320	የጉምናክ ቀረጥ	182,684,271,048
1301	ተሸከርካሪ መኪናዎችና መለዋወጫዎች	29,110,144,845
1302	ማሸናፊት የልማት ዕቃዎችና መለዋወጫዎች	3,205,986,678
1303	የሕንፃ ኮንስትራክሽን መሣሪያዎችና ብረታ ብረቶች	20,031,286,217
1304	የኤሌክትሪክ መሣሪያዎችና ዕቃዎች	6,032,999,193
1305	የቤት፣ የቢሮ ዕቃዎችና መሣሪያዎች	4,305,461,681
1306	ፊልሞች፣ የፊልም መቅረጫና የመብቃ መሣሪያዎች	2,574,931,554
1307	የጽሕፈት፣ የሂሳብ መሣሪያዎችና መገልገያዎች	2,253,426,157
1309	የሕክምና መገልገያ፣ መድሃኒትና ኬሚካል	6,002,072,897
1311	ጥጥ፣ ድርና ማግ፣ ጨርቃ ጨርቅና ልብሶች	14,051,000,843
1312	ትምባሆና የትምባሆ ውጤቶች	240,197,440
1313	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	438,195,800
1314	እንጨትና የእንጨት ውጤቶች	61,764,771
1315	ምግብ	297,514,097
1317	የማህበራዊ ዋስትና ልማት ቀረጥ	48,587,743,864
1329	ሌሎች ዕቃዎች	45,491,545,011
1330-1340	ከገቢ ዕቃዎች ኤክሳይዝ ታክስ	111,120,139,179
1331	ነዳጅ	80,736,030,857
1332	አውቶሞቢሎች	20,064,480,006
1333	ጨርቃ ጨርቅ	5,885,693,792
1334	ትምባሆና የትምባሆ ውጤቶች	254,873,992
1335	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	908,339,252
1349	ሌሎች ዕቃዎች	3,270,721,280
1350-1360	የገቢ ዕቃዎች ተጨማሪ እሴት ታክስ	239,352,445,217
1351	ተሸከርካሪ መኪናዎችና መለዋወጫዎች	29,705,063,639
1352	ነዳጅና የነዳጅ ውጤቶች	92,846,435,486
1353	ማሸናፊት የልማት ዕቃዎችና መለዋወጫዎች	5,705,814,131
1354	የሕንፃ ኮንስትራክሽን መሣሪያዎችና ብረታ ብረቶች	27,596,598,059
1355	የኤሌክትሪክ መሣሪያዎችና ዕቃዎች	8,988,085,245
1356	የቤት፣ የቢሮ ዕቃዎችና መሣሪያዎች	3,120,562,852
1357	ፊልሞች፣ የፊልም መቅረጫና የመብቃ መሣሪያዎች	3,169,617,537
1358	የጽሕፈት፣ የሂሳብ መሣሪያዎችና መገልገያዎች	3,165,610,786
1359	የግል መገልገያ ዕቃዎች	53,691,696
1361	የሕክምና መገልገያ፣ መድሃኒትና ኬሚካል	3,651,577,855
1362	ጥጥ፣ ድርና ማግ፣ ጨርቃ ጨርቅና ልብሶች	13,911,284,203
1363	ትምባሆና የትምባሆ ውጤቶች	271,358,599
1364	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	415,307,535
1365	እንጨትና የእንጨት ውጤቶች	669,667,641
1366	ምግብ	207,967,490

የሂሳብ መደብ	የገቢ ዓይነት	ብር
1369	ሌሎች ዕቃዎች	45,873,802,463
1370-1380	አገር ውስጥ ከሚገቡ ዕቃዎች ሱር ታክስ	45,220,281,270
1371	ተሽከርካሪ መኪናዎችና መለዋወጫዎች	7,623,382,042
1372	ማሸናፊና መለዋወጫዎች	2,960,795,402
1373	የሕንፃ ኮንስትራክሽን መሣሪያዎችና ብረታ ብረቶች	5,548,428,940
1374	የኤሌክትሪክ መሣሪያዎችና ዕቃዎች	4,370,530,153
1375	የቤት፣ የቢሮ ዕቃዎችና መሣሪያዎች	2,094,283,926
1376	ፊልሞች፣ የፊልም መቅረጫና የመብቃ መሣሪያዎች	1,139,817,692
1377	የጽሕፈት፣ የሂሳብ መሣሪያዎችና መገልገያዎች	1,608,010,265
1379	ጥጥ፣ ድርና ማግ፣ ጨርቃ ጨርቅና ልብሶች	3,204,415,941
1381	ትምባሆና የትምባሆ ውጤቶች	169,485,793
1382	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	264,926,675
1383	እንጨትና የእንጨት ውጤቶች	55,336,078
1384	የሕክምና መገልገያ፣ መድሃኒትና ኬሚካል	135,279,138
1385	ምግብ	211,807,285
1389	ሌሎች ዕቃዎች	15,833,781,940
1390	ኤክስፖርት ታክስ	14,096,578
1392	የቆዳና የቆዳ ውጤቶች	14,096,578
1400	ታክስ ያልሆኑ ገቢዎች	121,326,779,787
1410-1420	ከፈቃድና ከሌሎች ክፍያዎች	68,576,741,430
1411	ፓስፖርትና ቪዛ	60,700,000,000
1412	የውጭ አገር ዜጎች ምዝገባ	2,072,938,140
1413	የሥራ ፈቃድ	455,520,500
1414	የፍርድ ቤት መቀጫ	63,036,271
1415	ዳኝነት	641,230,000
1416	ከተወረሱ ዕቃዎች ሽያጭ ገቢ	2,588,386,692
1417	የንግድ ድርጅቶችና የባለሙያዎች ምዝገባና የንግድ ፍቃድ ክፍያ	112,496,009
1418	የመጋዘን ኪራይ	56,968,631
1422	የደረጃዎች ምደባ ክፍያ	2,016,042
1423	የካርጎ መፈተሻ ማሸን አገልግሎት ክፍያ	1,297,676,621
1429	ሌሎች ዕቃዎች	586,472,524
1430-1450	የመንግስት ዕቃና የአገልግሎት ሽያጭ	8,522,940,293
1431	የመንግሥት ጋዜጦች፣ መጽሔቶችና ህትመቶች ሽያጭ	57,407,384
1432	የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች	13,465,399
1433	የማስታወቂያ	108,171
1434	የእንስሳት ህክምና አገልግሎት	5,420,000
1435	የጤና አገልግሎት	410,429,340
1436	የመድኃኒትና የሕክምና ዕቃዎች ሽያጭ	198,904,000
1437	የጤና ምርመራና ሕክምና	334,000,000
1438	የዕድ ጥበብ ውጤቶች ሽያጭ	20,092,454
1439	የታተሙ ቅጾች	25,893,853
1441	የወህኒ ቤቶች አስተዳደር	97,030

የሂሳብ መደብ	የገቢ ዓይነት	ብር
1442	የምርምር እና ልማት	18,122,150
1443	የሙያና የትምህርት ተቋሞች	4,045,974,823
1446	የባህል አገልግሎት	12,735,500
1448	የካርታ ሥራ አገልግሎት	7,479,600
1449	የሲቪል አቪዬሽን አገልግሎት	1,100,000,000
1451	የመንገድ ትራንስፖርት አገልግሎት	195,917,747
1452	የሳይንስና ቴክኖሎጂ አገልግሎት	4,200,000
1453	ብሔራዊ ፈተናዎች አገልግሎት	79,540,677
1455	የግብርና ውጤቶች ሽያጭ	111,930,799
1456	የደን ውጤቶች ሽያጭ	84,886,913
1457	የከፍተኛ ትምህርት ተማሪዎች የወጪ መጋራት ገቢ	487,018,337
1458	የመንግስት ቤቶች ኪራይ	8,583,593
1459	ለሌሎች ዕቃዎችና አገልግሎቶች	1,300,732,523
1460	የመንግስት ኢንቨስትመንት ገቢ	22,962,880,000
1462	ከመንግስት ንብረት የሚገኝ የአክሲዮን ትርፍ ድርሻ	17,415,000,000
1464	ከመልሶ ማበደር የወለድ ክፍያ ገቢ	4,344,880,000
1466	ከመንግሥት የባንክ ሂሳቦች የሚገኝ ወለድ	1,203,000,000
1480	መደበኛ ያልሆኑና ልዩ ልዩ ገቢዎች	21,264,218,064
1484	ከውጪ ምንዛሪ መዋገቅ የሚገኝ ገቢ	5,924,016,012
1489	ልዩ ልዩ ገቢዎች	15,340,202,052
1500	ካፒታል ገቢ	8,092,850,000
1501	የተንቀሳቃሽና የማይንቀሳቀስ ንብረት ሽያጭ	300,000,000
1505	ከመልሶ ማበደር የዋና ገንዘብ ተመላሽ	7,792,850,000
2000-2999	የውጭ አገር ዕርዳታ	282,352,074,573
2000-2199	ከዓለም ዓቀፍ ድርጅቶች ዕርዳታ	43,393,303,806
2001	የአፍሪካ ልማት ባንክ	5,058,661,105
2002	የአፍሪካ ልማት ፈንድ	939,578,550
2006	የአውሮፓ ልማት ፈንድ	100,000,000
2008	የአውሮፓ ሕብረት	1,378,873,790
2014	ዓለም አቀፍ የልማት ማህበር	10,474,638,180
2016	ዓለም አቀፍ የእርሻ ልማት ፈንድ	861,831,936
2024	የተባበሩት መንግስታት ካፒታል ልማት ፈንድ	9,379,000
2027	የተባበሩት መንግስታት የልማት ኘሮግራም	224,530,124
2029	የተባበሩት መንግስታት የህዝብ ጉዳይ ፈንድ	229,371,610
2032	የዓለም ባንክ	12,367,802,631
2034	የዓለም ጤና ድርጅት	46,081,150
2042	የበሽታ ቁጥጥር ማዕከል	89,514,180
2043	ዓለም አቀፍ ፈንድ	3,832,585,853
2045	ለክትባት ዓለም አቀፍ ትብብር	2,653,215,850
2049	የዘላቂ ልማት ግቦች ማስፈጸሚያ	3,703,424,497
2199	ሌሎች	1,423,815,350

የሂሳብ መደብ	የገቢ ዓይነት	ብር
2200-2399	የመንግሥታት ዕርዳታ	3,488,757,610
2261	የፈንገንድ ዓለም አቀፍ የልማት ዲፓርትመንት	104,738,500
2264	የጀርመን የፋይናንስ ትብብር	550,222,480
2269	ጣሊያን	619,366,100
2281	የኔዘርላንድስ የልማት ድርጅት	713,334,070
2283	የእንግሊዝ የውጭ ኢኮኖሚ ትብብር መምሪያ	985,020,600
2284	የአሜሪካ መንግስት አለም አቀፍ የልማት ትብብር ወኪል	319,249,060
2399	ሌሎች	196,826,800
	ቀጥታ የበጀት ድጋፍ	235,470,013,157
2032	የአለም ባንክ	26,955,202,105
2001	የአፍሪካ ልማት ባንክ	208,514,811,052
3000-3999	የውጭ አገር ብድር	
3000-3199	ከዓለም ዓቀፍ ድርጅቶች ብድር	139,336,442,611
3001	የአፍሪካ ልማት ባንክ	20,852,887,127
3003	የአረብ ባንክ ለአፍሪካ ልማት	549,000,000
3014	ዓለም አቀፍ የልማት ማህበር	266,000,000
3022	የነዳጅ ላኪ አገሮች ድርጅት	9,214,505,050
3024	የተባበሩት መንግስታት ካፒታል ልማት ፈንድ	168,000,000
3032	የዓለም ባንክ	851,700,000
3099	ሌሎች	9,683,682,077
		120,000,000
3200-3399	የመንግሥታት ብድር	
3261	የፈንገንድ ዓለም አቀፍ የልማት ዲፓርትመንት	5,878,198,690
3269	ጣሊያን	127,773,500
3275	የኮሪያ ዓለም አቀፍ የትብብር ድርጅት	1,490,642,190
3276	የሳውዲ ፈንድ	100,000,000
3283	የእንግሊዝ የውጭ ኢኮኖሚ ትብብር መምሪያ	1,236,000,000
3284	የአሜሪካ አለም አቀፍ የልማት ትብብር ወኪል	68,391,500
3287	የጃፓን ዓለም አቀፍ የትብብር ድርጅት	68,391,500
3399	ሌሎች	603,000,000
		2,184,000,000
	ቀጥታ የበጀት ድጋፍ	
3032	የዓለም ባንክ	112,605,356,794
3099	የአለም አቀፍ ገንዘብ ድርጅት	71,970,389,621
3262	ፈረንሳይ	34,704,822,710

**የ2018 በጀት ዓመት የመደበኛ ወጪ
ብብር**

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ		ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	
	ፌዴራል	1,171,490,596,171	12,206,550,264	1,183,697,146,435
100	አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት	152,694,604,951	6,163,510,939	158,858,115,890
110	የህግ አውጪና አስፈጻሚ አካላት	13,629,486,454	85,000,000	13,714,486,454
111	የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት	689,570,000	-	689,570,000
112	የጠቅላይ ሚኒስትር ጽ/ቤት	642,206,715	-	642,206,715
113	የፌዴራል ዋናው አዲተር	285,549,486	-	285,549,486
114	የፌዴሬሽን ምክር ቤት	166,970,297	-	166,970,297
115	የፕሬዚዳንት ጽ/ቤት	50,400,000	-	50,400,000
116	የቤተመንግስት አስተዳደር	670,560,800	85,000,000	755,560,800
117	የብሔራዊ ምርጫ ቦርድ ጽ/ቤት	10,859,870,071	-	10,859,870,071
118	የሰላም ሚኒስቴር	184,127,770	-	184,127,770
119	የሕገ መንግስት ጉዳዮች አጣሪ ጉባኤ ጽ/ቤት	55,816,515	-	55,816,515
149	የህገ መንግስት እና ፌዴራሊዝም አስተምሮ ማዕከል	24,414,800	-	24,414,800
120	ፍትህና ደህንነት	27,256,220,017	5,522,963,199	32,779,183,216
121	የፍትህ ሚኒስቴር	1,766,823,504	404,750	1,767,228,254
122	የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት	320,000,000	-	320,000,000
124	የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ባለስልጣን	143,635,070	-	143,635,070
125	የፌዴራል ፍትህና ሕግ ኢንስቲትዩት	158,300,000	1,700,000	160,000,000
126	የብሔራዊ መረጃና ደህንነት አገልግሎት	2,255,801,939	-	2,255,801,939
127	የፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን	11,165,497,891	-	11,165,497,891
128	የፌዴራል የሰነድ ምግባር እና ፀረ ሙስና ኮሚሽን	88,116,910	-	88,116,910
129	የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች ኮሚሽን	2,664,380,000	94,000,000	2,758,380,000
131	ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን	45,000,093	-	45,000,093
132	የኢትዮጵያ ሰብዓዊ መብቶች ኮሚሽን	172,242,271	-	172,242,271
133	የህዝብ እንባ ጠባቂ ተቋም	160,279,940	-	160,279,940
134	የሰነድ ምዝገባና ማረጋገጫ አገልግሎት	-	636,858,449	636,858,449
135	የኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት አስተዳደር	2,102,115,991	-	2,102,115,991
138	የፋይናንስ ደህንነት አገልግሎት	132,872,521	-	132,872,521
139	የኢሚግሬሽንና ዜግነት አገልግሎት	1,906,409,080	4,790,000,000	6,696,409,080
144	የአርቲፊሻል ኢንተለጅንስ ኢንስቲትዩት	530,848,000	-	530,848,000
145	የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት	426,659,570	-	426,659,570
146	የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት	534,597,351	-	534,597,351
147	የፌዴራል ጠቅላይ ሽሪና ፍርድ ቤት	38,846,340	-	38,846,340
148	የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ጽ/ቤት	54,109,040	-	54,109,040
184	የኢትዮጵያ ፖሊስ ዩኒቨርሲቲ	1,500,858,886	-	1,500,858,886
185	የኢትዮጵያ ሀገራዊ ምክክር ኮሚሽን	1,000,880,000	-	1,000,880,000
186	የኢትዮጵያ ካፒታል ገበያ አስተዳደር ፍርድ ቤት	87,945,620	-	87,945,620
140	መከላከያ	80,985,957,180	-	80,985,957,180
141	ሀገር መከላከያ ሚኒስቴር	80,000,000,000	-	80,000,000,000
143	የኢትዮጵያ መከላከያ ዩኒቨርሲቲ	985,957,180	-	985,957,180
150	ጠቅላላ አገልግሎት	30,822,941,300	555,547,740	31,378,489,040
151	ውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር	9,262,200,005	172,938,140	9,435,138,145
152	የገንዘብ ሚኒስቴር	2,796,475,350	-	2,796,475,350
153	የመንግሥት ኮሙኒኬሽን አገልግሎት	196,152,000	-	196,152,000

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ		ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	
154	የኢትዮጵያ ስታትስቲክስ አገልግሎት	584,085,990	-	584,085,990
155	የሲቪል ሰርቪስ ኮሚሽን	143,761,509	-	143,761,509
156	የገቢዎች ሚኒስቴር	5,836,967,990	-	5,836,967,990
157	የኢትዮጵያ ዜና አገልግሎት	641,761,385	-	641,761,385
158	የኢትዮጵያ የሂሳብ አያያዝና አዲስ ቦርድ	57,484,290	-	57,484,290
159	የመገናኛ ብዙኃን ባለስልጣን	137,560,370	-	137,560,370
161	የኤኖቪሽንና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር	573,999,360	-	573,999,360
163	የመንግስት ግዥና ንብረት ባለሥልጣን	90,000,000	-	90,000,000
164	የኢትዮጵያ ቴክኖሎጂ ባለሥልጣን	149,053,026	-	149,053,026
165	የኢትዮጵያ አዕምሯዊ ንብረት ባለሥልጣን	95,571,716	-	95,571,716
166	የመንግስት ግዥ አገልግሎት	95,192,059	-	95,192,059
169	የኢትዮጵያ ሥነ ልክ ኢንስቲትዩት	167,813,901	-	167,813,901
171	የኢትዮጵያ ዲያስፖራ ኤጀንሲ	388,220,378	-	388,220,378
173	የፖሊሲ ጥናት ኢንስቲትዩት	126,750,050	-	126,750,050
174	የፕላንና ልማት ሚኒስቴር	140,939,596	-	140,939,596
175	የአፍሪካ አመራር ልማት አካዳሚ	321,218,400	193,130,000	514,348,400
176	የባዮ እና ኢመርጂንግ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት	124,734,183	-	124,734,183
177	የሰፔስ ሳይንስና ጂኦስፓሻል ኢንስቲትዩት	333,500,800	7,479,600	340,980,400
178	የውጭ ጉዳይ ኢንስቲትዩት	121,615,620	-	121,615,620
179	የሪፐብሊክ ጥበቃ ኃይል	642,718,362	-	642,718,362
181	የጉምና ኮሚሽን	7,704,967,360	-	7,704,967,360
183	የኢትዮጵያ ኮሙኒኬሽን ባለሥልጣን	90,197,600	182,000,000	272,197,600
200	ኢኮኖሚ	12,396,740,947	1,073,674,372	13,470,415,319
210	ግብርና እና ገጠር ልማት	5,191,332,385	42,884,950	5,234,217,335
211	የግብርና ሚኒስቴር	1,707,236,313	-	1,707,236,313
212	የኢትዮጵያ የግብርና ትራንስፎርሜሽን ኢንስቲትዩት	95,175,100	-	95,175,100
213	ኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት	1,376,851,989	12,702,150	1,389,554,139
214	የኢትዮጵያ ብዝሃ ሕይወት ኢንስቲትዩት	201,719,165	-	201,719,165
216	የኢትዮጵያ ህብረት ሥራ ኮሚሽን	168,034,740	-	168,034,740
219	የአካባቢ ጥበቃ ባለስልጣን	164,784,210	-	164,784,210
246	የኢትዮጵያ ግብርና ባለሥልጣን	284,247,310	-	284,247,310
248	የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት	282,655,700	-	282,655,700
249	የኢትዮጵያ ደን ልማት	324,676,798	-	324,676,798
256	የኢትዮጵያ ቡናና ሻይ ባለሥልጣን	195,713,660	24,762,800	220,476,460
258	የእንስሳት ልማት ኢንስቲትዩት	390,237,400	5,420,000	395,657,400
220	ውሀ ሀብትና ኤነርጂ	1,130,383,906	-	1,130,383,906
221	የውሃና ኤነርጂ ሚኒስቴር	505,799,402	-	505,799,402
222	የታላቁ ህዳሴ ግድብ ማስተባበሪያ ፕሮጀክት ጽ/ቤት	69,084,501	-	69,084,501
223	የኢትዮጵያ ሚቲዎርሎጂ ኢንስቲትዩት	157,500,000	-	157,500,000
224	የመስኖና ቆላማ አካባቢ ሚኒስቴር	328,000,003	-	328,000,003
228	የውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት	70,000,000	-	70,000,000
230	ንግድና ኢንዱስትሪና ቱሪዝም	2,685,836,001	-	2,685,836,001
231	ንግድና ቀጣናዊ ትስስር ሚኒስቴር	636,390,000	-	636,390,000
232	የኢትዮጵያ ኢንተርፕራይዝ ልማት	190,492,192	-	190,492,192
233	ቱሪዝም ሚኒስቴር	297,856,840	-	297,856,840
235	የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽን	342,775,000	-	342,775,000

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ		ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	
236	የኢትዮጵያ የደረጃዎች ኢንስቲትዩት	102,847,870	-	102,847,870
238	የኢትዮጵያ አክራጊቴሽን አገልግሎት	62,127,900	-	62,127,900
244	የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር	502,552,000	-	502,552,000
250	ማዕድን	394,838,342	45,366,180	440,204,522
251	የማዕድን ሚኒስቴር	127,784,429	-	127,784,429
252	የኢትዮጵያ ጂኦሎጂካል ኢንስቲትዩት	120,889,949	-	120,889,949
254	የማዕድን ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት	87,425,791	-	87,425,791
266	የነዳጅና ኤነርጂ ባለስልጣን	58,738,173	45,366,180	104,104,353
260	ትራንስፖርት እና መገናኛ	918,812,313	985,423,242	1,904,235,555
261	የትራንስፖርት እና ሎጂስቲክስ ሚኒስቴር	471,000,020	-	471,000,020
262	የአምራች ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት	550,794,199	-	550,794,199
263	የኢትዮጵያ ሲቪል አቪዬሽን ባለሥልጣን	-	985,423,242	985,423,242
264	የኢትዮጵያ ማሪታይም ባለስልጣን	210,300,000	-	210,300,000
269	የመንገድ ደህንነት እና መድን ፈንድ አገልግሎት	237,512,293	-	237,512,293
270	የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን	2,075,538,000	-	2,075,538,000
271	የከተማና መሠረተ ልማት ሚኒስቴር	420,000,000	-	420,000,000
273	የኢትዮጵያ መንገዶች አስተዳደር	1,407,900,000	-	1,407,900,000
275	የኢትዮጵያ ኮንስትራክሽን ባለሥልጣን	150,683,000	-	150,683,000
276	የኮንስትራክሽን ማኔጅመንት ኢንስቲትዩት	96,955,000	-	96,955,000
300	ማህበራዊ	88,547,735,959	4,969,364,953	93,517,100,912
310	ትምህርት	67,513,320,464	3,556,892,523	71,070,212,987
311	የትምህርት ሚኒስቴር	432,676,640	-	432,676,640
312	አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ	2,402,320,520	1,668,600,000	4,070,920,520
313	ሀረማያ ዩኒቨርሲቲ	2,155,909,320	23,114,820	2,179,024,140
314	ባህርዳር ዩኒቨርሲቲ	2,651,480,880	72,340,000	2,723,820,880
315	የመቀሌ ዩኒቨርሲቲ	1,888,464,015	179,530,000	2,067,994,015
316	ሀዋላ ዩኒቨርሲቲ	2,157,826,477	51,410,902	2,209,237,379
317	ጅማ ዩኒቨርሲቲ	2,580,188,000	96,922,000	2,677,110,000
319	ሲቪል ሰርቪስ ዩኒቨርሲቲ	527,290,413	105,990,000	633,280,413
321	የቴክኒክና ሙያ ስልጠና ኢንስቲትዩት	772,178,792	60,300,000	832,478,792
323	የትምህርት ምዘናና ፈተናዎች አገልግሎት	4,205,536,750	-	4,205,536,750
324	የጋምቤላ ዩኒቨርሲቲ	517,608,430	19,509,500	537,117,930
325	ቦረና ዩኒቨርሲቲ	534,878,927	-	534,878,927
326	አርሲ ዩኒቨርሲቲ	1,030,075,000	10,000,000	1,040,075,000
327	ሰላሌ ዩኒቨርሲቲ	963,091,474	9,689,000	972,780,474
328	አዳ ቡልቲም ዩኒቨርሲቲ	852,064,580	18,565,000	870,629,580
329	ደምቢ ዶሎ ዩኒቨርሲቲ	950,746,450	8,185,550	958,932,000
357	ቀብሪደሀር ዩኒቨርሲቲ	844,886,110	-	844,886,110
358	ጂንካ ዩኒቨርሲቲ	698,776,258	18,120,000	716,896,258
362	ኮተቤ የትምህርት ዩኒቨርሲቲ	673,237,533	18,000,000	691,237,533
364	ራያ ዩኒቨርሲቲ	731,943,500	632,500	732,576,000
365	መቅደላ አምባ ዩኒቨርሲቲ	791,282,130	9,901,600	801,183,730
366	ደባርቅ ዩኒቨርሲቲ	831,240,082	14,018,090	845,258,172
367	እንጅባራ ዩኒቨርሲቲ	849,529,581	23,894,460	873,424,041
368	ቦንጋ ዩኒቨርሲቲ	781,444,010	-	781,444,010
369	ወራሴ ዩኒቨርሲቲ	713,498,690	11,956,670	725,455,360

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ		ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	
371	አርባ ምንጭ የኒቨርሲቲ	2,099,947,400	73,944,130	2,173,891,530
372	ጎንደር የኒቨርሲቲ	2,855,650,616	115,000,000	2,970,650,616
373	አዳማ ሳይንስና ቴክኖሎጂ የኒቨርሲቲ	1,103,355,676	28,127,500	1,131,483,176
374	የዲላ የኒቨርሲቲ	1,674,343,440	60,518,000	1,734,861,440
375	የትምህርትና ስልጠና ባለስልጣን	197,860,291	-	197,860,291
377	ድሬዳዋ የኒቨርሲቲ	1,436,340,490	44,800,000	1,481,140,490
378	ጅግጅጋ የኒቨርሲቲ	1,623,656,390	61,720,000	1,685,376,390
379	ወሎ የኒቨርሲቲ	1,861,129,760	2,000,000	1,863,129,760
381	ደብረማርቆስ የኒቨርሲቲ	1,365,943,090	10,028,000	1,375,971,090
382	ወላይታ ሶዶ የኒቨርሲቲ	1,774,642,800	159,036,300	1,933,679,100
383	ወለጋ የኒቨርሲቲ	1,456,686,170	99,509,070	1,556,195,240
384	አክሱም የኒቨርሲቲ	1,472,544,200	26,000,000	1,498,544,200
385	መደወላቡ የኒቨርሲቲ	1,690,552,461	64,392,700	1,754,945,161
386	ደብረብርሃን የኒቨርሲቲ	1,725,526,207	69,464,911	1,794,991,118
387	ሚህን/ቴፒ የኒቨርሲቲ	1,230,764,795	108,183,500	1,338,948,295
388	ሰመራ የኒቨርሲቲ	1,230,326,894	10,073,800	1,240,400,694
389	አምቦ የኒቨርሲቲ	1,416,760,070	57,573,490	1,474,333,560
391	አዲስ አበባ ሳይንስና ቴክኖሎጂ የኒቨርሲቲ	1,105,376,500	16,570,510	1,121,947,010
392	አዲግራት የኒቨርሲቲ	1,125,518,000	21,544,000	1,147,062,000
393	ዋቸሞ የኒቨርሲቲ	1,312,727,652	32,160,000	1,344,887,652
394	ወልዲያ የኒቨርሲቲ	1,139,331,200	19,301,600	1,158,632,800
395	ደብረ ታቦር የኒቨርሲቲ	1,072,825,240	6,244,000	1,079,069,240
396	መቱ የኒቨርሲቲ	1,001,393,699	5,027,000	1,006,420,699
397	ወልቂጤ የኒቨርሲቲ	1,088,527,430	15,211,920	1,103,739,350
398	ቡሌ ሆራ የኒቨርሲቲ	1,023,583,631	27,008,000	1,050,591,631
399	አሶሳ የኒቨርሲቲ	889,831,800	2,774,000	892,605,800
330	ባህልና ስፖርት	2,166,592,234	12,729,500	2,179,321,734
332	የባህልና ስፖርት ሚኒስቴር	400,000,000	-	400,000,000
333	የኢትዮጵያ ቤተመዛግብትና ቤተመጻሕፍት አገልግሎት	126,129,960	-	126,129,960
334	የኢትዮጵያ ቅርስ ጥበቃ ባለሥልጣን	159,041,790	-	159,041,790
336	የኢትዮጵያ ዱር እንስሳት ጥበቃ ባለሥልጣን	298,815,694	-	298,815,694
337	የቴሪዝም ማሰልጠኛ ኢንስቲትዩት	197,286,220	9,050,000	206,336,220
338	የኢትዮጵያ ብሔራዊ ቴያትር	172,268,340	3,679,500	175,947,840
339	የኢትዮጵያ ስፖርት አካዳሚ	678,050,230	-	678,050,230
359	የኢትዮጵያ ጸረ አበረታች ቅመሞች ባለስልጣን	135,000,000	-	135,000,000
340	ጤና	11,941,893,655	949,983,340	12,891,876,995
335	የኢትዮጵያ የአካል ድጋፍ አገልግሎት	679,805,000	6,650,000	686,455,000
341	የጤና ሚኒስቴር	1,020,807,260	-	1,020,807,260
342	የኢትዮጵያ የሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት	475,249,036	10,429,340	485,678,376
343	የኢትዮጵያ ምግብና መድሃኒት ባለሥልጣን	224,999,270	198,904,000	423,903,270
344	የኢትዮጵያ ጤና መድሃኒት አገልግሎት	4,072,932,830	-	4,072,932,830
345	አርማወር ሐንሰን የምርምር ኢንስቲትዩት	482,026,270	-	482,026,270
346	ቅዱስ ጳውሎስ ሆስፒታል ሚሊኒየም ሜዲካል ኮሌጅ	2,264,478,068	400,000,000	2,664,478,068
347	የኢትዮጵያ ደምና ሕብረ ህዋስ ባንክ አገልግሎት	284,728,330	-	284,728,330
348	የቅዱስ ጴጥሮስ አጠቃላይ ስፔሻላይዥና ሆስፒታል	639,199,900	99,000,000	738,199,900
349	አለርት አጠቃላይ ስፔሻላይዥና ሆስፒታል	958,989,141	100,000,000	1,058,989,141

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ		ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	
355	የአማኑኤል አእምሮ ስፔሻላይዝድ ሆስፒታል	366,455,000	65,000,000	431,455,000
363	የኤካ ኮተቤ አጠቃላይ ሆስፒታል	472,223,550	70,000,000	542,223,550
350	የሠራተኛና ማኅበራዊ ጉዳይ	1,425,929,606	449,759,590	1,875,689,196
351	የሴቶችና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር	343,423,863	-	343,423,863
352	የሥራና ክህሎት ሚኒስቴር	966,755,743	449,759,590	1,416,515,333
354	ብሔራዊ የተሐድሶ ኮሚሽን	115,750,000	-	115,750,000
360	አደጋ መከላከል	5,500,000,000	-	5,500,000,000
361	የአደጋ ስጋት አመራር ኮሚሽን	5,500,000,000	-	5,500,000,000
400	ሌሎች	799,851,514,314	-	799,851,514,314
410-420, 470	የበጀት ድጋፍ	215,501,474,314	-	215,501,474,314
414	የኢትዮጵያ ጀግኖች አርበኞች ማህበር	25,000,000	-	25,000,000
415	የኢትዮጵያ ቀይ መስቀል ማህበር	10,000,000	-	10,000,000
416	የኢትዮጵያ የተመሠከረላቸው የሒሣብ ባለሙያዎች ኢንስቲትዩት	70,000,000	-	70,000,000
418	የኢትዮጵያ የግብርና ሥራዎች ኮርፖሬሽን	84,000,000,000	-	84,000,000,000
423	የፕብሊክ ሰርቪስ ትራንስፖርት አገልግሎት	525,000,000	-	525,000,000
425	የኢትዮጵያ ፕሬስ ድርጅት	361,474,314	-	361,474,314
428	የኢትዮጵያ ሳይንስ አካዳሚ	10,000,000	-	10,000,000
429	የኢትዮጵያ ብሮድካስቲንግ ኮርፖሬሽን	500,000,000	-	500,000,000
474	የኢትዮጵያ ነዳጅ አቅራቢ ድርጅት	130,000,000,000	-	130,000,000,000
450	ዕዳ ክፍያ	463,350,040,000	-	463,350,040,000
451	የአገር ውስጥ ዕዳ	300,196,230,000	-	300,196,230,000
452	የውጪ አገር ዕዳ	163,153,810,000	-	163,153,810,000
460	መጠባበቂያ	269,000,000,000	-	269,000,000,000
461	ግዴታዎች	1,000,000,000	-	1,000,000,000
462	የደመወዝና ሥራ ማስኬጃ ወጪ መጠባበቂያ	267,990,000,000	-	267,990,000,000
463	የባንክ ወጪዎች መጠባበቂያ	10,000,000	-	10,000,000

የ2018 በጀት ዓመት የካፒታል ወጪ

በብር

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ				ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	አርዳታ	ብድር	
	ፌዴራል	341,319,662,484	1,236,800,000	45,947,455,012	26,731,085,817	415,235,003,313
100	አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት	36,420,030,966	-	10,000,000	1,865,644,000	38,295,674,966
110	የህግ አውጪና አስፈጻሚ አካላት	2,990,000,000	-	-	-	2,990,000,000
111	የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት	300,000,000	-	-	-	300,000,000
112	የጠቅላይ ሚኒስትር ጽ/ቤት	260,000,000	-	-	-	260,000,000
113	የፌዴራል ዋናው አዲተር	300,000,000	-	-	-	300,000,000
114	የፌዴራሽን ምክር ቤት	80,000,000	-	-	-	80,000,000
116	የቤተመንግስት አስተዳደር	1,500,000,000	-	-	-	1,500,000,000
118	የሰላም ሚኒስቴር	550,000,000	-	-	-	550,000,000
120	ፍትህና ደህንነት	10,550,730,966	-	-	-	10,550,730,966
121	የፍትህ ሚኒስቴር	529,500,000	-	-	-	529,500,000
122	የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት	650,000,000	-	-	-	650,000,000
125	የፌዴራል ፍትህና ሕግ ኢንስቲትዩት	40,000,000	-	-	-	40,000,000
126	የብሔራዊ መረጃና ደህንነት አገልግሎት	308,730,966	-	-	-	308,730,966
127	የፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን	1,116,500,000	-	-	-	1,116,500,000
129	የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች ኮሚሽን	831,000,000	-	-	-	831,000,000
135	የኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት አስተዳደር	400,000,000	-	-	-	400,000,000
138	የፋይናንስ ደህንነት አገልግሎት	150,000,000	-	-	-	150,000,000
139	የኢሚግሬሽንና ዜግነት አገልግሎት	5,000,000,000	-	-	-	5,000,000,000
144	የአርቲፊሻል ኢንተለጅንስ ኢንስቲትዩት	600,000,000	-	-	-	600,000,000
146	የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት	125,000,000	-	-	-	125,000,000
184	የኢትዮጵያ ፖሊስ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
150	ጠቅላላ አገልግሎት	22,879,300,000	-	10,000,000	1,865,644,000	24,754,944,000
151	ውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር	600,000,000	-	-	-	600,000,000
152	የገንዘብ ሚኒስቴር	11,200,000,000	-	-	-	11,200,000,000
154	የኢትዮጵያ ስታትስቲክስ አገልግሎት	1,500,000,000	-	-	-	1,500,000,000
155	የሲቪል ሰርቪስ ኮሚሽን	1,800,000,000	-	-	-	1,800,000,000
156	የገቢዎች ሚኒስቴር	2,100,000,000	-	-	-	2,100,000,000
159	የመገናኛ ብዙኃን ባለስልጣን	180,000,000	-	-	-	180,000,000
161	የኤኖቪሽንና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር	509,300,000	-	10,000,000	1,865,644,000	2,384,944,000
165	የኢትዮጵያ አዕምሯዊ ንብረት ባለሥልጣን	120,000,000	-	-	-	120,000,000
175	የአፍሪካ አመራር ልህዋት አካዳሚ	350,000,000	-	-	-	350,000,000
176	የባዮ እና ኢመርጂንግ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት	330,000,000	-	-	-	330,000,000
177	የስፔስ ሳይንስና ጂኦስፓሻል ኢንስቲትዩት	940,000,000	-	-	-	940,000,000
179	የሪፐብሊክ ጥበቃ ኃይል	650,000,000	-	-	-	650,000,000
181	የጉምሩክ ኮሚሽን	2,600,000,000	-	-	-	2,600,000,000
200	ኢኮኖሚ	185,823,013,159	1,100,000,000	29,321,984,592	24,455,092,817	240,700,090,568
210	ግብርና እና ገብር ልማት	47,697,137,954	-	7,662,543,126	3,916,804,110	59,276,485,190
211	የግብርና ሚኒስቴር	45,797,137,954	-	7,562,543,126	3,916,804,110	57,276,485,190
213	የኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት	150,000,000	-	-	-	150,000,000
214	የኢትዮጵያ ብዝሃ ሕይወት ኢንስቲትዩት	230,000,000	-	-	-	230,000,000
219	የአካባቢ ጥበቃ ባለስልጣን	320,000,000	-	-	-	320,000,000
249	የኢትዮጵያ ደን ልማት	1,200,000,000	-	-	-	1,200,000,000
256	የኢትዮጵያ ቡናና ሻይ ባለሥልጣን	-	-	100,000,000	-	100,000,000
220	ውሀ ሀብትና ኤነርጂ	20,169,110,000	-	9,789,868,396	9,059,381,997	39,018,360,393
221	የውሃና ኤነርጂ ሚኒስቴር	3,500,000,000	-	7,599,999,996	7,499,999,997	18,599,999,993
223	የኢትዮጵያ ሚቲዎርሎጂ ኢንስቲትዩት	1,000,000,000	-	288,912,000	59,382,000	1,348,294,000
224	የመስኖና ቆላማ አካባቢ ሚኒስቴር	15,369,110,000	-	1,900,956,400	1,500,000,000	18,770,066,400
228	የውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት	300,000,000	-	-	-	300,000,000
230	ንግድ፣ ኢንዱስትሪና ቱሪዝም	5,148,000,000	-	-	-	5,148,000,000
231	ንግድና ቀጠናዊ ትስስር ሚኒስቴር	500,000,000	-	-	-	500,000,000

መለያ ቁጥር	መግለጫ	የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	አርዳታ	ብድር	ድምር
	ፌዴራል	341,319,662,484	1,236,800,000	45,947,455,012	26,731,085,817	415,235,003,313
232	የኢትዮጵያ ኢንተርፕራይዝ ልማት	300,000,000	-	-	-	300,000,000
233	ተሪዝም ሚኒስቴር	1,700,000,000	-	-	-	1,700,000,000
236	የኢትዮጵያ የደረጃዎች ኢንስቲትዩት	70,000,000	-	-	-	70,000,000
244	የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር	500,000,000	-	-	-	500,000,000
262	የአምራች ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት	2,078,000,000	-	-	-	2,078,000,000
250	ግዕድን	1,129,775,365	-	-	-	1,129,775,365
251	የግዕድን ሚኒስቴር	350,000,000	-	-	-	350,000,000
252	የኢትዮጵያ ጂኦሎጂካል ኢንስቲትዩት	494,104,513	-	-	-	494,104,513
254	የግዕድን ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት	250,670,852	-	-	-	250,670,852
266	የነጻዎች አካሄድ ባለስልጣን	35,000,000	-	-	-	35,000,000
260	ትራንስፖርት እና መገናኛ	6,246,559,840	1,100,000,000	703,955,070	4,941,906,710	12,992,421,620
261	የትራንስፖርት እና ሎጂስቲክስ ሚኒስቴር	3,090,000,000	-	-	1,673,802,610	4,763,802,610
263	የኢትዮጵያ ሲቪል አቪዬሽን ባለሥልጣን	2,300,000,000	300,000,000	-	-	2,600,000,000
264	የኢትዮጵያ ማሪታይም ባለስልጣን	856,559,840	-	703,955,070	3,268,104,100	4,828,619,010
269	የመንገድ ደህንነት እና መድን ፈንድ አገልግሎት	-	800,000,000	-	-	800,000,000
270	የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን	105,432,430,000	-	11,165,618,000	6,537,000,000	123,135,048,000
271	የከተማና መሠረተ ልማት ሚኒስቴር	19,484,000,000	-	9,084,618,000	-	28,568,618,000
273	የኢትዮጵያ መንገዶች አስተዳደር	85,000,000,000	-	2,081,000,000	6,537,000,000	93,618,000,000
275	የኢትዮጵያ ኮንስትራክሽን ባለሥልጣን	148,430,000	-	-	-	148,430,000
276	የኮንስትራክሽን ማኔጅመንት ኢንስቲትዩት	800,000,000	-	-	-	800,000,000
300	ግህበራዊ	88,594,355,350	136,800,000	16,615,470,420	410,349,000	105,756,974,770
310	ትምህርት	43,660,000,000	-	356,781,000	410,349,000	44,427,130,000
311	የትምህርት ሚኒስቴር	2,600,000,000	-	356,781,000	410,349,000	3,367,130,000
312	አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ	1,000,000,000	-	-	-	1,000,000,000
313	ሀረማይ ዩኒቨርሲቲ	900,000,000	-	-	-	900,000,000
314	ባህርዳር ዩኒቨርሲቲ	950,000,000	-	-	-	950,000,000
315	የመቀሌ ዩኒቨርሲቲ	850,000,000	-	-	-	850,000,000
316	ሀዋሳ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
317	ጅማ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
319	ሲቪል ስርብስ ዩኒቨርሲቲ	650,000,000	-	-	-	650,000,000
321	የቴክኒክና ሙያ ስልጠና ኢንስቲትዩት	360,000,000	-	-	-	360,000,000
324	የጋምቤላ ዩኒቨርሲቲ	925,000,000	-	-	-	925,000,000
325	ቦረና ዩኒቨርሲቲ	875,000,000	-	-	-	875,000,000
326	አርሲ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
327	ሰላሌ ዩኒቨርሲቲ	875,000,000	-	-	-	875,000,000
328	አዳ ቡልቱም ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
329	ደምቢ ዶሎ ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
357	ቀብሪደሀር ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
358	ጂኒካ ዩኒቨርሲቲ	825,000,000	-	-	-	825,000,000
362	ኮተቤ የትምህርት ዩኒቨርሲቲ	750,000,000	-	-	-	750,000,000
364	ራያ ዩኒቨርሲቲ	850,000,000	-	-	-	850,000,000
365	መቅደላ አምባ ዩኒቨርሲቲ	825,000,000	-	-	-	825,000,000
366	ደባርቅ ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
367	እንጅባራ ዩኒቨርሲቲ	825,000,000	-	-	-	825,000,000
368	ቦንጋ ዩኒቨርሲቲ	825,000,000	-	-	-	825,000,000
369	ወራቤ ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
371	አርባ ምንጭ ዩኒቨርሲቲ	850,000,000	-	-	-	850,000,000
372	ጎንደር ዩኒቨርሲቲ	950,000,000	-	-	-	950,000,000
373	አዳማ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ዩኒቨርሲቲ	1,200,000,000	-	-	-	1,200,000,000
374	የዲላ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
377	ድሬዳዋ ዩኒቨርሲቲ	750,000,000	-	-	-	750,000,000
378	ጅግጅጋ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
379	ወሎ ዩኒቨርሲቲ	1,150,000,000	-	-	-	1,150,000,000
381	ደብረማርቆስ ዩኒቨርሲቲ	900,000,000	-	-	-	900,000,000
382	ወላይታ ሶዶ ዩኒቨርሲቲ	850,000,000	-	-	-	850,000,000

መለያ ቁጥር	መግለጫ	የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	አርዳታ	ብድር	ድምር
	ፌዴራል	341,319,662,484	1,236,800,000	45,947,455,012	26,731,085,817	415,235,003,313
383	ወለጋ ዩኒቨርሲቲ	850,000,000	-	-	-	850,000,000
384	አክሱም ዩኒቨርሲቲ	750,000,000	-	-	-	750,000,000
385	መደወላቡ ዩኒቨርሲቲ	750,000,000	-	-	-	750,000,000
386	ደብረብርሃን ዩኒቨርሲቲ	1,000,000,000	-	-	-	1,000,000,000
387	ሚዛን/ቴፒ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
388	ሰመራ ዩኒቨርሲቲ	950,000,000	-	-	-	950,000,000
389	አምቦ ዩኒቨርሲቲ	850,000,000	-	-	-	850,000,000
391	አዲስ አበባ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ዩኒቨርሲቲ	1,500,000,000	-	-	-	1,500,000,000
392	አዲግራት ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
393	ዋቸም ዩኒቨርሲቲ	825,000,000	-	-	-	825,000,000
394	ወልዲያ ዩኒቨርሲቲ	1,000,000,000	-	-	-	1,000,000,000
395	ደብረ ታቦር ዩኒቨርሲቲ	1,100,000,000	-	-	-	1,100,000,000
396	መቱ ዩኒቨርሲቲ	825,000,000	-	-	-	825,000,000
397	ወልቲጤ ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
398	ቡሌ ሆራ ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
399	አሶሳ ዩኒቨርሲቲ	725,000,000	-	-	-	725,000,000
330	ባህልና ስፖርት	8,697,500,000	-	-	-	8,697,500,000
332	የባህልና ስፖርት ሚኒስቴር	7,000,000,000	-	-	-	7,000,000,000
334	የኢትዮጵያ ቅርስ ጥበቃ ባለሥልጣን	650,000,000	-	-	-	650,000,000
336	የኢትዮጵያ ዱር እንስሳት ጥበቃ ባለሥልጣን	300,000,000	-	-	-	300,000,000
337	የቱሪዝም ማሰልጠኛ ኢንስቲትዩት	325,000,000	-	-	-	325,000,000
339	የኢትዮጵያ ስፖርት አካዳሚ	422,500,000	-	-	-	422,500,000
340	ጤና	31,728,655,350	-	16,258,689,420	-	47,987,344,770
335	የኢትዮጵያ የአካል ድጋፍ አገልግሎት	260,000,000	-	-	-	260,000,000
341	የጤና ሚኒስቴር	28,724,486,350	-	16,116,302,380	-	44,840,788,730
343	የኢትዮጵያ ምግብና መድሃኒት ባለሥልጣን	24,169,000	-	142,387,040	-	166,556,040
346	ቅዱስ ጳውሎስ ሆስፒታል ሚሊኒየም ሜዲካል ኮሌጅ	2,330,000,000	-	-	-	2,330,000,000
347	የኢትዮጵያ ደምና ሕብረ ህዋስ ባንክ አገልግሎት	390,000,000	-	-	-	390,000,000
350	የሠራተኛና ማጎበራዊ ጉዳይ	2,708,200,000	136,800,000	-	-	2,845,000,000
352	የሥራና ክህሎት ሚኒስቴር	1,708,200,000	136,800,000	-	-	1,845,000,000
354	ብሔራዊ የተላዎሪ ኮሚሽን	1,000,000,000	-	-	-	1,000,000,000
360	አደጋ መከላከል	1,800,000,000	-	-	-	1,800,000,000
361	የአደጋ ስጋት አመራር ኮሚሽን	1,800,000,000	-	-	-	1,800,000,000
400	ሌሎች	30,482,263,009	-	-	-	30,482,263,009
410-420	የበጀት ድጋፍ	30,482,263,009	-	-	-	30,482,263,009
413	የኢትዮጵያ ኢኮኖሚክ አገልግሎት	2,000,000,000	-	-	-	2,000,000,000
421	የኢትዮጵያ ምድር ባቡር ኮርፖሬሽን	5,000,000,000	-	-	-	5,000,000,000
425	የኢትዮጵያ ፕሬስ ድርጅት	29,723,009	-	-	-	29,723,009
426	የኢትዮጵያ ኤርፖርቶች ድርጅት	241,540,000	-	-	-	241,540,000
427	የኢትዮጵያ መንገዶች አስተዳደር ለመንገድ ፈንድ	23,211,000,000	-	-	-	23,211,000,000

ለ2018 በጀት ዓመት የክልሎች ድጋፍ

		ብብር
430-440	ለክልሎች ድጋፍ	314,756,994,045
431	ለትግራይ ክልል	18,979,846,741
432	ለአፋር ክልል	9,505,661,220
433	ለአማራ ክልል	67,987,510,714
434	ለአሮሚያ ክልል	108,465,260,148
435	ለሱማሌ ክልል	31,412,748,005
436	ለቤንሻንጉል/ጉሙዝ ክልል	5,760,052,991
438	ለጋምቤላ ሕዝቦች ክልል	4,186,268,021
439	ለሐረሪ ሕዝብ ክልል	2,392,153,155
442	ለድሬዳዋ አስተዳደር	2,769,861,548
443	ለሲዳማ ክልል	12,912,716,827
444	ለደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ሕዝቦች ክልል	9,774,673,447
445	ለደቡብ ኢትዮጵያ ክልል	22,026,994,841
446	ለማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል	18,583,246,387

**ለ2018 በጀት ዓመት
ለዘላቂ ልማት ግቦች ማስፈጸሚያ ድጋፍ**

		ብብር
480-490	የክልሎች ስም	14,000,000,000
481	ለትግራይ ክልል	844,200,000
482	ለአፋር ክልል	422,800,000
483	ለአማራ ክልል	3,024,000,000
484	ለኦሮሚያ ክልል	4,824,400,000
485	ለሱማሌ ክልል	1,397,200,000
486	ለቤንሻንጉል/ጉሙዝ ክልል	256,200,000
488	ለጋምቤላ ሕዝቦች ክልል	186,200,000
489	ለሐረሪ ሕዝብ ክልል	106,400,000
491	ለድሬዳዋ አስተዳደር	123,200,000
492	ለሲዳማ ክልል	574,341,600
493	ለደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ሕዝቦች ክልል	434,765,330
494	ለደቡብ ኢትዮጵያ ክልል	979,733,361
495	ለማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል	826,559,709

የፌዴራል መንግሥት የ2018 ገቢ በጀት

የሂሳብ መደብ	የገቢ ዓይነት	ብር
	ጠቅላላ ገቢ /የውጭ ብድርን ጨምሮ/	1,650,221,302,232
	ጠቅላላ ገቢና ዕርዳታ	1,510,884,859,621
1100-1300	የታክስ ገቢ	1,099,113,155,261
1000-1110	የአገር ውስጥ ቀጥታ ታክሶች	262,866,667,887
1101	ምንዳና ደመወዝ	59,483,687,351
1102	የኪራይ ገቢ ግብር	1,582,375,262
1104	የኮርፖሬት ድርጅቶች የንግድ ሥራ ገቢ ግብር	161,139,977,547
1105	የደብዳቤና የሎተሪ ገቢ ግብር	14,256,966,065
1106	የካፒታል ዋጋ ዕድገት ጥቅም	2,086,398,146
1108	ሮያሊቲ	185,232,455
1109	ከገቢ ዕቃዎች የቅድሚያ ገቢ ግብር	16,270,627,979
1111	የወለድ ገቢ ግብር	7,861,403,082
	የአገር ውስጥ ቀጥታ ያልሆኑ ታክሶች	257,855,254,082
1120-1190	በአገር ውስጥ ከሚመረቱ ዕቃዎችና አገልግሎቶች የተጨማሪ እሴት ታክስ	203,779,015,359
1120-1160	በአገር ውስጥ ከሚመረቱ ዕቃዎች የተጨማሪ እሴት ታክስ	93,598,803,964
1121	ነዳጅና የነዳጅ ውጤቶች	3,016,766,072
1122	ስኳር	1,958,230,014
1123	ጨው	337,877,918
1124	ለስላሳ መጠጥ	3,163,482,957
1125	ሚኒራል ውሃ	398,664,301
1126	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	3,185,978,562
1127	ቢራ	11,509,759,525
1128	ትምባሆና የትምባሆ ውጤቶች	1,285,704,393
1129	ቆዳና የቆዳ ውጤቶች	718,706,397
1131	የፕላስቲክ ውጤቶች	862,694,006
1132	ጥጥ፣ ድርና ማግ	145,580,329
1133	ጨርቃ ጨርቅና ልብሶች	3,661,045,349
1134	ኬሚካልና የኬሚካል ውጤቶች	1,286,790,712
1135	ብረት ያልሆኑ የማዕድን ውጤቶች	2,460,794,693
1136	ብረታ ብረትና ቆርቆሮ	2,606,263,352
1137	ተሽከርካሪዎችና መለዋወጫዎች	1,946,630,434
1138	ማሽኖች፣ ቋሚ ዕቃዎችና መለዋወጫዎች	475,814,429
1139	እንጨትና የእንጨት ውጤቶች	278,704,364
1141	ምግብ	2,753,710,186
1142	የኤሌክትሪክ ዕቃዎችና መለዋወጫዎች	520,388,978
1143	የጽሕፈትና የሕትመት መሣሪያዎች	373,903,454
1144	የእርሻና የደን ውጤቶች	2,468,837,452
1169	ሌሎች ዕቃዎች	48,182,476,087
1170-1190	የአገልግሎቶች የተጨማሪ እሴት ታክስ	110,180,211,395
1171	ቴሌኮሙኒኬሽን	38,796,337,737
1172	ኮሚሽን ኤጀንት	272,714,607

የሂሳብ መደብ	የገቢ ዓይነት	ብር
1173	ቱሪዝም	438,828,560
1174	መኝታ ቤት	544,630,131
1175	የሙያ አገልግሎት	6,312,083,729
1176	ሥራ ተቋራጭ	18,422,329,846
1177	ዕቃ ማከራየት	1,836,942,911
1178	የጋራሻር አገልግሎት	355,715,639
1199	ሌሎች አገልግሎቶች	43,200,628,235
1200-1210	በአገር ውስጥ ከሚመረቱ ዕቃዎች ኤክስፖርት ታክስ	49,492,166,244
1201	ከነዳጅና የነዳጅ ወ.ጤቶች	3,432,525
1202	ስኳር	4,862,998,294
1203	ከጨው	3,665,144
1204	ለስላሳ መጠጥ	9,835,177,697
1205	የማዕድን ውሃ	794,001,447
1206	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	2,401,123,558
1207	ቢራ	18,564,982,039
1208	ትምባሆና የትምባሆ ወ.ጤቶች	6,827,129,117
1209	ጨርቃ ጨርቅና ልብሶች	1,043,678,707
1212	የፕላስቲክ ምርቶች	79,241,689
1219	ሌሎች ዕቃዎች	5,076,736,027
1220-1270	የዕቃዎችና የአገልግሎት ተርን እሸር ታክስ	280,804,665
1220-1240	በአገር ውስጥ ከሚመረቱ ዕቃዎች ተ.አ.ታ	57,338,090
1222	ስኳር	18,399
1223	ጨው	2,631,409
1224	ምግብ	1,549,511
1227	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	1,830,611
1233	ኬሚካልና የኬሚካል ወ.ጤቶች	3,952
1234	ብረታ ብረትና ቆርቆሮ	34,144
1237	የእርሻና የደን ወ.ጤቶች	15,805
1238	እንጨትና የእንጨት ወ.ጤቶች	503,009
1249	ሌሎች ዕቃዎች	50,751,250
1250-1270	የአገልግሎት ተርን እሸር ታክስ	223,466,575
1254	የልብስ ስፌት	5,895
1257	ሂሳብ ምርመራ	966,076
1258	ሥራ ተቋራጭ	239,532
1259	መኝታ ቤት	1,338,746
1261	አማካሪነት	1,209,444
1265	ቱሪስት ማስተናገድ	155,532
1267	ማስታወቂያ	241,486
1269	የፋይናንስ አገልግሎቶች	14,245
1279	ሌሎች አገልግሎቶች	219,295,619
1290	የቴምብር ሽያጭ ቀረጥ	4,303,267,814
1291	የቴምብር ሽያጭ	41,363,542

የሂሳብ መደብ	የገቢ ዓይነት	ብር
1292	የቴምብር ቀረጥ በተሸከርካሪ ሽያጭ ላይ	4,217,771,149
1299	ሌሎች የቴምብር ቀረጥ	44,133,123
1300	የውጭ ንግድ ቀረጥና ታክስ	578,391,233,292
1300-1320	የጉምናክ ቀረጥ	182,684,271,048
1301	ተሸከርካሪ መኪናዎችና መለዋወጫዎች	29,110,144,845
1302	ማሸናፊት የልማት ዕቃዎችና መለዋወጫዎች	3,205,986,678
1303	የሕንፃ ኮንስትራክሽን መሣሪያዎችና ብረታ ብረቶች	20,031,286,217
1304	የኤሌክትሪክ መሣሪያዎችና ዕቃዎች	6,032,999,193
1305	የቤት፣ የቢሮ ዕቃዎችና መሣሪያዎች	4,305,461,681
1306	ፊልሞች፣ የፊልም መቅረጫና የመብቃ መሣሪያዎች	2,574,931,554
1307	የጽሕፈት፣ የሂሳብ መሣሪያዎችና መገልገያዎች	2,253,426,157
1309	የሕክምና መገልገያ፣ መድሃኒትና ኬሚካል	6,002,072,897
1311	ጥጥ፣ ድርና ማግ፣ ጨርቃ ጨርቅና ልብሶች	14,051,000,843
1312	ትምባሆና የትምባሆ ውጤቶች	240,197,440
1313	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	438,195,800
1314	እንጨትና የእንጨት ውጤቶች	61,764,771
1315	ምግብ	297,514,097
1317	የማህበራዊ ዋስትና ልማት ቀረጥ	48,587,743,864
1329	ሌሎች ዕቃዎች	45,491,545,011
1330-1340	ከገቢ ዕቃዎች ኤክሳይዝ ታክስ	111,120,139,179
1331	ነዳጅ	80,736,030,857
1332	አውቶሞቢሎች	20,064,480,006
1333	ጨርቃ ጨርቅ	5,885,693,792
1334	ትምባሆና የትምባሆ ውጤቶች	254,873,992
1335	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	908,339,252
1349	ሌሎች ዕቃዎች	3,270,721,280
1350-1360	የገቢ ዕቃዎች ተጨማሪ እሴት ታክስ	239,352,445,217
1351	ተሸከርካሪ መኪናዎችና መለዋወጫዎች	29,705,063,639
1352	ነዳጅና የነዳጅ ውጤቶች	92,846,435,486
1353	ማሸናፊት የልማት ዕቃዎችና መለዋወጫዎች	5,705,814,131
1354	የሕንፃ ኮንስትራክሽን መሣሪያዎችና ብረታ ብረቶች	27,596,598,059
1355	የኤሌክትሪክ መሣሪያዎችና ዕቃዎች	8,988,085,245
1356	የቤት፣ የቢሮ ዕቃዎችና መሣሪያዎች	3,120,562,852
1357	ፊልሞች፣ የፊልም መቅረጫና የመብቃ መሣሪያዎች	3,169,617,537
1358	የጽሕፈት፣ የሂሳብ መሣሪያዎችና መገልገያዎች	3,165,610,786
1359	የግል መገልገያ ዕቃዎች	53,691,696
1361	የሕክምና መገልገያ፣ መድሃኒትና ኬሚካል	3,651,577,855
1362	ጥጥ፣ ድርና ማግ፣ ጨርቃ ጨርቅና ልብሶች	13,911,284,203
1363	ትምባሆና የትምባሆ ውጤቶች	271,358,599
1364	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	415,307,535
1365	እንጨትና የእንጨት ውጤቶች	669,667,641
1366	ምግብ	207,967,490

የሂሳብ መደብ	የገቢ ዓይነት	ብር
1369	ሌሎች ዕቃዎች	45,873,802,463
1370-1380	አገር ውስጥ ከሚገቡ ዕቃዎች ሱር ታክስ	45,220,281,270
1371	ተሽከርካሪ መኪናዎችና መለዋወጫዎች	7,623,382,042
1372	ማሸናፊና መለዋወጫዎች	2,960,795,402
1373	የሕንፃ ኮንስትራክሽን መሣሪያዎችና ብረታ ብረቶች	5,548,428,940
1374	የኤሌክትሪክ መሣሪያዎችና ዕቃዎች	4,370,530,153
1375	የቤት፣ የቢሮ ዕቃዎችና መሣሪያዎች	2,094,283,926
1376	ፊልሞች፣ የፊልም መቅረጫና የመብቃ መሣሪያዎች	1,139,817,692
1377	የጽሕፈት፣ የሂሳብ መሣሪያዎችና መገልገያዎች	1,608,010,265
1379	ጥጥ፣ ድርና ማግ፣ ጨርቃ ጨርቅና ልብሶች	3,204,415,941
1381	ትምባሆና የትምባሆ ውጤቶች	169,485,793
1382	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	264,926,675
1383	እንጨትና የእንጨት ውጤቶች	55,336,078
1384	የሕክምና መገልገያ፣ መድሃኒትና ኬሚካል	135,279,138
1385	ምግብ	211,807,285
1389	ሌሎች ዕቃዎች	15,833,781,940
1390	ኤክስፖርት ታክስ	14,096,578
1392	የቆዳና የቆዳ ውጤቶች	14,096,578
1400	ታክስ ያልሆኑ ገቢዎች	121,326,779,787
1410-1420	ከፈቃድና ከሌሎች ክፍያዎች	68,576,741,430
1411	ፓስፖርትና ቪዛ	60,700,000,000
1412	የውጭ አገር ዜጎች ምዝገባ	2,072,938,140
1413	የሥራ ፈቃድ	455,520,500
1414	የፍርድ ቤት መቀጫ	63,036,271
1415	ዳኝነት	641,230,000
1416	ከተወረሱ ዕቃዎች ሽያጭ ገቢ	2,588,386,692
1417	የንግድ ድርጅቶችና የባለሙያዎች ምዝገባና የንግድ ፍቃድ ክፍያ	112,496,009
1418	የመጋዘን ኪራይ	56,968,631
1422	የደረጃዎች ምደባ ክፍያ	2,016,042
1423	የካርጎ መፈተሻ ማሸን አገልግሎት ክፍያ	1,297,676,621
1429	ሌሎች ዕቃዎች	586,472,524
1430-1450	የመንግስት ዕቃና የአገልግሎት ሽያጭ	8,522,940,293
1431	የመንግሥት ጋዜጦች፣ መጽሔቶችና ህትመቶች ሽያጭ	57,407,384
1432	የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች	13,465,399
1433	የማስታወቂያ	108,171
1434	የእንስሳት ህክምና አገልግሎት	5,420,000
1435	የጤና አገልግሎት	410,429,340
1436	የመድኃኒትና የሕክምና ዕቃዎች ሽያጭ	198,904,000
1437	የጤና ምርመራና ሕክምና	334,000,000
1438	የዕድ ጥበብ ውጤቶች ሽያጭ	20,092,454
1439	የታተሙ ቅጾች	25,893,853
1441	የወህኒ ቤቶች አስተዳደር	97,030

የሂሳብ መደብ	የገቢ ዓይነት	ብር
1442	የምርምር እና ልማት	18,122,150
1443	የሙያና የትምህርት ተቋሞች	4,045,974,823
1446	የባህል አገልግሎት	12,735,500
1448	የካርታ ሥራ አገልግሎት	7,479,600
1449	የሲቪል አቪዬሽን አገልግሎት	1,100,000,000
1451	የመንገድ ትራንስፖርት አገልግሎት	195,917,747
1452	የሳይንስና ቴክኖሎጂ አገልግሎት	4,200,000
1453	ብሔራዊ ፈተናዎች አገልግሎት	79,540,677
1455	የግብርና ውጤቶች ሽያጭ	111,930,799
1456	የደን ውጤቶች ሽያጭ	84,886,913
1457	የከፍተኛ ትምህርት ተማሪዎች የወጪ መጋራት ገቢ	487,018,337
1458	የመንግስት ቤቶች ኪራይ	8,583,593
1459	ለሌሎች ዕቃዎችና አገልግሎቶች	1,300,732,523
1460	የመንግስት ኢንቨስትመንት ገቢ	22,962,880,000
1462	ከመንግስት ንብረት የሚገኝ የአክሲዮን ትርፍ ድርሻ	17,415,000,000
1464	ከመልሶ ማበደር የወለድ ክፍያ ገቢ	4,344,880,000
1466	ከመንግሥት የባንክ ሂሳቦች የሚገኝ ወለድ	1,203,000,000
1480	መደበኛ ያልሆኑና ልዩ ልዩ ገቢዎች	21,264,218,064
1484	ከውጪ ምንዛሪ መዋገቅ የሚገኝ ገቢ	5,924,016,012
1489	ልዩ ልዩ ገቢዎች	15,340,202,052
1500	ካፒታል ገቢ	8,092,850,000
1501	የተንቀሳቃሽና የማይንቀሳቀስ ንብረት ሽያጭ	300,000,000
1505	ከመልሶ ማበደር የዋና ገንዘብ ተመላሽ	7,792,850,000
2000-2999	የውጭ አገር ዕርዳታ	282,352,074,573
2000-2199	ከዓለም ዓቀፍ ድርጅቶች ዕርዳታ	43,393,303,806
2001	የአፍሪካ ልማት ባንክ	5,058,661,105
2002	የአፍሪካ ልማት ፈንድ	939,578,550
2006	የአውሮፖ ልማት ፈንድ	100,000,000
2008	የአውሮፖ ሕብረት	1,378,873,790
2014	ዓለም አቀፍ የልማት ማህበር	10,474,638,180
2016	ዓለም አቀፍ የእርሻ ልማት ፈንድ	861,831,936
2024	የተባበሩት መንግስታት ካፒታል ልማት ፈንድ	9,379,000
2027	የተባበሩት መንግስታት የልማት ኘርግራም	224,530,124
2029	የተባበሩት መንግስታት የህዝብ ጉዳይ ፈንድ	229,371,610
2032	የዓለም ባንክ	12,367,802,631
2034	የዓለም ጤና ድርጅት	46,081,150
2042	የበሽታ ቁጥጥር ማዕከል	89,514,180
2043	ዓለም አቀፍ ፈንድ	3,832,585,853
2045	ለክትባት ዓለም አቀፍ ትብብር	2,653,215,850
2049	የዘላቂ ልማት ግቦች ማስፈጸሚያ	3,703,424,497
2199	ሌሎች	1,423,815,350

የሂሳብ መደብ	የገቢ ዓይነት	ብር
2200-2399	የመንግሥታት ዕርዳታ	3,488,757,610
2261	የፈንገንድ ዓለም አቀፍ የልማት ዲፓርትመንት	104,738,500
2264	የጀርመን የፋይናንስ ትብብር	550,222,480
2269	ጣሊያን	619,366,100
2281	የኔዘርላንድስ የልማት ድርጅት	713,334,070
2283	የእንግሊዝ የውጭ ኢኮኖሚ ትብብር መምሪያ	985,020,600
2284	የአሜሪካ መንግስት አለም አቀፍ የልማት ትብብር ወኪል	319,249,060
2399	ሌሎች	196,826,800
	ቀጥታ የበጀት ድጋፍ	235,470,013,157
2032	የአለም ባንክ	26,955,202,105
2001	የአፍሪካ ልማት ባንክ	208,514,811,052
3000-3999	የውጭ አገር ብድር	
3000-3199	ከዓለም ዓቀፍ ድርጅቶች ብድር	139,336,442,611
3001	የአፍሪካ ልማት ባንክ	20,852,887,127
3003	የአረብ ባንክ ለአፍሪካ ልማት	549,000,000
3014	ዓለም አቀፍ የልማት ማህበር	266,000,000
3022	የነዳጅ ላኪ አገሮች ድርጅት	9,214,505,050
3024	የተባበሩት መንግስታት ካፒታል ልማት ፈንድ	168,000,000
3032	የዓለም ባንክ	851,700,000
3099	ሌሎች	9,683,682,077
		120,000,000
3200-3399	የመንግሥታት ብድር	
3261	የፈንገንድ ዓለም አቀፍ የልማት ዲፓርትመንት	5,878,198,690
3269	ጣሊያን	127,773,500
3275	የኮሪያ ዓለም አቀፍ የትብብር ድርጅት	1,490,642,190
3276	የሳውዲ ፈንድ	100,000,000
3283	የእንግሊዝ የውጭ ኢኮኖሚ ትብብር መምሪያ	1,236,000,000
3284	የአሜሪካ አለም አቀፍ የልማት ትብብር ወኪል	68,391,500
3287	የጃፓን ዓለም አቀፍ የትብብር ድርጅት	68,391,500
3399	ሌሎች	603,000,000
		2,184,000,000
	ቀጥታ የበጀት ድጋፍ	
3032	የዓለም ባንክ	112,605,356,794
3099	የአለም አቀፍ ገንዘብ ድርጅት	71,970,389,621
3262	ፈረንሳይ	34,704,822,710

የ2018 በጀት ዓመት የመደበኛ ወጪ

ብር

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ		ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	
	ፌዴራል	1,171,490,596,171	12,206,550,264	1,183,697,146,435
100	አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት	152,694,604,951	6,163,510,939	158,858,115,890
110	የህግ አውጪና አስፈጻሚ አካላት	13,629,486,454	85,000,000	13,714,486,454
111	የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት	689,570,000	-	689,570,000
112	የጠቅላይ ሚኒስትር ጽ/ቤት	642,206,715	-	642,206,715
113	የፌዴራል ዋናው አዲተር	285,549,486	-	285,549,486
114	የፌዴሬሽን ምክር ቤት	166,970,297	-	166,970,297
115	የፕሬዚዳንት ጽ/ቤት	50,400,000	-	50,400,000
116	የቤተመንግስት አስተዳደር	670,560,800	85,000,000	755,560,800
117	የብሔራዊ ምርጫ ቦርድ ጽ/ቤት	10,859,870,071	-	10,859,870,071
118	የሰላም ሚኒስቴር	184,127,770	-	184,127,770
119	የሕገ መንግስት ጉዳዮች አጣሪ ጉባኤ ጽ/ቤት	55,816,515	-	55,816,515
149	የህገ መንግስት እና ፌዴራሊዝም አስተምሮ ማዕከል	24,414,800	-	24,414,800
120	ፍትህና ደህንነት	27,256,220,017	5,522,963,199	32,779,183,216
121	የፍትህ ሚኒስቴር	1,766,823,504	404,750	1,767,228,254
122	የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት	320,000,000	-	320,000,000
124	የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ባለስልጣን	143,635,070	-	143,635,070
125	የፌዴራል ፍትህና ሕግ ኢንስቲትዩት	158,300,000	1,700,000	160,000,000
126	የብሔራዊ መረጃና ደህንነት አገልግሎት	2,255,801,939	-	2,255,801,939
127	የፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን	11,165,497,891	-	11,165,497,891
128	የፌዴራል የሰነድ ምግባር እና ፀረ ሙስና ኮሚሽን	88,116,910	-	88,116,910
129	የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች ኮሚሽን	2,664,380,000	94,000,000	2,758,380,000
131	ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን	45,000,093	-	45,000,093
132	የኢትዮጵያ ሰብዓዊ መብቶች ኮሚሽን	172,242,271	-	172,242,271
133	የህዝብ እንባ ጠባቂ ተቋም	160,279,940	-	160,279,940
134	የሰነድ ምዝገባና ማረጋገጫ አገልግሎት	-	636,858,449	636,858,449
135	የኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት አስተዳደር	2,102,115,991	-	2,102,115,991
138	የፋይናንስ ደህንነት አገልግሎት	132,872,521	-	132,872,521
139	የኢሚግሬሽንና ዜግነት አገልግሎት	1,906,409,080	4,790,000,000	6,696,409,080
144	የአርቲፊሻል ኢንተለጅንስ ኢንስቲትዩት	530,848,000	-	530,848,000
145	የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት	426,659,570	-	426,659,570
146	የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት	534,597,351	-	534,597,351
147	የፌዴራል ጠቅላይ ሽሪና ፍርድ ቤት	38,846,340	-	38,846,340
148	የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ጽ/ቤት	54,109,040	-	54,109,040
184	የኢትዮጵያ ፖሊስ ዩኒቨርሲቲ	1,500,858,886	-	1,500,858,886
185	የኢትዮጵያ ሀገራዊ ምክክር ኮሚሽን	1,000,880,000	-	1,000,880,000
186	የኢትዮጵያ ካፒታል ገበያ አስተዳደር ፍርድ ቤት	87,945,620	-	87,945,620
140	መከላከያ	80,985,957,180	-	80,985,957,180
141	ሀገር መከላከያ ሚኒስቴር	80,000,000,000	-	80,000,000,000
143	የኢትዮጵያ መከላከያ ዩኒቨርሲቲ	985,957,180	-	985,957,180
150	ጠቅላላ አገልግሎት	30,822,941,300	555,547,740	31,378,489,040
151	ውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር	9,262,200,005	172,938,140	9,435,138,145
152	የገንዘብ ሚኒስቴር	2,796,475,350	-	2,796,475,350
153	የመንግሥት ኮሙኒኬሽን አገልግሎት	196,152,000	-	196,152,000

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ		ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	
154	የኢትዮጵያ ስታትስቲክስ አገልግሎት	584,085,990	-	584,085,990
155	የሲቪል ሰርቪስ ኮሚሽን	143,761,509	-	143,761,509
156	የገቢዎች ሚኒስቴር	5,836,967,990	-	5,836,967,990
157	የኢትዮጵያ ዜና አገልግሎት	641,761,385	-	641,761,385
158	የኢትዮጵያ የሂሳብ አያያዝና አዲስ ቦርድ	57,484,290	-	57,484,290
159	የመገናኛ ብዙኃን ባለስልጣን	137,560,370	-	137,560,370
161	የኤኖቪሽንና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር	573,999,360	-	573,999,360
163	የመንግስት ግዥና ንብረት ባለሥልጣን	90,000,000	-	90,000,000
164	የኢትዮጵያ ቴክኖሎጂ ባለሥልጣን	149,053,026	-	149,053,026
165	የኢትዮጵያ አዕምሯዊ ንብረት ባለሥልጣን	95,571,716	-	95,571,716
166	የመንግስት ግዥ አገልግሎት	95,192,059	-	95,192,059
169	የኢትዮጵያ ሥነ ልክ ኢንስቲትዩት	167,813,901	-	167,813,901
171	የኢትዮጵያ ዲያስፖራ ኤጀንሲ	388,220,378	-	388,220,378
173	የፖሊሲ ጥናት ኢንስቲትዩት	126,750,050	-	126,750,050
174	የፕላንና ልማት ሚኒስቴር	140,939,596	-	140,939,596
175	የአፍሪካ አመራር ልማት አካዳሚ	321,218,400	193,130,000	514,348,400
176	የባዮ እና ኢመርጂንግ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት	124,734,183	-	124,734,183
177	የሰፔስ ሳይንስና ጂኦስፓሻል ኢንስቲትዩት	333,500,800	7,479,600	340,980,400
178	የውጭ ጉዳይ ኢንስቲትዩት	121,615,620	-	121,615,620
179	የሪፐብሊክ ጥበቃ ኃይል	642,718,362	-	642,718,362
181	የጉምና ኮሚሽን	7,704,967,360	-	7,704,967,360
183	የኢትዮጵያ ኮሙኒኬሽን ባለሥልጣን	90,197,600	182,000,000	272,197,600
200	ኢኮኖሚ	12,396,740,947	1,073,674,372	13,470,415,319
210	ግብርና እና ገጠር ልማት	5,191,332,385	42,884,950	5,234,217,335
211	የግብርና ሚኒስቴር	1,707,236,313	-	1,707,236,313
212	የኢትዮጵያ የግብርና ትራንስፎርሜሽን ኢንስቲትዩት	95,175,100	-	95,175,100
213	ኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት	1,376,851,989	12,702,150	1,389,554,139
214	የኢትዮጵያ ብዝሃ ሕይወት ኢንስቲትዩት	201,719,165	-	201,719,165
216	የኢትዮጵያ ህብረት ሥራ ኮሚሽን	168,034,740	-	168,034,740
219	የአካባቢ ጥበቃ ባለስልጣን	164,784,210	-	164,784,210
246	የኢትዮጵያ ግብርና ባለሥልጣን	284,247,310	-	284,247,310
248	የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት	282,655,700	-	282,655,700
249	የኢትዮጵያ ደን ልማት	324,676,798	-	324,676,798
256	የኢትዮጵያ ቡናና ሻይ ባለሥልጣን	195,713,660	24,762,800	220,476,460
258	የእንስሳት ልማት ኢንስቲትዩት	390,237,400	5,420,000	395,657,400
220	ውሀ ሀብትና ኤነርጂ	1,130,383,906	-	1,130,383,906
221	የውሃና ኤነርጂ ሚኒስቴር	505,799,402	-	505,799,402
222	የታላቁ ህዳሴ ግድብ ማስተባበሪያ ፕሮጀክት ጽ/ቤት	69,084,501	-	69,084,501
223	የኢትዮጵያ ሚቲዎርሎጂ ኢንስቲትዩት	157,500,000	-	157,500,000
224	የመስኖና ቆላማ አካባቢ ሚኒስቴር	328,000,003	-	328,000,003
228	የውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት	70,000,000	-	70,000,000
230	ንግድና ኢንዱስትሪና ቱሪዝም	2,685,836,001	-	2,685,836,001
231	ንግድና ቀጣናዊ ትስስር ሚኒስቴር	636,390,000	-	636,390,000
232	የኢትዮጵያ ኢንተርፕራይዝ ልማት	190,492,192	-	190,492,192
233	ቱሪዝም ሚኒስቴር	297,856,840	-	297,856,840
235	የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽን	342,775,000	-	342,775,000

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ		ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	
236	የኢትዮጵያ የደረጃዎች ኢንስቲትዩት	102,847,870	-	102,847,870
238	የኢትዮጵያ አክራጊ-ቴሌቪዥን አገልግሎት	62,127,900	-	62,127,900
244	የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር	502,552,000	-	502,552,000
250	ማዕድን	394,838,342	45,366,180	440,204,522
251	የማዕድን ሚኒስቴር	127,784,429	-	127,784,429
252	የኢትዮጵያ ጂኦሎጂካል ኢንስቲትዩት	120,889,949	-	120,889,949
254	የማዕድን ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት	87,425,791	-	87,425,791
266	የነዳጅና ኤነርጂ ባለስልጣን	58,738,173	45,366,180	104,104,353
260	ትራንስፖርት እና መገናኛ	918,812,313	985,423,242	1,904,235,555
261	የትራንስፖርት እና ሎጂስቲክስ ሚኒስቴር	471,000,020	-	471,000,020
262	የአምራች ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት	550,794,199	-	550,794,199
263	የኢትዮጵያ ሲቪል አቪዬሽን ባለሥልጣን	-	985,423,242	985,423,242
264	የኢትዮጵያ ማሪታይም ባለስልጣን	210,300,000	-	210,300,000
269	የመንገድ ደህንነት እና መድን ፈንድ አገልግሎት	237,512,293	-	237,512,293
270	የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን	2,075,538,000	-	2,075,538,000
271	የከተማና መሠረተ ልማት ሚኒስቴር	420,000,000	-	420,000,000
273	የኢትዮጵያ መንገዶች አስተዳደር	1,407,900,000	-	1,407,900,000
275	የኢትዮጵያ ኮንስትራክሽን ባለሥልጣን	150,683,000	-	150,683,000
276	የኮንስትራክሽን ማኔጅመንት ኢንስቲትዩት	96,955,000	-	96,955,000
300	ማህበራዊ	88,547,735,959	4,969,364,953	93,517,100,912
310	ትምህርት	67,513,320,464	3,556,892,523	71,070,212,987
311	የትምህርት ሚኒስቴር	432,676,640	-	432,676,640
312	አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ	2,402,320,520	1,668,600,000	4,070,920,520
313	ሀረማያ ዩኒቨርሲቲ	2,155,909,320	23,114,820	2,179,024,140
314	ባህርዳር ዩኒቨርሲቲ	2,651,480,880	72,340,000	2,723,820,880
315	የመቀሌ ዩኒቨርሲቲ	1,888,464,015	179,530,000	2,067,994,015
316	ሀዋላ ዩኒቨርሲቲ	2,157,826,477	51,410,902	2,209,237,379
317	ጅማ ዩኒቨርሲቲ	2,580,188,000	96,922,000	2,677,110,000
319	ሲቪል ሰርቪስ ዩኒቨርሲቲ	527,290,413	105,990,000	633,280,413
321	የቴክኒክና ሙያ ስልጠና ኢንስቲትዩት	772,178,792	60,300,000	832,478,792
323	የትምህርት ምዘናና ፈተናዎች አገልግሎት	4,205,536,750	-	4,205,536,750
324	የጋምቤላ ዩኒቨርሲቲ	517,608,430	19,509,500	537,117,930
325	ቦረና ዩኒቨርሲቲ	534,878,927	-	534,878,927
326	አርሲ ዩኒቨርሲቲ	1,030,075,000	10,000,000	1,040,075,000
327	ሰላሌ ዩኒቨርሲቲ	963,091,474	9,689,000	972,780,474
328	አዳ ቡልቲም ዩኒቨርሲቲ	852,064,580	18,565,000	870,629,580
329	ደምቤ ዶሎ ዩኒቨርሲቲ	950,746,450	8,185,550	958,932,000
357	ቀብሪደሀር ዩኒቨርሲቲ	844,886,110	-	844,886,110
358	ጂንካ ዩኒቨርሲቲ	698,776,258	18,120,000	716,896,258
362	ኮተቤ የትምህርት ዩኒቨርሲቲ	673,237,533	18,000,000	691,237,533
364	ራያ ዩኒቨርሲቲ	731,943,500	632,500	732,576,000
365	መቅደላ አምባ ዩኒቨርሲቲ	791,282,130	9,901,600	801,183,730
366	ደባርቅ ዩኒቨርሲቲ	831,240,082	14,018,090	845,258,172
367	እንጅባራ ዩኒቨርሲቲ	849,529,581	23,894,460	873,424,041
368	ቦንጋ ዩኒቨርሲቲ	781,444,010	-	781,444,010
369	ወራሴ ዩኒቨርሲቲ	713,498,690	11,956,670	725,455,360

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ		ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	
371	አርባ ምንጭ የኒቨርሲቲ	2,099,947,400	73,944,130	2,173,891,530
372	ጎንደር የኒቨርሲቲ	2,855,650,616	115,000,000	2,970,650,616
373	አዳማ ሳይንስና ቴክኖሎጂ የኒቨርሲቲ	1,103,355,676	28,127,500	1,131,483,176
374	የዲላ የኒቨርሲቲ	1,674,343,440	60,518,000	1,734,861,440
375	የትምህርትና ስልጠና ባለስልጣን	197,860,291	-	197,860,291
377	ድሬዳዋ የኒቨርሲቲ	1,436,340,490	44,800,000	1,481,140,490
378	ጅግጅጋ የኒቨርሲቲ	1,623,656,390	61,720,000	1,685,376,390
379	ወሎ የኒቨርሲቲ	1,861,129,760	2,000,000	1,863,129,760
381	ደብረማርቆስ የኒቨርሲቲ	1,365,943,090	10,028,000	1,375,971,090
382	ወላይታ ሶዶ የኒቨርሲቲ	1,774,642,800	159,036,300	1,933,679,100
383	ወለጋ የኒቨርሲቲ	1,456,686,170	99,509,070	1,556,195,240
384	አክሱም የኒቨርሲቲ	1,472,544,200	26,000,000	1,498,544,200
385	መደወላቡ የኒቨርሲቲ	1,690,552,461	64,392,700	1,754,945,161
386	ደብረብርሃን የኒቨርሲቲ	1,725,526,207	69,464,911	1,794,991,118
387	ሚህን/ቴፒ የኒቨርሲቲ	1,230,764,795	108,183,500	1,338,948,295
388	ሰመራ የኒቨርሲቲ	1,230,326,894	10,073,800	1,240,400,694
389	አምቦ የኒቨርሲቲ	1,416,760,070	57,573,490	1,474,333,560
391	አዲስ አበባ ሳይንስና ቴክኖሎጂ የኒቨርሲቲ	1,105,376,500	16,570,510	1,121,947,010
392	አዲግራት የኒቨርሲቲ	1,125,518,000	21,544,000	1,147,062,000
393	ዋቸሞ የኒቨርሲቲ	1,312,727,652	32,160,000	1,344,887,652
394	ወልዲያ የኒቨርሲቲ	1,139,331,200	19,301,600	1,158,632,800
395	ደብረ ታቦር የኒቨርሲቲ	1,072,825,240	6,244,000	1,079,069,240
396	መቱ የኒቨርሲቲ	1,001,393,699	5,027,000	1,006,420,699
397	ወልቂጤ የኒቨርሲቲ	1,088,527,430	15,211,920	1,103,739,350
398	ቡሌ ሆራ የኒቨርሲቲ	1,023,583,631	27,008,000	1,050,591,631
399	አሶሳ የኒቨርሲቲ	889,831,800	2,774,000	892,605,800
330	ባህልና ስፖርት	2,166,592,234	12,729,500	2,179,321,734
332	የባህልና ስፖርት ሚኒስቴር	400,000,000	-	400,000,000
333	የኢትዮጵያ ቤተመዛግብትና ቤተመግሐፍት አገልግሎት	126,129,960	-	126,129,960
334	የኢትዮጵያ ቅርስ ጥበቃ ባለሥልጣን	159,041,790	-	159,041,790
336	የኢትዮጵያ ዱር እንስሳት ጥበቃ ባለሥልጣን	298,815,694	-	298,815,694
337	የቴሪዝም ማሰልጠኛ ኢንስቲትዩት	197,286,220	9,050,000	206,336,220
338	የኢትዮጵያ ብሔራዊ ቴያትር	172,268,340	3,679,500	175,947,840
339	የኢትዮጵያ ስፖርት አካዳሚ	678,050,230	-	678,050,230
359	የኢትዮጵያ ጸረ አበረታች ቅመሞች ባለስልጣን	135,000,000	-	135,000,000
340	ጤና	11,941,893,655	949,983,340	12,891,876,995
335	የኢትዮጵያ የአካል ድጋፍ አገልግሎት	679,805,000	6,650,000	686,455,000
341	የጤና ሚኒስቴር	1,020,807,260	-	1,020,807,260
342	የኢትዮጵያ የሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት	475,249,036	10,429,340	485,678,376
343	የኢትዮጵያ ምግብና መድሃኒት ባለሥልጣን	224,999,270	198,904,000	423,903,270
344	የኢትዮጵያ ጤና መድሃኒት አገልግሎት	4,072,932,830	-	4,072,932,830
345	አርማወር ሐንሰን የምርምር ኢንስቲትዩት	482,026,270	-	482,026,270
346	ቅዱስ ጳውሎስ ሆስፒታል ሚሊኒየም ሜዲካል ኮሌጅ	2,264,478,068	400,000,000	2,664,478,068
347	የኢትዮጵያ ደምና ሕብረ ህዋስ ባንክ አገልግሎት	284,728,330	-	284,728,330
348	የቅዱስ ጴጥሮስ አጠቃላይ ስፔሻላይዝድ ሆስፒታል	639,199,900	99,000,000	738,199,900
349	አለርት አጠቃላይ ስፔሻላይዝድ ሆስፒታል	958,989,141	100,000,000	1,058,989,141

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ		ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	
355	የአማኑኤል አእምሮ ስፔሻላይዝድ ሆስፒታል	366,455,000	65,000,000	431,455,000
363	የኤካ ኮተቤ አጠቃላይ ሆስፒታል	472,223,550	70,000,000	542,223,550
350	የሠራተኛና ማኅበራዊ ጉዳይ	1,425,929,606	449,759,590	1,875,689,196
351	የሴቶችና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር	343,423,863	-	343,423,863
352	የሥራና ክህሎት ሚኒስቴር	966,755,743	449,759,590	1,416,515,333
354	ብሔራዊ የተሐድሶ ኮሚሽን	115,750,000	-	115,750,000
360	አደጋ መከላከል	5,500,000,000	-	5,500,000,000
361	የአደጋ ስጋት አመራር ኮሚሽን	5,500,000,000	-	5,500,000,000
400	ሌሎች	799,851,514,314	-	799,851,514,314
410-420, 470	የበጀት ድጋፍ	215,501,474,314	-	215,501,474,314
414	የኢትዮጵያ ጀግኖች አርበኞች ማህበር	25,000,000	-	25,000,000
415	የኢትዮጵያ ቀይ መስቀል ማህበር	10,000,000	-	10,000,000
416	የኢትዮጵያ የተመሠከረላቸው የሒሣብ ባለሙያዎች ኢንስቲትዩት	70,000,000	-	70,000,000
418	የኢትዮጵያ የግብርና ሥራዎች ኮርፖሬሽን	84,000,000,000	-	84,000,000,000
423	የፕብሊክ ሰርቪስ ትራንስፖርት አገልግሎት	525,000,000	-	525,000,000
425	የኢትዮጵያ ፕሬስ ድርጅት	361,474,314	-	361,474,314
428	የኢትዮጵያ ሳይንስ አካዳሚ	10,000,000	-	10,000,000
429	የኢትዮጵያ ብሮድካስቲንግ ኮርፖሬሽን	500,000,000	-	500,000,000
474	የኢትዮጵያ ነዳጅ አቅራቢ ድርጅት	130,000,000,000	-	130,000,000,000
450	ዕዳ ክፍያ	463,350,040,000	-	463,350,040,000
451	የአገር ውስጥ ዕዳ	300,196,230,000	-	300,196,230,000
452	የውጪ አገር ዕዳ	163,153,810,000	-	163,153,810,000
460	መጠባበቂያ	269,000,000,000	-	269,000,000,000
461	ግዴታዎች	1,000,000,000	-	1,000,000,000
462	የደመወዝና ሥራ ማስኬጃ ወጪ መጠባበቂያ	267,990,000,000	-	267,990,000,000
463	የባንክ ወጪዎች መጠባበቂያ	10,000,000	-	10,000,000

የ2018 በጀት ዓመት የካፒታል ወጪ

በብር

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ				ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	አርዳታ	ብድር	
	ፌዴራል	341,319,662,484	1,236,800,000	45,947,455,012	26,731,085,817	415,235,003,313
100	አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት	36,420,030,966	-	10,000,000	1,865,644,000	38,295,674,966
110	የህግ አውጪና አስፈጻሚ አካላት	2,990,000,000	-	-	-	2,990,000,000
111	የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት	300,000,000	-	-	-	300,000,000
112	የጠቅላይ ሚኒስትር ጽ/ቤት	260,000,000	-	-	-	260,000,000
113	የፌዴራል ዋናው አዲተር	300,000,000	-	-	-	300,000,000
114	የፌዴራሽን ምክር ቤት	80,000,000	-	-	-	80,000,000
116	የቤተመንግስት አስተዳደር	1,500,000,000	-	-	-	1,500,000,000
118	የሰላም ሚኒስቴር	550,000,000	-	-	-	550,000,000
120	ፍትህና ደህንነት	10,550,730,966	-	-	-	10,550,730,966
121	የፍትህ ሚኒስቴር	529,500,000	-	-	-	529,500,000
122	የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት	650,000,000	-	-	-	650,000,000
125	የፌዴራል ፍትህና ሕግ ኢንስቲትዩት	40,000,000	-	-	-	40,000,000
126	የብሔራዊ መረጃና ደህንነት አገልግሎት	308,730,966	-	-	-	308,730,966
127	የፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን	1,116,500,000	-	-	-	1,116,500,000
129	የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች ኮሚሽን	831,000,000	-	-	-	831,000,000
135	የኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት አስተዳደር	400,000,000	-	-	-	400,000,000
138	የፋይናንስ ደህንነት አገልግሎት	150,000,000	-	-	-	150,000,000
139	የኢሚግሬሽንና ዜግነት አገልግሎት	5,000,000,000	-	-	-	5,000,000,000
144	የአርቲፊሻል ኢንተለጅንስ ኢንስቲትዩት	600,000,000	-	-	-	600,000,000
146	የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት	125,000,000	-	-	-	125,000,000
184	የኢትዮጵያ ፖሊስ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
150	ጠቅላላ አገልግሎት	22,879,300,000	-	10,000,000	1,865,644,000	24,754,944,000
151	ውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር	600,000,000	-	-	-	600,000,000
152	የገንዘብ ሚኒስቴር	11,200,000,000	-	-	-	11,200,000,000
154	የኢትዮጵያ ስታትስቲክስ አገልግሎት	1,500,000,000	-	-	-	1,500,000,000
155	የሲቪል ሰርቪስ ኮሚሽን	1,800,000,000	-	-	-	1,800,000,000
156	የገቢዎች ሚኒስቴር	2,100,000,000	-	-	-	2,100,000,000
159	የመገናኛ ብዙኃን ባለስልጣን	180,000,000	-	-	-	180,000,000
161	የኤኖቪሽንና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር	509,300,000	-	10,000,000	1,865,644,000	2,384,944,000
165	የኢትዮጵያ አዕምሯዊ ንብረት ባለሥልጣን	120,000,000	-	-	-	120,000,000
175	የአፍሪካ አመራር ልህዋት አካዳሚ	350,000,000	-	-	-	350,000,000
176	የባዮ እና ኢመርጂንግ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት	330,000,000	-	-	-	330,000,000
177	የስፔስ ሳይንስና ጂኦስፓሻል ኢንስቲትዩት	940,000,000	-	-	-	940,000,000
179	የሪፐብሊክ ጥበቃ ኃይል	650,000,000	-	-	-	650,000,000
181	የጉምሩክ ኮሚሽን	2,600,000,000	-	-	-	2,600,000,000
200	ኢኮኖሚ	185,823,013,159	1,100,000,000	29,321,984,592	24,455,092,817	240,700,090,568
210	ግብርና እና ገብር ልማት	47,697,137,954	-	7,662,543,126	3,916,804,110	59,276,485,190
211	የግብርና ሚኒስቴር	45,797,137,954	-	7,562,543,126	3,916,804,110	57,276,485,190
213	የኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት	150,000,000	-	-	-	150,000,000
214	የኢትዮጵያ ብዝሃ ሕይወት ኢንስቲትዩት	230,000,000	-	-	-	230,000,000
219	የአካባቢ ጥበቃ ባለስልጣን	320,000,000	-	-	-	320,000,000
249	የኢትዮጵያ ደን ልማት	1,200,000,000	-	-	-	1,200,000,000
256	የኢትዮጵያ ቡናና ሻይ ባለሥልጣን	-	-	100,000,000	-	100,000,000
220	ውሀ ሀብትና ኤነርጂ	20,169,110,000	-	9,789,868,396	9,059,381,997	39,018,360,393
221	የውሃና ኤነርጂ ሚኒስቴር	3,500,000,000	-	7,599,999,996	7,499,999,997	18,599,999,993
223	የኢትዮጵያ ሚቲዎርሎጂ ኢንስቲትዩት	1,000,000,000	-	288,912,000	59,382,000	1,348,294,000
224	የመስኖና ቆላማ አካባቢ ሚኒስቴር	15,369,110,000	-	1,900,956,400	1,500,000,000	18,770,066,400
228	የውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት	300,000,000	-	-	-	300,000,000
230	ንግድ፣ ኢንዱስትሪና ቱሪዝም	5,148,000,000	-	-	-	5,148,000,000
231	ንግድና ቀጠናዊ ትስስር ሚኒስቴር	500,000,000	-	-	-	500,000,000

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ				ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	አርዳታ	ብድር	
232	የኢትዮጵያ ኢንተርፕራይዝ ልማት	300,000,000	-	-	-	300,000,000
233	ቱሪዝም ሚኒስቴር	1,700,000,000	-	-	-	1,700,000,000
236	የኢትዮጵያ የደረጃዎች ኢንስቲትዩት	70,000,000	-	-	-	70,000,000
244	የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር	500,000,000	-	-	-	500,000,000
262	የአምራች ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት	2,078,000,000	-	-	-	2,078,000,000
250	ማዕድን	1,129,775,365	-	-	-	1,129,775,365
251	የማዕድን ሚኒስቴር	350,000,000	-	-	-	350,000,000
252	የኢትዮጵያ ጂኦሎጂካል ኢንስቲትዩት	494,104,513	-	-	-	494,104,513
254	የማዕድን ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት	250,670,852	-	-	-	250,670,852
266	የነጻጅና ኤነርጂ ባለስልጣን	35,000,000	-	-	-	35,000,000
260	ትራንስፖርት እና መገናኛ	6,246,559,840	1,100,000,000	703,955,070	4,941,906,710	12,992,421,620
261	የትራንስፖርት እና ሎጂስቲክስ ሚኒስቴር	3,090,000,000	-	-	1,673,802,610	4,763,802,610
263	የኢትዮጵያ ሲቪል አቪዬሽን ባለሥልጣን	2,300,000,000	300,000,000	-	-	2,600,000,000
264	የኢትዮጵያ ማረታይም ባለስልጣን	856,559,840	-	703,955,070	3,268,104,100	4,828,619,010
269	የመንገድ ደገገነት እና መድን ፈንድ አገልግሎት	-	800,000,000	-	-	800,000,000
270	የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን	105,432,430,000	-	11,165,618,000	6,537,000,000	123,135,048,000
271	የከተማና መሠረተ ልማት ሚኒስቴር	19,484,000,000	-	9,084,618,000	-	28,568,618,000
273	የኢትዮጵያ መንገዶች አስተዳደር	85,000,000,000	-	2,081,000,000	6,537,000,000	93,618,000,000
275	የኢትዮጵያ ኮንስትራክሽን ባለሥልጣን	148,430,000	-	-	-	148,430,000
276	የኮንስትራክሽን ማኔጅመንት ኢንስቲትዩት	800,000,000	-	-	-	800,000,000
300	ማህበራዊ	88,594,355,350	136,800,000	16,615,470,420	410,349,000	105,756,974,770
310	ትምህርት	43,660,000,000	-	356,781,000	410,349,000	44,427,130,000
311	የትምህርት ሚኒስቴር	2,600,000,000	-	356,781,000	410,349,000	3,367,130,000
312	አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ	1,000,000,000	-	-	-	1,000,000,000
313	ሀረማያ ዩኒቨርሲቲ	900,000,000	-	-	-	900,000,000
314	ባህርዳር ዩኒቨርሲቲ	950,000,000	-	-	-	950,000,000
315	የመቀሌ ዩኒቨርሲቲ	850,000,000	-	-	-	850,000,000
316	ሀዋሳ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
317	ጅማ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
319	ሲቪል ሰርቪስ ዩኒቨርሲቲ	650,000,000	-	-	-	650,000,000
321	የቴክኒክና ሙያ ስልጠና ኢንስቲትዩት	360,000,000	-	-	-	360,000,000
324	የጋምቤላ ዩኒቨርሲቲ	925,000,000	-	-	-	925,000,000
325	ቦረና ዩኒቨርሲቲ	875,000,000	-	-	-	875,000,000
326	አርሲ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
327	ሰላሌ ዩኒቨርሲቲ	875,000,000	-	-	-	875,000,000
328	አዳ ቡልቱም ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
329	ደምቢ ዶሎ ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
357	ቀብሪደሀር ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
358	ጂንካ ዩኒቨርሲቲ	825,000,000	-	-	-	825,000,000
362	ኮተቤ የትምህርት ዩኒቨርሲቲ	750,000,000	-	-	-	750,000,000
364	ራያ ዩኒቨርሲቲ	850,000,000	-	-	-	850,000,000
365	መቅደላ አምባ ዩኒቨርሲቲ	825,000,000	-	-	-	825,000,000
366	ደባርቅ ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
367	አንጅባራ ዩኒቨርሲቲ	825,000,000	-	-	-	825,000,000
368	ቦንጋ ዩኒቨርሲቲ	825,000,000	-	-	-	825,000,000
369	ወራቤ ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
371	አርባ ምንጭ ዩኒቨርሲቲ	850,000,000	-	-	-	850,000,000
372	ጎንደር ዩኒቨርሲቲ	950,000,000	-	-	-	950,000,000
373	አዳማ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ዩኒቨርሲቲ	1,200,000,000	-	-	-	1,200,000,000
374	የዲላ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
377	ድሬዳዋ ዩኒቨርሲቲ	750,000,000	-	-	-	750,000,000
378	ጅግጅጋ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
379	ወሎ ዩኒቨርሲቲ	1,150,000,000	-	-	-	1,150,000,000
381	ደብረማርቆስ ዩኒቨርሲቲ	900,000,000	-	-	-	900,000,000

የርዕስ መለያ ቁጥር	መግለጫ	የገንዘብ ምንጭ				ድምር
		የመንግስት ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	አርዳታ	ብድር	
382	ወላይታ ሶዶ ዩኒቨርሲቲ	850,000,000	-	-	-	850,000,000
383	ወለጋ ዩኒቨርሲቲ	850,000,000	-	-	-	850,000,000
384	አክሱም ዩኒቨርሲቲ	750,000,000	-	-	-	750,000,000
385	መደወላቡ ዩኒቨርሲቲ	750,000,000	-	-	-	750,000,000
386	ደብረብርሃን ዩኒቨርሲቲ	1,000,000,000	-	-	-	1,000,000,000
387	ሚዛን/ቴፕ ዩኒቨርሲቲ	800,000,000	-	-	-	800,000,000
388	ሰመራ ዩኒቨርሲቲ	950,000,000	-	-	-	950,000,000
389	አምቦ ዩኒቨርሲቲ	850,000,000	-	-	-	850,000,000
391	አዲስ አበባ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ዩኒቨርሲቲ	1,500,000,000	-	-	-	1,500,000,000
392	አዲግራት ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
393	ዋቸሞ ዩኒቨርሲቲ	825,000,000	-	-	-	825,000,000
394	ወልዲያ ዩኒቨርሲቲ	1,000,000,000	-	-	-	1,000,000,000
395	ደብረ ታቦር ዩኒቨርሲቲ	1,100,000,000	-	-	-	1,100,000,000
396	መቱ ዩኒቨርሲቲ	825,000,000	-	-	-	825,000,000
397	ወልቄጤ ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
398	ቡሌ ሆራ ዩኒቨርሲቲ	775,000,000	-	-	-	775,000,000
399	አሰላ ዩኒቨርሲቲ	725,000,000	-	-	-	725,000,000
330	ባህልና ስፖርት	8,697,500,000	-	-	-	8,697,500,000
332	የባህልና ስፖርት ሚኒስቴር	7,000,000,000	-	-	-	7,000,000,000
334	የኢትዮጵያ ቅርስ ጥበቃ ባለሥልጣን	650,000,000	-	-	-	650,000,000
336	የኢትዮጵያ ዱር አንስሳት ጥበቃ ባለሥልጣን	300,000,000	-	-	-	300,000,000
337	የቱሪዝም ማሰልጠኛ ኢንስቲትዩት	325,000,000	-	-	-	325,000,000
339	የኢትዮጵያ ስፖርት አካዳሚ	422,500,000	-	-	-	422,500,000
340	ጤና	31,728,655,350	-	16,258,689,420	-	47,987,344,770
335	የኢትዮጵያ የአካል ድጋፍ አገልግሎት	260,000,000	-	-	-	260,000,000
341	የጤና ሚኒስቴር	28,724,486,350	-	16,116,302,380	-	44,840,788,730
343	የኢትዮጵያ ምግብና መድሃኒት ባለሥልጣን	24,169,000	-	142,387,040	-	166,556,040
346	ቅዱስ ጳውሎስ ሆስፒታል ሚሊኒየም ሜዲካል ኮሌጅ	2,330,000,000	-	-	-	2,330,000,000
347	የኢትዮጵያ ደምና ሕብረ ህዋስ ባንክ አገልግሎት	390,000,000	-	-	-	390,000,000
350	የሠራተኛና ማገበራዊ ጉዳይ	2,708,200,000	136,800,000	-	-	2,845,000,000
352	የሥራና ክህሎት ሚኒስቴር	1,708,200,000	136,800,000	-	-	1,845,000,000
354	ብሔራዊ የተሰጠ ስሜት	1,000,000,000	-	-	-	1,000,000,000
360	አደጋ መከላከል	1,800,000,000	-	-	-	1,800,000,000
361	የአደጋ ስጋት አመራር ኮሚሽን	1,800,000,000	-	-	-	1,800,000,000
400	ሌሎች	30,482,263,009	-	-	-	30,482,263,009
410-420	የበጀት ድጋፍ	30,482,263,009	-	-	-	30,482,263,009
413	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ አገልግሎት	2,000,000,000	-	-	-	2,000,000,000
421	የኢትዮጵያ ምድር ባቡር ኮርፖሬሽን	5,000,000,000	-	-	-	5,000,000,000
425	የኢትዮጵያ ፕራስ ድርጅት	29,723,009	-	-	-	29,723,009
426	የኢትዮጵያ ኤርፖርቶች ድርጅት	241,540,000	-	-	-	241,540,000
427	የኢትዮጵያ መንገዶች አስተዳደር ለመንገድ ፈንድ	23,211,000,000	-	-	-	23,211,000,000

ለ2018 በጀት ዓመት የክልሎች ድጋፍ

		ብብር
430-440	ለክልሎች ድጋፍ	314,756,994,045
431	ለትግራይ ክልል	18,979,846,741
432	ለአፋር ክልል	9,505,661,220
433	ለአማራ ክልል	67,987,510,714
434	ለአሮሚያ ክልል	108,465,260,148
435	ለሱማሌ ክልል	31,412,748,005
436	ለቤንሻንጉል/ጉሙዝ ክልል	5,760,052,991
438	ለጋምቤላ ሕዝቦች ክልል	4,186,268,021
439	ለሐረሪ ሕዝብ ክልል	2,392,153,155
442	ለድሬዳዋ አስተዳደር	2,769,861,548
443	ለሲዳማ ክልል	12,653,231,161
444	ለደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ሕዝቦች ክልል	9,820,418,214
445	ለደቡብ ኢትዮጵያ ክልል	22,127,416,681
446	ለማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል	18,696,565,446

**ለ2018 በጀት ዓመት
ለዘላቂ ልማት ግቦች ማስፈጸሚያ ድጋፍ**

		ብብር
480-490	የክልሎች ስም	14,000,000,000
481	ለትግራይ ክልል	844,200,000
482	ለአፋር ክልል	422,800,000
483	ለአማራ ክልል	3,024,000,000
484	ለኦሮሚያ ክልል	4,824,400,000
485	ለሱማሌ ክልል	1,397,200,000
486	ለቤንሻንጉል/ጉሙዝ ክልል	256,200,000
488	ለጋምቤላ ሕዝቦች ክልል	186,200,000
489	ለሐረሪ ሕዝብ ክልል	106,400,000
491	ለድሬዳዋ አስተዳደር	123,200,000
492	ለሲዳማ ክልል	562,800,000
493	ለደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ሕዝቦች ክልል	436,800,000
494	ለደቡብ ኢትዮጵያ ክልል	984,200,000
495	ለማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል	831,600,000